การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ปวันรัตน์ วังมา

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มิถุนายน 2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ปวันรัตน์ วังมา

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มิถุนายน 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

ASSESSMENT OF TEACHER PRODUCTION PROJECTS FOR LOCAL DEVELOPMENT COLLEGE OF EDUCATION UNIVERSITY OF PHAYAO

PAWANRAT WANGMA

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment

of the Requirements for the Master of Education Degree

in Educational Administration

June 2022

Copyright 2022 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ของ ปวันรัตน์ วังมา

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(รองศาสตราจารย์ ดร. ฉลอง ชาตรูประชีวิน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธิดาวัลย์ อุ่นกอง)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ดร. ธารารัตน์ มาลัยเถาว์)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง: การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ผู้ศึกษาค้นคว้า: ปวันรัตน์ วังมา, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2565

อาจารย์ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธิดาวัลย์ อุ่นกอง

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ, โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อประเมินบริบทของโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา 2) เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา 3) เพื่อประเมินกระบวนการของโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา 4) เพื่อประเมินผลผลิตโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการประเมินผลงาน นิสิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น อาจารย์ผู้สอนและบุคลากร นิสิตในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 136 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยาโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า 1) การประเมินด้านบริบท โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้าโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก 3) การประเมินด้านกระบวนการโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก 4) การประเมินด้านผลผลิต โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

Title: ASSESSMENT OF TEACHER PRODUCTION PROJECTS FOR LOCAL DEVELOPMENT COLLEGE OF EDUCATION UNIVERSITY OF PHAYAO

Author: Pawanrat Wangma, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2022

Advisor: Assistant Professor Dr. Thidawan Unkong

Keywords: The Project Evaluation Development School of Education

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to assess the context evaluation of the teacher production projects for local development school of education University of Phayao. 2) to assess the input evaluation of the teacher production projects for local development school of Education University of Phayao. 3) to assess the process evaluation of the teacher production projects for local development school of Education University of Phayao. 4) to assess the output evaluation of the teacher production projects for local development school of Education University of Phayao, totaling 136 people. The estimation was at 5 levels with a confidence value of 0.89. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, and Standard Deviation (S.D.)

The results that : 1) the context assessment overall, it was at a high level. 2) the input assessment overall, it was at a high level. 3) The process assessment overall, it was at a high level. 4) The product assessment overall, it was at a high level.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ สมบูรณ์ได้ดีด้วยความกรุณาอย่างยิ่ง จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดาวัลย์ อุ่นกอง อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำแนะนำและคำปรึกษา ตลอดจนตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องอย่างละเอียด ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยค้นคว้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาแก่ผู้วิจัย สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการศึกษาต่อไป และขอขอบพระคุณท่านเจ้าของเอกสารและงานวิจัยทุกท่านที่ผู้วิจัยได้นำมาอ้างอิงไว้ในการทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาแก่ผู้วิจัย สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการศึกษาต่อไป และขอขอบพระคุณท่านเจ้าของเอกสารและงานวิจัยทุกท่านที่ผู้วิจัยได้นำมาอ้างอิงไว้ในการทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้

ขอขอบพระคุณคณะครูและบุคลากรทุกท่านของโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา และเพื่อนนิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2563 ทุกท่านที่สนับสนุน อำนวยความสะดวกและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ท้ายสุด ขอกราบขอบพระคุณครอบครัว เพื่อน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้เป็นกำลังใจของการวิจัยฉบับนี้

ปวันรัตน์ วังมา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ

กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ

สารบัญ ..... ช

สารบัญตาราง ..... ฌ

สารบัญภาพ ..... ญ

บทที่ 1 บทนำ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 3

ขอบเขตของการวิจัย 3

นิยามศัพท์เฉพาะ 4

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย 5

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 7

โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น 7

การประเมินโครงการ 41

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 54

กรอบแนวคิดในการวิจัย 58

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย 59

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 59

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 60

การเก็บรวบรวมข้อมูล 61

การวิเคราะห์ข้อมูล 62
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 63
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....65
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา 66
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา 67
บทที่ 5 บทสรุป 79
สรุปผลการวิจัย 79
อภิปรายผลการวิจัย 82
ข้อเสนอแนะ.....86
บรรณานุกรม 88
ภาคผนวก 90
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....91
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย 92
ภาคผนวก ค การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม.....109
ประวัติผู้วิจัย 118

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงด้านคุณลักษณะ จำแนกตามชั้นปี 1 22

ตาราง 2 แสดงด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน จำแนกตามชั้นปี 24

ตาราง 3 แสดงอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ จำแนกตามชั้นปี 26

ตาราง 4 แสดงการกำหนดจำนวนชั่วโมงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของสถาบัน 34

ตาราง 5 แสดงตัวชี้วัดการดำเนินงานการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนานิสิต 39

ตาราง 6 แสดงตัวชี้วัดการดำเนินงานการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนานิสิต 41

ตาราง 7 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง นิสิตในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น 59

ตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 66

ตาราง 9 แสดงผลการวิเคราะห์การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น 67

ตาราง 10 แสดงผลการวิเคราะห์การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น 68

ตาราง 11 แสดงผลการวิเคราะห์การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น 69

ตาราง 12 แสดงผลการวิเคราะห์การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น 72

ตาราง 13 แสดงผลการวิเคราะห์การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น 75

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการพัฒนานิสิตนักศึกษาครูที่รับทุนเพื่อพัฒนาท้องถิ่น..... 31

ภาพ 2 กรอบความคิดการดำเนินงานในการพัฒนานิสิตนักศึกษาครูในโครงการผลิตครู 35

ภาพ 3 ขั้นตอนการดำเนินงานของสถาบันผลิตครู.....36

ภาพ 4 ระบบและกลไกการคุณภาพการดำเนินงานและติดตามประเมินโครงการ.....37

ภาพ 5 กรอบแนวคิดในการวิจัย 58

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ครู เป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการจัดการศึกษาเพราะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดผู้เรียนมากที่สุด ครูคือ บุคลากรซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ ของผู้เรียน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาว่าต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ครูมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีข้อค้นพบที่สำคัญจากผลการศึกษาระบบโรงเรียนคุณภาพชั้นนำระดับโลกของ Mckinsey and company โดยเซอร์ไมเคิลบาร์เบอร์พบว่าปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับโรงเรียนคือ “คุณภาพของครูผู้สอน” การที่โรงเรียนมีคุณภาพระดับโลกมีปัจจัยสำคัญ 3 ประการคือ 1) การคัดคนที่เหมาะสมเพื่อเป็นครู 2) การพัฒนาให้ครูเป็นผู้สอนที่มีประสิทธิภาพและ 3) การประกันระบบการจัดการเรียนการสอนที่ดีสำหรับนักเรียนทุกคน (Blomfield and Barber, 2010) ดังนั้นบทสรุปสำคัญคือการปฏิรูปการศึกษาไม่มีวันสำเร็จถ้าไม่มีการปฏิรูปครูและคุณภาพการศึกษาขึ้นอยู่กับคุณภาพครู

คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2559 โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2559 – 2572) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคัดเลือกคนดี คนเก่ง เข้ามาเป็นครู เข้ารับการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วบัณฑิตครูจะได้รับการบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) และกรุงเทพมหานคร (กทม.) ซึ่งโครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อคัดเลือกคนดี คนเก่ง เข้ามาศึกษาวิชาชีพครู ในสถาบันฝ่ายผลิตที่มีคุณภาพ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะได้รับการบรรจุเข้ารับราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในภูมิลำเนาของตนเอง โดยกำหนดเป้าหมายดำเนินการระหว่าง ปี พ.ศ. 2559–2570 เพื่อส่งมอบครูใหม่ที่มีคุณภาพให้แก่องค์กรผู้ใช้ครู จำนวน 47,390 คน โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นการลงทุนจากทางภาครัฐ ที่มุ่งหวังว่าโครงการดังกล่าว จะเป็น

โครงการนำร่องในการปฏิรูประบบการผลิตครู ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษา เพื่อสร้างครูคุณภาพสูง ช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ นำไปสู่การจัดการเรียนรู้ของเด็กไทยให้ได้มาตรฐานสากล โดยมีตัวชี้วัด ได้แก่ คะแนนผลสอบ O-NET และ PISA ที่เพิ่มขึ้น มีทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 และรองรับประเทศไทย 4.0 จึงมีความคาดหวังว่าครูเหล่านี้จะเป็นผู้นำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษาของประเทศที่จะเห็นผลได้อย่างชัดเจน

วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา เป็นสถาบันที่ผลิตครูให้จัดตั้งโดยมติสภามหาวิทยาลัยพะเยา โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 7(3) มาตรา 8 และมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยพะเยา พ.ศ. 2553 ในคราวประชุมครั้งที่ 5/2556 เมื่อวันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2556 และให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2556 เป็นต้นไป ปัจจุบันวิทยาลัยการศึกษา รับผิดชอบการบริหารจัดการหลักสูตรปริญญาเอก 1 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปริญญาโท 1 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน หลักสูตรปริญญาตรี 1 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา มี 8 แขนงวิชา จัดการศึกษาควบระดับปริญญาตรี 2 ปริญญากับหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต 5 แขนงวิชา (คณิตศาสตร์ เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์ และพลศึกษา) และหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต 3 แขนงวิชา (ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และสังคมศึกษา) บนพื้นฐานวิสัยทัศน์ของวิทยาลัย คือ ผลิตและพัฒนาครูมืออาชีพที่เป็นสากล ซึ่งวิทยาลัยการศึกษา ได้มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ โดยยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการศึกษา นำความรู้ทางวิชาการ วิชาชีพ งานวิจัยและนวัตกรรมสู่การพัฒนาชุมชน (Professional – Community Engagement) เพื่อให้วิทยาลัยเป็นที่พึ่งของชุมชน และสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนอย่างแท้จริง ฉะนั้นวิทยาลัยการศึกษาเล็งเห็นความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่นิสิตครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สร้างสมรรถนะให้แก่นิสิต ในแต่ละด้านอย่างมีคุณภาพ จากหลักการและแนวคิดในการพัฒนานิสิตครูของโครงการผลิตครู เพื่อพัฒนาท้องถิ่นที่ให้สถาบันผลิตครูและเครือข่ายสถาบันฝ่ายผลิตครูเชิงพื้นที่ได้ร่วมมือในรูปแบบของเครือข่ายในแต่ละภูมิภาค โดยร่วมกันกำหนดวิธีการในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนานิสิตครูของโครงการตลอดระยะเวลาการศึกษาในสถาบันผลิตครู เป็นเวลา 5 ปี ดังนั้น เพื่อให้เกิดการสร้างครูคุณภาพสูง เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษาของประเทศที่จะเห็นผลได้อย่างชัดเจน และยั่งยืนวิทยาลัยการศึกษาจึงเข้าร่วมโครงการและดำเนินโครงการมาเป็นเวลา 3 ปี

ดังนั้น ผู้วิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศสำหรับพัฒนาการดำเนินการต่อไป จึงเล็งเห็นความสำคัญของโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญของการประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น จึงสนใจที่จะทำการพัฒนาเครื่องมือสนับสนุนการประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อด้านประเมินด้านบริบทของโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
2. เพื่อประเมินด้านปัจจัยนำเข้าโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
3. เพื่อประเมินด้านกระบวนการของโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
4. เพื่อประเมินด้านผลผลิตโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยการประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา มีขอบเขตการประเมิน ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการประเมินผลงาน นิสิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น 10 คน อาจารย์ผู้สอนดูแลนิสิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น 10 คน นิสิตในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 181 คน รวมจำนวน 201 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ คณะกรรมการประเมินผลงาน นิสิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น อาจารย์ผู้สอนและบุคลากร นิสิตในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 136 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ในครั้งนี้ใช้รูปแบบจำลอง Stufflebeam's CIPP Model (Stufflebeam, 2000) ใน 4 ด้าน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินบริบท (C : Context Evaluation) ได้แก่ การประเมินสภาพ โดยทั่วไปของโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการ ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และการเตรียมการภายในของโครงการ

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (I : Input Evaluation) ได้แก่ การประเมินปัจจัย ในการดำเนินงานตามโครงการ ความพร้อมของปัจจัยในด้านอื่น ๆ ได้แก่ ความเพียงพอในด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านอุปกรณ์ สื่อ อาคารสถานที่ที่ใช้ในการพัฒนาและเนื้อหาหลักสูตรที่ใช้ในการพัฒนา

3. การประเมินกระบวนการ (P : Process Evaluation) ได้แก่ การประเมินกระบวนการดำเนินงานภายในโครงการ ได้แก่ การวางแผน การจัดกิจกรรม การดำเนินการ บรรยายการติดตามประเมินผล รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการ

4. การประเมินผลผลิต (P : Product Evaluation) ได้แก่ การประเมินในด้าน ของผู้เข้ารับการพัฒนาที่เกิดจากการดำเนินโครงการ มีความรู้ มีเทคนิควิธีการ และมีคุณลักษณะของข้าราชการที่มีคุณธรรม จริยธรรม

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ผลการประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การประเมินโครงการ** หมายถึง การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ได้ครอบคลุมด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านผลผลิต โดยใช้รูปแบบจำลองซิป (CIPP Model) ดังนี้

1.2 การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) หมายถึง ความคิดเห็นหรือความพึงพอใจของ คณบดีและคณะกรรมการประเมินผลงาน อาจารย์ผู้สอน นิสิตในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา เกี่ยวกับการประเมินสภาพ โดยทั่วไปของโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการ ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและการเตรียมการภายในของโครงการ

1.3 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) หมายถึง ความคิดเห็นหรือความพึงพอใจของคณบดีและคณะกรรมการประเมินผลงาน อาจารย์ผู้สอน นิสิตในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา เกี่ยวกับปัจจัยในการ

ดำเนินงานตามโครงการ ความพร้อมของปัจจัยในด้านอื่น ๆ ได้แก่ ความเพียงพอในด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านอุปกรณ์ สื่อ อาคารสถานที่ที่ใช้ในการพัฒนาและเนื้อหาหลักสูตรที่ใช้ในการพัฒนา

1.4 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) หมายถึง ความคิดเห็นหรือความพึงพอใจของคณบดีและคณะกรรมการประเมินผลงาน อาจารย์ผู้สอน นิสิตในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา เกี่ยวกับการวางแผน การจัดกิจกรรม การดำเนินการ บรรยาย การติดตามประเมินผล รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการ

1.5 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) หมายถึง ความคิดเห็นหรือความพึงพอใจของคณบดีและคณะกรรมการประเมินผลงาน อาจารย์ผู้สอน นิสิตในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา เกี่ยวกับการประเมินในด้านของผู้เข้ารับการพัฒนาที่เกิดจากการดำเนินโครงการ มีความรู้ มีเทคนิควิธีการ และมีคุณลักษณะของข้าราชการที่มีคุณธรรม จริยธรรม

2. การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา หมายถึง การติดตามตรวจรับนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยได้รับการคัดเลือกผู้เรียน ในพื้นที่ด้วยระบบกลาง ที่คัดเลือกพร้อมกันทั่วประเทศ ระหว่างศึกษามีการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ เมื่อสำเร็จการศึกษาบรรจุเป็นข้าราชการครูในพื้นที่ภูมิลำเนาของผู้เรียน เพื่อดึงดูดคนดี คนเก่ง เข้ามาศึกษาวิชาชีพครูด้วยหลักสูตรและกระบวนการที่เน้นการปฏิบัติและการฝึกอบรมที่เข้มข้นและเมื่อสำเร็จการศึกษาเป็นครูที่มีความรู้ทางวิชาการ เชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และมีอุดมการณ์ในวิชาชีพครู

3. ผลการประเมินโครงการ หมายถึง ผลจากการสอบถามความคิดเห็นของนิสิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นต่อการดำเนินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ด้านบริบท 2) ด้านปัจจัยนำเข้า 3) ด้านกระบวนการดำเนินงาน และ 4) ด้านผลผลิต

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. บุคลากรและผู้รับผิดชอบโครงการ สามารถนำสารสนเทศที่ได้เป็นแนวทางพัฒนาโครงการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ได้ทราบถึงสภาพและแนวทางการพัฒนาโครงการและตรงตามความเป็นจริง

3. มหาวิทยาลัยพะเยา สามารถนำผลการวิจัยมากำหนดนโยบายและวางแผนในการพัฒนาการ ฝึกอบรม ในหลักสูตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และนำมาใช้ปรับปรุงหลักสูตรโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า แนวคิดทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นประเด็น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
   1.1 ความเป็นมา หลักการและเหตุผล
   1.2 ยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์การศึกษา
   1.3 คุณลักษณะและอัตลักษณ์
   1.4 จุดมุ่งหมายของการผลิตครู
   1.5 ขอบเขตของการดำเนินการ
   1.6 แนวคิดพื้นฐาน และแนวทางในการออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตร
2. การประเมินโครงการ
   2.1 ความหมายการประเมินโครงการ
   2.2 ความสำคัญของการเมินโครงการ
   2.3 หลักการ และรูปแบบการประเมินโครงการ CIPP
   2.4 กระบวนการประเมินโครงการ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

1. ความเป็นมา หลักการและเหตุผล

คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2559 ซึ่งโครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อคัดเลือกคนดี คนเก่ง เข้ามาศึกษาวิชาชีพครูในสถาบันผ่ายผลิตที่มีคุณภาพ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะได้รับการบรรจุเข้ารับราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในภูมิลำเนาของตนเอง โดยกำหนดเป้าหมายดำเนินการระหว่างปี พ.ศ. 2559 – 2570 เพื่อส่งมอบครูใหม่ที่มีคุณภาพให้แก่องค์กรผู้ใช้ครู จำนวน 47,390 คน โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นการลงทุนจากทางภาครัฐ ที่มุ่งหวังว่าโครงการดังกล่าว จะเป็นโครงการนำร่องในการปฏิรูประบบการผลิตครู ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูป

การศึกษา เพื่อสร้างครูคุณภาพสูง ช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ นำไปสู่การจัดการเรียนรู้ของเด็กไทยให้ได้มาตรฐานสากล โดยมีตัวชี้วัด ได้แก่ คะแนนผลสอบ O-NET และ PISA ที่เพิ่มขึ้น มีทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 และรองรับประเทศไทย 4.0 จึงมีความคาดหวังว่าครูเหล่านี้จะเป็นผู้นำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษาของประเทศที่จะเห็นผลได้อย่างชัดเจน

การดำเนินงานโครงการฯ จะเน้นพื้นที่เป็นหลัก ส่งผลต่อสถาบันผ่ายผลิตครูในพื้นที่ที่ต้องทำงานร่วมกันเป็นเครือข่าย (Consortium) ปรับบทบาทและวิธีการผลิตและพัฒนาครูเพื่อให้สอดรับการปฏิรูปการศึกษา ร่วมกันยกระดับคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ (Area-Based Education) แสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในสถาบันผ่ายผลิตครูด้วยกันเอง และหน่วยงานผู้ใช้ครูในท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการผลิตและพัฒนาครู ร่วมรับผิดชอบต่อผลผลิตของตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการพัฒนาและติดตามเป็นพี่เลี้ยงให้กับครูจากโครงการนี้ ดังนั้น โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น จะเป็นกลไกที่สำคัญและเป็นโครงการนำร่องที่จะทำให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือการผลิตและพัฒนาครูในเชิงพื้นที่ สถาบันผ่ายผลิตจึงต้องร่วมมือกับหน่วยงานผู้ใช้ครูพื้นที่กำหนดความต้องการครู (Demand) ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อให้สถาบันผ่ายผลิตกำหนดวิธีการและกระบวนการในการผลิต (Supply) ให้สอดคล้องกับความต้องการ

ตามเงื่อนไขข้อตกลงในการผลิตครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น สถาบันผลิตครูต้องดูแล นิสิตนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ โดยการหล่อหลอมจิตวิญญาณความเป็นครู พัฒนาให้มีสมรรถนะตามเป้าหมายครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นตลอดระยะเวลาการศึกษาในสถาบัน โดยร่วมมือกับสถาบันเครือข่ายในแต่ละภูมิภาค เพื่อความเข้มแข็งในการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นที่มีคุณภาพต่อไป

จากหลักการดังกล่าวข้างต้น สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาฯ ผู้รับผิดชอบโครงการ จึงกำหนดให้สถาบันผลิตครู เครือข่ายสถาบันผ่ายผลิตครูเชิงพื้นที่ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละจังหวัด แต่ละภูมิภาคต้องทำงานร่วมมือกันในลักษณะเบญจภาคี ประกอบด้วย 1) สถาบันผลิตครู 2) เครือข่ายสถาบันผลิตครูในแต่ละภูมิภาค 3) ศึกษาธิการภาค ศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 4) สถานศึกษา และ 5) ชุมชนที่ร่วมกันออกแบบกำหนดวิธีการในการพัฒนานิสิตนักศึกษาผู้ที่รับทุนตลอดระยะเวลาที่ศึกษาในสถาบันผลิตครู เป็นการสร้างครูที่มีคุณภาพ โดยสถาบันผลิตครูจะต้องออกแบบกิจกรรมที่จะหล่อหลอมจิตวิญญาณความเป็นครูให้แก่นิสิตนักศึกษา โดยมีทั้งกิจกรรมในสถาบันผลิตครูทั้งในและนอกชั้นเรียน กิจกรรมร่วมกันในเครือข่าย ซึ่งกระบวนการผลิตครูครูแนวใหม่นี้จะต้องเป็นการส่งเสริม

ศักยภาพเชิงวิชาการและวิชาชีพ สร้างสรรค์ชุมชนวิชาชีพนิสิตนักศึกษาครูเพื่อการเรียนรู้ (PLC) ตั้งแต่ในระหว่างศึกษา และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางสังคมของกลุ่มนิสิตนักศึกษาครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นฐานกำลังเชิงวิชาการที่มีคุณภาพต่อไป

2. ยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์การศึกษา

2.1 ยุทธศาสตร์ชาติ

การกำหนดให้มียุทธศาสตร์ชาติเพื่อเป็นยุทธศาสตร์ระยาวท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญตั้งแต่ช่วงตันศตวรรษที่ 21 ได้แก่ กระแสโลกาภิวัตน์เข้มข้นมาก เนื่องจากประเทศต่าง ๆ ดำเนินนโยบายเศรษฐกิจการค้า การลงทุนเสรีกันอย่างกว้างขวางท่ามกลางความก้าวหน้าอย่างก้าวกระโดดของเทคโนโลยีหลากหลายสาขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งได้ทำให้โลกเชื่อมต่อถึงกันได้ง่ายขึ้น ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่เข้มข้นสินค้า บริการ เงินทุน ผู้คน และข้อมูล ข่าวสาร องค์ความรู้ รวมถึงเทคโนโลยีมีการเคลื่อนย้ายถึงกันและข้ามพรมแดนกันได้ง่ายและกระจายทั่วถึง โลกไร้พรมแดนได้ส่งผลให้ภูมิทัศน์ทางด้านเศรษฐกิจและภูมิรัฐศาสตร์ของโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ มีความเชื่อมโยงใกล้ชิดและต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกัน โอกาสที่เปิดกว้างขึ้นและผลกระทบถึงกันได้อย่างรวดเร็ว ผูกพันต่อเนื่องและรุนแรงมากขึ้น กอปรกับการพัฒนาเทคโนโลยีก้าวหน้าไปอย่างก้าวกระโดด โดยเฉพาะในกลุ่มของเทคโนโลยีชีวภาพ นาโนเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับวิทยาการปัญญา ได้ส่งผลให้รูปแบบการดำเนินชีวิตคุณภาพชีวิตและรูปแบบธุรกิจพัฒนาไปมากและในอนาคตข้างหน้าการเปลี่ยนแปลงจะยิ่งรวดเร็วขึ้น จะเป็นเงื่อนไขสำคัญที่พลิกโฉมอนาคตของโลกรวมทั้งประเทศไทยเองโดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เป็นอัจฉริยะ รวมทั้งเกิดการเชื่อมต่อและการบรรจบกันของเทคโนโลยีก้าวหน้าทั้งเทคโนโลยีฐานชีวภาพ เทคโนโลยีฐานฟิสิกส์ และฐานดิจิทัลที่จะเป็นความท้าทายต่อโลกของการแข่งขันอย่างมาก ประเทศไทยจึงจะต้องลงทุนด้านทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาวิทยาศาสตร์ วิจัยและพัฒนาให้สามารถพัฒนาเทคโนโลยีสมัยใหม่และเกิดนวัตกรรมที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการที่มีมูลค่าสูงและแข่งขันได้ รวมทั้งพัฒนาคุณภาพชีวิตคน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

สำหรับประเทศไทยการพัฒนาทางสังคมก้าวหน้ามาตามลำดับส่งผลให้คนไทยโดยเฉลี่ยมีการศึกษาและสุขภาพที่ดีขึ้นและระบบเกื้อกูลในครอบครัวไทยเข้มแข็งเป็นทุนทางสังคมที่สำคัญนอกจากนั้น กล่าวได้ว่าระบบการศึกษา ระบบสาธารณสุขและสวัสดิการ และโครงสร้างพื้นฐานในทุกด้านก็มีการพัฒนาก้าวหน้าไปตามลำดับ แต่หากเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วและกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาด้วยกันนับว่าประเทศไทยพัฒนาไปได้ช้ากว่า

หลาย ๆ ประเทศ การพัฒนาประเทศไทยในช่วงระยะเวลาถัดไปจะเผชิญกับความท้าทายในหลายด้าน ทั้งการเปลี่ยนแปลงด้านประชากรที่ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอดในปี พ.ศ. 2579 โดยจะมีสัดส่วนของผู้สูงอายุถึงร้อยละ 30 ขณะที่สัดส่วนวัยเด็กและวัยแรงงานมีสัดส่วนลดลงอย่างต่อเนื่อง วัยเด็กมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 14 ขณะที่วัยแรงงานคิดเป็นร้อยละ 56 ทั้งนี้ การลดลงของจำนวนวัยแรงงานซึ่งเริ่มตั้งแต่ปี 2557 จะเป็นความเสี่ยงสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ นอกจากนั้นสถาบันครอบครัวมีขนาดเล็กลงและมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น ปัญหาเชิงคุณภาพของประชากรทุกกลุ่มวัย ทั้งในส่วนของคุณภาพการศึกษา ระดับคุณธรรมจริยธรรม ความเจ็บป่วยจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

ภาพอนาคตประเทศไทยในอนาคตอีก 20 ปีข้างหน้า

เป้าหมายอนาคตประเทศไทยปี 2579 ร่วมมือกันขับเคลื่อนประเทศให้ก้าวไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วประเทศไทยมีความมั่นคงในทุกระดับและทุกมิติ มีความพร้อมในการป้องกันภัยคุกคามทุกรูปแบบจากภายในและภายนอกประเทศ เป็นที่ยอมรับของประชาคมโลก มีการเมือง มีเสถียรภาพสังคมที่ความสามัคคีปรองดอง ประชาชนมีความสุขและมีความมั่นคงด้านอาหาร น้ำและพลังงานเศรษฐกิจและสังคมไทยมีการพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืน โดยสถาบันหลักของชาติดำรงอยู่อย่างมั่นคั่งเป็นจุดยึดเหนี่ยวของสังคมมีความสามัคคีของคนในชาติมีความสงบและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในทุกพื้นที่ และมีระดับรายได้ในกลุ่มประเทศรายได้สูงมีความเป็นธรรมในสังคมและความเหลื่อมล้ำลดลงในทุกมิติประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในภูมิภาคและโลกประเทศไทยเป็นประเทศที่ผลิตได้ขายเป็น การพัฒนาเศรษฐกิจ ตั้งอยู่บนฐานฟิสิกส์ ฐานดิจิทัล และฐานชีวภาพ มีการเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ กระจายฐานการผลิตและบริการไปในพื้นที่ต่าง ๆ อย่างทั่วถึง มีเสถียรภาพ แข่งขันบนฐานการพัฒนาและใช้นวัตกรรมและมีฐานการผลิตบริการและการลงทุนที่เชื่อมโยงในอาเซียน ซึ่งล้วนเป็นพื้นฐานสำคัญให้ประเทศพัฒนาเข้าสู่การมีรายได้สูงภายในปี 2579 และเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว

ภาคเกษตร เป็นฐานการผลิต Bio – based ที่สำคัญ เป็นฐานการผลิตอาหารที่มั่นคงและปลอดภัยและเป็นฐานการผลิตที่มีผลิตภาพการผลิตสูง มีระบบบริหารจัดการที่ดีด้านประมงภาคอุตสาหกรรม ฐานอุตสาหกรรมเดิมมีศักยภาพสูงขึ้น มีอุตสาหกรรมอนาคตที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นฐานรายได้ใหม่ โดยมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางการผลิต การค้า และการลงทุนในอนุภูมิภาคและภูมิภาคอาเซียน เช่น ศูนย์การผลิตรถยนต์และชิ้นส่วน ศูนย์ทดสอบและวิจัยพัฒนารถยนต์และชิ้นส่วนเอเชีย ศูนย์กลางการผลิตพลังงาน / วัสดุชีวภาพของภูมิภาคอาเซียน ศูนย์กลางผลิตอุตสาหกรรมดิจิทัล เป็นต้น

ภาคบริการ ธุรกิจบริการเดิมได้รับการพัฒนายกระดับคุณภาพและศักยภาพให้สูงขึ้น เช่น การขนส่ง ทั้งทางบก ทางอากาศ และทางทะเล และส่งเสริมธุรกิจบริการอนาคตให้เป็นฐานรายได้ใหม่ โดยมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางการลงทุนและการให้บริการของภูมิภาคอาเซียน เช่น ศูนย์กลางการให้บริการสุขภาพของภูมิภาคอาเซียน เมืองหลวงแห่งการท่องเที่ยวและบริการของอาเซียน ศูนย์บริการทางการเงิน การศึกษานานาชาติและบริการด้านโลจิสติกส์

วิสาหกิจและการดำเนินธุรกิจ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเข้มแข็งเป็นฐานการผลิต และบริการที่สำคัญของประเทศ

คนไทยในอนาคต มีศักยภาพในการร่วมกันพัฒนาประเทศ สามารถปรับตัวรองรับบริบทการพัฒนาในอนาคต มีความพร้อมทั้งกายใจ สติปัญญา มีทักษะในการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลผ มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มีจิตสำนึกวัฒนธรรมที่ดีงาม คุณค่าความเป็นไทยและมีความรับผิดชอบ เป็นรากฐานที่มั่นคงของชุมชน สังคม รักชาติและสถาบันพระมหากษัตริย์

สังคมไทยเป็นสังคมที่เป็นธรรม มีความเหลื่อมล้ำน้อย อัตราความยากจนต่ำ มีการกระจายโอกาสเข้าถึงทรัพยากรสร้างฐานอาชีพ บริการทางสังคมที่มีคุณภาพและกระบวนการยุติธรรมอย่างทั่วถึง ไม่มีคอร์รัปชั่น โดยที่ประชาชนทุกช่วงวัยมีคุณภาพชีวิตที่ดีครอบครัวอยู่ดีมีสุข

เศรษฐกิจและสังคมพัฒนาอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจสีเขียวระดับการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่ำ มีพื้นที่สีเขียวใหญ่ขึ้น ประชาชนมีพฤติกรรมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ระบบการบริหารภาครัฐมีประสิทธิภาพ ทันสมัย รับผิดชอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้และประชาชนมีส่วนร่วม กระจายอำนาจและมีการกำหนดภารกิจที่เหมาะสมระหว่างส่วนกลาง ภูมิภาคและท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

ในส่วนของวิสัยทัศน์ ป้าหมายและยุทธศาสตร์ของแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี นั้นได้มีการวิสัยทัศน์ให้ประเทศไทยก้าวเดินอย่างมั่นคงในรูปแบบดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

วิสัยทัศน์ "ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า "มั่นคง มั่นคั่ง ยั่งยืน" ทั้งนี้ วิสัยทัศน์ ดังกล่าวจะต้องสนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ การดำรงอยู่อย่างมั่นคง ของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุข

เป็นปึกแผ่นมีความมั่นคงทางสังคม ท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี โดยที่ความมั่นคงเป็นรากฐานของทั้ง 3 ประการที่จะทำให้เกิดความมั่งคั่งและยั่งยืนได้

ความมั่นคง หมายถึง การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือนและปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติทางการทหาร เศรษฐกิจ สังคม งแวดล้อมและการเมือง เช่น ประเทศ มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มีความเข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน มีระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชนมีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่น ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต ความมั่นคงของอาหารพลังงานและน้ำ มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน มีการออมสำหรับวัยเกษียณ

ความมั่งคั่ง หมายถึง ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืนจนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรมีความอยู่ดีมีสุขได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้นและมีการพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกภาคส่วน (Inclusive Growth) มีคุณภาพชีวิตตามมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ ไม่มีประชาชนที่อยู่ใต้ เส้นความยากจน เศรษฐกิจในประเทศมีความเข้มแข็งขณะเดียวกันต้องมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ทั้งในตลาดโลกและตลาดภายในประเทศเพื่อให้สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ตลอดจนมีการสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคต เพื่อให้สอดรับกับบริบทการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไปและประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในเวทีโลก และมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างแน่นแฟ้นกับประเทศในภูมิภาคเอเชียเป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาคทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจ เพื่อให้เป็นพลังในการพัฒนา นอกจากนั้นยังมีความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่องไปได้ ได้แก่ ทุนมนุษย์

ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือ เครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญรายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการใช้ การรักษาและการฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ไม่ใช่ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศน์ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาลมีนโยบายที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาในระดับอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน

ในการที่จะบรรลุวิสัยทัศน์และทำให้ประเทศไทยพัฒนาไปสู่อนาคดที่พึงประสงค์นั้น จำเป็นจะต้องมีการวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะยาวและกำหนดแนวทางการพัฒนาของทุกภาคส่วนให้ขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น จึงจำเป็นจะต้องกำหนดยุทธศาสตร์ชาติในระยะยาวเพื่อถ่ายทอดแนวทางการพัฒนาสู่การปฏิบัติในแต่ละช่วงเวลาอย่างต่อเนื่องและมีบูรณาการและสร้างความเข้าใจถึงอนาคดของประเทศไทยร่วมกันและเก็ดการรวมพลังของทุกภาคส่วนในสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) ทั้งประชาชน เอกชน ประชาสังคม ในการขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อการสร้างและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติและบรรลุวิสัยทัศน์ "ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" หรือคติพจน์ประจำชาติ "มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน" เพื่อให้ประเทศมีขีดความสามารถในการแข่งขัน มีรายได้สูงอยู่ในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว คนไทยมีความสุขอยู่ดี กินดี สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรม ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาในระยะ 20 ปี ต่อจากนี้ไปจะประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง\
2. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน
4. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม
5. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

6. ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

สรุปได้ว่า การวิเคราะห์สถานการณ์และสภาพแวดแนวโน้มบริบทและเงื่อนไขการพัฒนาภายนอกประเทศ ดังกล่าวข้างต้น บ่งชี้ว่าประเทศไทยมีจุดแข็งหลายด้าน ได้แก่ การมีตำแหน่งที่ตั้งที่สามารถเป็นจุดเชื่อมโยงและกระจายความเชื่อมโยงที่สำคัญในภูมิภาคและเป็นการเปิดประตูสู่เอเชียที่สำคัญแห่งหนึ่ง การเป็นฐานการผลิตและบริการสำคัญที่หลากหลาย คนไทยโดยเฉลี่ยมีการศึกษาและสุขภาพที่ดีขึ้น ระบบเกื้อกูลในครอบครัวไทยเข้มแข็ง และมีความหลากหลายเชิงนิเวศน์ สำหรับจุดอ่อนของประเทศไทยที่สำคัญ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในระยะเวลา 15 – 20 ปี ต่อจากนี้ไป ข้อจำกัดด้านทรัพยากรทั้งแรงงานและทรัพยากรธรรมชาติ ผลิตภาพการผลิตยังต่ำ และการพัฒนาและการใช้นวัตกรรมมีน้อย การลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนามีน้อย และมีปัญหาความเหลื่อมล้ำในด้านต่าง ๆ และส่งผลให้ขาดความสามัคคีสมานฉันท์ในสังคม ขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ยังต่ำ โครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์ และบริหารทางสังคมยังต้องยกระดับคุณภาพอย่างทั่วถึง รวมทั้งความอ่อนแอของการบริหารราชการแผ่นดิน รวมทั้งยังจำเป็นต้องเร่งปฏิรูประบบราชการและการเมืองเพื่อให้เกิดการบริหารราชการแผ่นดิน รวมทั้งยังจำเป็นต้องเร่งปฏิรูประบบราชการและการเมืองเพื่อให้เกิดการบริหารราชการแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใส ลดคอร์รัปชั่น และการปฏิรูปกฎระเบียบให้ทันสมัย เรื้อรัง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

2.2 ยุทธศาสตร์การศึกษา

ด้วยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ. ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้สำนักงานให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มีหน้าที่ในการพิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ และด้วยเหตุที่แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 – 2559) จะสิ้นสุดในปี พ.ศ. 2559 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553) ดังนั้นสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี เพื่อเป็นแผนแม่บทสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบแนวทาง ในการพัฒนาการศึกษาในช่วงระยะเวลาดังกล่าว (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

เป้าหมายของการจัดการศึกษา 5 ประการ ซึ่งมีตัวชี้วัดเพื่อการบรรลุเป้าหมาย 53 ตัวชี้วัดประกอบด้วยเป้าหมายและตัวชี้วัดที่สำคัญ ดังนี้

2.2.1. ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานอย่างทั่วถึง มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ประชากรกลุ่มอายุ 6 – 14 ปี ทุกคนได้เข้าเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น หรือเทียบเท่าที่รัฐต้องจัดให้ฟรี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้เรียนพิการได้รับการพัฒนาสมรรถภาพหรือ บริหารทางการศึกษาที่เหมาะสมทุกคนและประชากรวัยแรงงานมีการศึกษาเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เป็นต้น

2.2.2. ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียมมีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ผู้เรียนระดับการศึกษาพื้นฐานทุกคนได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษา 15 ปี เป็นต้น

2.2.3. ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น นักเรียนมีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไปเพิ่มขึ้นและคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ของนักเรียนอายุ 15 ปี สูงขึ้น เป็นต้น

2.2.4. ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ร้อยละของสถานศึกษาขนาดเล็กที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกลดลง มีระบบการบริหารงานบุคคล ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน รวมทั้งมีกลไกส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา เป็นต้น

2.2.5. ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษาดีขึ้น สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาสูงขึ้นเมื่อเทียบกับผู้เรียนสามัญศึกษาและจำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่ติดอันดับ 200 อันดับแรกของโลกเพิ่มขึ้น เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด แผนการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาศึกษาภายใต้ 6 ยุทธศาสตร์หลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อให้แผนการศึกษาแห่งชาติบรรลุเป้าหมายตามจุดมุ่งหมาย วิสัยทัศน์ และแนวคิดการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ดังนี้

1) **ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ** มีเป้าหมาย ดังนี้

1.1) คนทุกช่วงวัยมีความรักในสถาบันหลักของชาติและยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น การจัดกิจกรรม

ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่สะท้อนความรักและการธำรงรักษาสถาบันหลักของชาติละการยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การจัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมือง และส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม เป็นต้น

1.2) คนทุกช่วงวัยในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่นนักเรียนในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษมีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไปเพิ่มขึ้น สถานศึกษาจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มชนต่างเชื้อชาติ ศาสนา ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มชนชายขอบ และแรงงานต่างด้าวเพิ่มขึ้นและสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษที่จัดอยู่ในมาตรการจูงใจมีระบบเงินเดือนค่าตอนแทนที่สูงกว่าระบบปกติเพิ่มขึ้น เป็นต้น

1.3) คนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษา การดูแลและป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สถานศึกษาที่จัดกระบวนการเรียนรู้และปลูกฝังแนวทางการจัดการความขัดแย้งโดยแนวทางสันติวิธีเพิ่มขึ้น มีการจัดการเรียนการสอน / กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่เพิ่มขึ้น มีระบบกลไก และมาตรการที่เข้มแข็งในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามในรูปแบบใหม่และผู้เรียนในสถานศึกษาที่มีคดีทะเลาะวิวาทลดลง เป็นต้น

โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขระดับคุณภาพและส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ ทั้งที่เป็นพื้นที่สูง พื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดนและพื้นที่เกาะแก่งชายฝั่งทะเล ทั้งกลุ่มชนต่างเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มชนชายขอบและแรงงานต่างด้าวพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการจัดระบบการดูแลและป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เช่น อาชญากรรมและความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ ภัยจากไซเบอร์ เป็นต้น และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการยกระดับคุณภาพ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ เป็นต้น

2) **ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ** มีเป้าหมาย ดังนี้

2.1) กำลังคนมีทักษะที่สำคัญจำเป็นและมีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่นมีฐานข้อมูลความต้องการกำลังคน จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรมอย่างครบถ้วน สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาสูงขึ้นเมื่อเทียบกับผู้เรียนสามัญศึกษาและสัดส่วนผู้เรียนวิทยาศาสตร์สุขภาพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสูงขึ้นเมื่อเทียบกับผู้เรียนสังคมศาสตร์ กำลังแรงงานในสาขาอาชีพต่าง ๆ ที่ได้รับการยกระดับคุณวุฒิวิชาชีพเพิ่มขึ้น เป็นต้น

2.2) สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษาผลิตบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สัดส่วนการผลิตกำลังคนระดับกลางและระดับสูง จำแนกตามระดับ / ประเภทการศึกษา ในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนา ประเทศเพิ่มขึ้น ร้อยละของสถาบันการศึกษาจัดการศึกษารูปแบบทวิภาคี / สหกิจศึกษา / หลักสูตรโรงเรียนในโรงงานตามมาตรฐานที่กำหนดเพิ่มขึ้น จำนวนหลักสูตรของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทวิวุฒิเพิ่มขึ้น จำนวนสถาบันอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาที่จัดหลักสูตรสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษเพิ่มขึ้นและมีภาคีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชน สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพและหน่วยงานที่จัดการศึกษาเพิ่มขึ้น เป็นต้น

2.3) การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สัดส่วนเงินลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชน เมื่อเทียบกับภาครัฐเพิ่มขึ้น สัดส่วนค่าใช้จ่ายการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวม ภายในประเทศของประเทศเพิ่มขึ้น โครงการ / งานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ / นวัตกรรมที่นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น บุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาต่อประชากร 10,000 คนเพิ่มขึ้น นวัตกรรม / สิ่งประดิษฐ์ ที่ได้จดสิทธิบัตรและทรัพย์สินทางปัญญาเพิ่มขึ้น และผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ในระดับนานาชาติเพิ่มขึ้น เป็นต้น โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในสาขาที่ตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ส่งเสริมการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้านส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการจัดทำแผนผลิตและพัฒนากำลังคนให้ตรงกับความต้องการของตลาดงานในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย เป็นต้น

3) **ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้** เป้าหมาย ดังนี้

3.1) ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในคตวรรษที่ 21 มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ผู้เรียนที่มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้น ผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีวินัย และมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าขึ้นไปที่จัดกิจกรรมสะท้อนการสร้างวินัย จิตสาธารณะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น เป็นต้น

3.2) คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น เด็กแรกเกิด – 5 ปี มีพัฒนาการสมวัยเพิ่มขึ้น นักเรียนมีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไปเพิ่มขึ้น ผู้สูงวัย ที่ได้รับบริการการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและชีวิตเพิ่มขึ้น และมีสาขาและวิชาชีพที่เปิดโอกาสให้ผู้สูงวัยได้รับการส่งเสริมให้ทำงานและถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์เพิ่มขึ้น เป็นต้น

3.3) สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ศูนย์เด็กเล็กสถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้คุณภาพและมาตรฐานเพิ่มขึ้น สถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้นและสถาบันการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 เพิ่มขึ้น เป็นต้น

3.4) แหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรมและสื่อการเรียนรู้มีคุณภาพและมาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่นแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาให้สามารถจัดการศึกษา จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น สื่อมวลชนที่เผยแพร่หรือจัดรายการเพื่อการศึกษาเพิ่มขึ้น สื่อตำราเรียนและสื่อการเรียนรู้ ที่ผ่านการรับรองมาตรฐานคุณภาพจากหน่วยงานที่รับผิดชอบและได้รับการพัฒนา โดยการมีส่วนร่วมจากภาครัฐและเอกชนเพิ่มขึ้น เป็นต้น

3.5) ระบบและกลไกการวัด การติดตาม และการประเมินผลมีประสิทธิภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญเช่น มีระบบและกลไกการทดสอบ การวัดและประเมินความรู้ ทักษะและสมรรถนะของผู้เรียนทุกระดับการศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมายที่มีประสิทธิภาพ มีระบบติดตาม

ประชากรวัยเรียนที่ขาดโอกาสหรือไม่ได้รับการศึกษา และผู้เรียนที่มีแนวโน้มจะออกกลางคัน เป็นต้น

3.6) ระบบการผลิตครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ได้มาตรฐานระดับสากล มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีฐานข้อมูลความต้องการใช้ครู แผนการผลิตครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาในระยะ 10 ปี จำแนกตามสาขาวิชา ขนาดสถานศึกษาและจังหวัด สัดส่วนของการบรรจุครูที่มาจากผลิตครูในระบบปิดเพิ่มขึ้น มีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่เอื้อให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาอื่นและพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อเข้าสู่วิชาชีพครู เป็นต้น

3.7) ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐานมีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษาได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเพิ่มขึ้น และระดับความพึงพอใจของครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการพัฒนาและการใช้ประโยชน์จากการพัฒนาเพิ่มขึ้น เป็นต้น โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียนและสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ มาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ สร้างเสริมและปรับเปลี่ยนค่านิยมของคนไทยให้มีวินัย จิตสาธารณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์และพัฒนาระบบและกลไกการติดตาม การวัด และประเมินผลผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ และมีแผนงานโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น

4) ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา มีเป้าหมาย ดังนี้

4.1) ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ดัชนีความเสมอภาคของอัตราการเข้าเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามฐานะทางเศรษฐกิจและพื้นที่ลดลง ความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ของนักเรียนระหว่างพื้นที่ภาคการศึกษาในวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษลดลง เป็นต้น

4.2) การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัยมีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย สนองตอบความต้องการของผู้เรียนและผู้ใช้บริการอย่างทั่วถึง มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาทุกแห่งมีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง มีคุณภาพ เป็นต้น

4.3) ระบบข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศทางการศึกษาที่ครอบคลุม ถูกต้องเป็นปัจจุบันเพื่อการวางแผนการบริหารจัดการศึกษา การติดตามประเมินและรายงานผล มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีระบบฐานข้อมูลรายบุคคลที่อ้างอิงจากเลขที่บัตรประชาชนประจำตัว 13 หลัก ที่สามารถเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนฐานข้อมูล รวมทั้งใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่าง กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่น ด้านสาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศ แรงงาน การศึกษา มีระบบสารสนเทศด้านการศึกษาและด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นระบบเดียวกันทั้งประเทศ ครอบคลุมถูกต้องและเป็นปัจจุบันสามารถอ้างอิงได้ เป็นต้น

โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนาคือ เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย พัฒนาฐานข้อมูลด้านการศึกษาที่มีมาตรฐาน เชื่อมโยงและเข้าถึงได้ มีแผนงานโครงการสำคัญ เช่น โครงการจัดทำฐานข้อมูลรายบุคคลทุกช่วงวัย ทั้งด้านสาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศ แรงงงาน และการศึกษา เป็นต้น

5) ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายดังนี้

5.1) คนทุกช่วงวัย มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวความคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ครู บุคลากรทางการศึกษาได้รับการอบรมพัฒนาในเรื่องการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความตระหนักในความสำคัญของการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ความมีคุณธรรม จริยธรรมและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตเพิ่มขึ้นและสถบันอุดมศึกษาที่ติดอันดับมหาวิทยาลัยสีเขียวของโลกเพิ่มขึ้น เป็นต้น

5.2) หลักสูตร แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมคุณธรรม จริยธรรมและการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สถานศึกษา/สถาบันการศึกษาจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การนำแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติเพิ่มขึ้น สื่อมวลชนที่เผยแพร่ หรือให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น เป็นต้น

5.3) การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีฐานข้อมูลด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศในสาขาต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เป็นต้น โดยได้กำหนดแนวทาง

การพัฒนา คือ ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ และพัฒนาองค์ความรู้งานวิจัย นวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนา และเพิ่มศักยภาพคนทุกช่วงวัย โครงการโรงเรียนคุณธรรม โครงการโรงเรียนสีเขียว เป็นต้น

6) ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบการบริหารจัดการศึกษา มีเป้าหมาย ดังนี้

6.1) โครงสร้าง บทบาท และระบบการบริหารจัดการศึกษามีความคล่องตัว ชัดเจน และสามารถตรวจสอบได้ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีการปรับปรุงโครงสร้างและระบบบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค สถานศึกษาให้มีเอกภาพ สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และการบริหารจัดการตามหลักธรรมมาภิบาล เป็นต้น

6.2) ระบบการบริหารจัดการสถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่นสถานศึกษาขนาดเล็กที่ต้องการความช่วยเหลือและพัฒนาเป็นพิเศษอย่างเร่งด่วน ที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกลดลง คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของผู้เรียนที่เรียนในกลุ่มสถานศึกษาที่เข้าสู่ระบบการบริหารจัดการแนวใหม่สูงขึ้น เป็นต้น

6.3) ทุกภาคส่วนของสังคมที่ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและพื้นที่ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น จำนวนองค์กร สมาคม มูลนิธิ หรือหน่วยงานอื่นที่เข้ามาจัดการศึกษาหรือร่วมกับสถานศึกษา ทั้งของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้นและสัดส่วนการมีส่วนร่วมสนับสนุนการศึกษาของภาคเอกชน ภาคประชาชน ภาคีเครือข่ายเมื่อเทียบกับรัฐจำแนกตามระดับการศึกษาที่สูงขึ้นเป็นต้น

6.4) กฎหมายและรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษารองรับลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน สถานศึกษาและความต้องการกำลังแรงงานของประเทศ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่นมี กฎ ระเบียบ และระบบการจัดสรรเงินเพื่อการศึกษาที่เอื้อและตอบสนองคุณลักษณะที่แตกต่างของผู้เรียน ความต้องการกำลังแรงงานและสภาพปัญหาที่แท้จริงของประเทศ มีรูปแบบแนวทาง กลกการจัดสรรงบประมาณผ่านด้านอุปสงค์และอุปทานในสัดส่วนที่เหมาะสม

6.5) ระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษามีความเป็นธรรมสร้างขวัญกำลังใจและส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มตามศักยภาพ

มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สถานศึกษาที่มีครูเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น ครูและผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคเอกชนผู้ประกอบการที่ปฏิบัติงานสนับสนุนการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น และสถานศึกษามีบุคลากรทางการศึกษาทำหน้าที่ปฏิบัติงานสนับสนุนการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

3. คุณลักษณะและอัตลักษณ์ร่วมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

คุณลักษณะและอัตลักษณ์ร่วมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ทางเครือข่ายสถาบันผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ปี พ.ศ. 2564 ได้มีการกำหนดร่วมกันตามกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2564) ได้กำหนดไว้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

สมรรถนะนิสิตครูในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่นิสิตนักศึกษาครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยพะเยา (Enrichment Program) ประกอบไปด้วย 3 ด้านคือ (1) ด้านคุณลักษณะ (2) ด้านการสร้างความสัมพันธ์ชุมชน และ (3) ด้านอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ โดยมีรายละเอียดจำแนกตามชั้นปี ดังนี้

3.1 ด้านคุณลักษณะ (Core Attributes) เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติตน วิธีคิด วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการเป็นครูที่ดี การปรับตัว บุคลิกภาพความเป็นครูในศตวรรษที่ 21 จิตวิญญาณความเป็นครู การคิดเชิงระบบ การรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง จำแนกตามชั้นปี ดังนี้

ตาราง 1 แสดงด้านคุณลักษณะ จำแนกตามชั้นปี 1

ชั้นปีที่	คุณลักษณะที่คาดหวัง
3	• มีวินัย ใฝ่รู้ มีเจตคติต่อวิชาชีพครู • เตรียมความพร้อมในการเป็นครูมืออาชีพ • ตั้งใจ มุ่งมั่น การเรียนรู้เพื่อเป็นครูที่ดี • มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ • รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง • มีความรู้และทักษะด้านวิทยาการคำนวณ • การมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับครูในสถานศึกษาในลักษณะ PCK • การออกแบบสื่อการเรียนรู้ทั้งแบบใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อทำมือ

ตาราง 1 (ต่อ)

ชั้นปีที่	คุณลักษณะที่คาดหวัง
	• ความสามารถด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและแบบเป็นทางการ ฟัง พูด เขียนทางวิชาการ
4	• มีวินัย ใฝ่รู้ มีเจตคติต่อวิชาชีพครู • เตรียมความพร้อมในการเป็นครูมืออาชีพ • ตั้งใจ มุ่งมั่น การเรียนรู้เพื่อเป็นครูที่ดี • มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ • รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง • มีความรู้ด้านการเงิน (Financial Literacy)และการดูแลสุขภาพตนเอง (Health Literacy) และความรู้และทักษะด้านวิทยาการคำนวณ • สามารถจัดการเรียนรู้ในลักษณะการบูรณาการเทคโนโลยีและศาสตร์การสอนและเนื้อหาสาระ (TPCK) และสอนแบบ CLIL ในสถานศึกษา • มีพฤติกรรม บุคลิกภาพความเป็นครูมืออาชีพ
5	• มีวินัย ใฝ่รู้ มีเจตคติต่อวิชาชีพครู • เตรียมความพร้อมในการเป็นครูมืออาชีพ • ตั้งใจ มุ่งมั่น การเรียนรู้เพื่อเป็นครูที่ดี • มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ • รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง • มีความรู้ด้านการเงิน (Financial Literacy) และการดูแลสุขภาพตนเอง (Health Literacy) และความรู้และทักษะด้านวิทยาการคำนวณ • สามารถจัดการเรียนรู้ในลักษณะการบูรณาการเทคโนโลยีและศาสตร์การสอนและเนื้อหาสาระ (TPCK) และสอนแบบ CLIL ในสถานศึกษา • มีพฤติกรรม บุคลิกภาพความเป็นครูมืออาชีพ • เป็นแบบอย่างให้แก่บุคคลรอบข้าง • วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

สรุปได้ว่า สมรรถนะนิสิตนักศึกษาครูในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่นิสิตนักศึกษาครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยพะเยา (Enrichment Program) ด้านคุณลักษณะ คือ ความสามารถในการปฏิบัติตนวิธีคิด วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการเป็นครูที่ดีของนิสิตนักศึกษาครูผู้รับทุนในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เข้ากับบริบทของความเป็นวิชาชีพครู ทั้งในสถาบัน

ผลิตครูในสถานศึกษาและชุมชน ได้แก่ การปรับตัว การมีบุคลิกภาพ มีวินัย มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู มีจิตอาสา มีวุฒิภาวะ มีความใฝ่รู้ทางวิชาชีพครู เป็นนักคิดเชิงระบบ มีภาวะผู้นำรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถออกแบบนวัตกรรมและจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่สอดคล้องกับบริบทศตวรรษที่ 21 สามารถบูรณาการภาษาอังกฤษและเทคโนโลยีในกำรจัดกำรเรียนรู้ในสาระวิชา (TPCK, CLIL) และสามารถบูรณาการความรู้และทักษะด้านวิทยากาคำนวณในสาระวิชาอันประกอบด้วย 1) Problem Solving Thinking 2) Data Science และ 3) Digital Literacy

3.2 ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (Community Engagement) เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นพัฒนานิสิตนักศึกษาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่นิสิตนักศึกษาครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยพะเยา (Enrichment Program) ให้เป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง เคารพความหลากหลายและความแตกต่าง มีภาวะผู้นำและเป็นผู้นำแห่งความเปลี่ยนแปลงเข้ามาสู่สถานศึกษาในอนาคต ร่วมพัฒนาชุมชนและพัฒนาชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำงานร่วมกันผู้อื่นในสถานศึกษาตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและทุกคนในชุมชน จำแนกตามชั้นปีดังนี้ ดังนี้

ตาราง 2 แสดงด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน จำแนกตามชั้นปี

ชั้นปีที่	คุณลักษณะที่คาดหวัง
3	• มีเจตคติต่อชุมชนที่เกี่ยวกับวิชาชีพครู • พึงพอใจที่ได้เรียนรู้ในชุมชนที่เกี่ยวข้อง • ยอมรับและเคารพในความหลากหลายทางสังคม โดยเข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างความเป็นครูในสถาบันผลิตครู /การเข้าร่วมกิจกรรมในสถานศึกษา /การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน • เป็นการเป็นผู้นำกิจกรรมในสถาบันผลิตครู / ในสถานศึกษา / ในชุมชน
4	• มีเจตคติต่อชุมชนที่เกี่ยวกับวิชาชีพครู • พึงพอใจที่ได้เรียนรู้ในชุมชนที่เกี่ยวข้อง • ยอมรับและเคารพในความหลากหลายทางสังคม โดยเข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างความเป็นครูในสถาบันผลิตครู / การเข้าร่วมกิจกรรมในสถานศึกษา / การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน • เป็นการเป็นผู้นำกิจกรรมในสถาบันผลิตครู / ในสถานศึกษา / ในชุมชน • วิเคราะห์ ออกแบบ ประเมินกิจกรรมเพื่อการศึกษาในชุมชน

ตาราง 2 (ต่อ)

ชั้นปีที่	คุณลักษณะที่คาดหวัง
5	• มีเจตคติต่อชุมชนที่เกี่ยวกับวิชาชีพครู • พึงพอใจที่ได้เรียนรู้ในชุมชนที่เกี่ยวข้อง • ยอมรับและเคารพในความหลากหลายทางสังคม โดยเข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างความเป็นครูในสถาบันผลิตครู /การเข้าร่วมกิจกรรมในสถานศึกษา / การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน • เป็นการเป็นผู้นำกิจกรรมในสถาบันผลิตครู / ในสถานศึกษา / ในชุมชน • วิเคราะห์ ออกแบบ ประเมินกิจกรรมเพื่อการศึกษาในชุมชน • มีกระบวนการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนในสถานศึกษา / ชุมชนจริงโดยใช้วิจัยเป็นฐาน

สรุปได้ว่า สมรรถนะนิสิตนักศึกษาครูในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่นิสิตนักศึกษาครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยพะเยา (Enrichment Program) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน คือ การมีเจตคติที่ดีต่อชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง การเคารพในความแตกต่างหลากหลายทางสังคม ความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความเป็นครูมืออาชีพ ทั้งในและนอกสถาบันผลิตครู ชุมชน สามารถวิเคราะห์ ออกแบบ ดำเนินการ และประเมินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาชุมชน และมีกระบวนการแก้ปัญหาและพัฒนาชั้นเรียน สถานศึกษาและชุมชน สามารถทางานร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

3.3 ด้านอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ (Area Identity) เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นพัฒนาคุณลักษณะที่จำเป็นของนิสิตนักศึกษาครูในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่นิสิตนักศึกษาครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยพะเยา (Enrichment Program) เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพวิถีชีวิตของผู้เรียนและชุมชนอย่างมีส่วนร่วม โดยศึกษาเฉพาะรายกรณีชุมชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนที่มีความเจาะจงเฉพาะพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นบริบทชุมชน สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและความหลากหลายต่าง ๆ ดังนี้

ตาราง 3 แสดงอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ จำแนกตามชั้นปี

ชั้นปีที่	คุณลักษณะที่คาดหวัง
3	• ตระหนักและเห็นความสำคัญของอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ว่าสามารถนำมาบูรณาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้ • เห็นแนวทางการเป็นครูผู้นำการเปลี่ยนแปลงของชุมชนผ่านการเชื่อมโยงอัตลักษณ์เชิงพื้นที่สู่การจัดการเรียนการสอน • สามารถออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้อัตลักษณ์เชิงพื้นที่เป็นฐานในการจัดการเรียนรู้
4	• ออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้อัตลักษณ์เชิงพื้นที่เป็นฐานเพื่อสร้างคุณค่า (Value) และมูลค่า (Price) ให้แก่สถานศึกษา
5	• ใช้วิจัยเป็นฐาน (Research – Based Learning) เพื่อสร้างความตะหนักต่อการจัดการเรียนรู้การบูรณาการอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ ปรากฏการณ์ทางสังคม และภาพอนาคตสู่ห้องเรียน

สรุปได้ว่า สมรรถนะนิสิตนักศึกษาครูในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่นิสิตนักศึกษาครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยพะเยา (Enrichment Program) ด้านอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ คือ คุณลักษณะที่จำเป็นของนิสิตนักศึกษาครูผู้รับทุนในโครงกำรผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในแต่ละสถาบันผลิตครูและในแต่ละเครือข่ายภูมิภาค ที่มีความเฉพาะเจาะจงเชิงพื้นที่ เป็นคุณลักษณะที่แต่ละสถาบันและเครือข่ายภูมิภาคกำหนดตามบริบท มีทั้งอัตลักษณ์ในสถาบันผลิตครูแต่ละแห่ง และอัตลักษณ์ในภาพรวมของสถาบันเครือข่ายผลิตครูในแต่ละภูมิภาค โดยคุณลักษณะที่เป็นอัตลักษณ์นี้เป็นลักษณะภายในที่จะส่งผลถึงการแสดง ออกถึงพฤติกรรมความเป็นครูมืออาชีพ

4. จุดมุ่งหมายของการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

เพื่อให้นิสิตนักศึกษาครูมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านคุณลักษณะ ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและด้านอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ ตามสมรรถนะที่กำหนดไว้ของนิสิตนักศึกษาครูผู้รับทุนในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ ศักยภาพในการผลิตครู

4.2 วางแผนการผลิตและพัฒนานิสิตนักศึกษาครูผู้รับทุนในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นทั้งระยะสั้นและระยะยาวที่เป็นการออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรในลักษณะการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่เป็นรูปธรรมตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

4.3 ออกแบบกิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษาครูผู้รับทุนในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในสถาบันของตนเองและร่วมมือกันในเครือข่ายการศึกษาในลักษณะเบญจภาคี ประกอบด้วย 1) สถาบันผลิตครู 2) เครือข่ายสถาบันผลิตครูในแต่ละภูมิภาค 3) ศึกษาธิการภาค ศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 4) สถานศึกษา และ 5) ชุมชน รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาในสถาบันผลิตครู

4.4 ดูแล ติดตาม สร้างแรงบันดาลใจนิสิตนักศึกษาครูผู้รับทุนในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในสถาบันของตนเองและร่วมมือกันในเครือข่ายการศึกษา ในลักษณะเบญจภาคี ประกอบด้วย 1) สถาบันผลิตครู 2) เครือข่ายสถาบันผลิตครูในแต่ละภูมิภาค 3) ศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 4) สถานศึกษา และ 5) ชุมชน รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาในสถาบันผลิตครูรวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นที่มีคุณภาพในเครือข่ายสถาบันผลิตครูแต่ละภูมิภาค

4.5 รายงานผลการผลิตนิสิตนักศึกษาครูผู้รับทุนในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในสถาบันของตนเองและร่วมมือกันในเครือข่ายทุกปีการศึกษาให้แก่สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาฯ ได้รับทราบความก้าวหน้า

4.6 สถาบันผลิตครูมีรูปแบบการผลิตครูที่เป็นอัตลักษณ์ของตนเองโดยใช้วิจัยเป็นฐาน

5. ขอบเขตของการดำเนินการ

5.1 ขอบเขตการดำเนินงาน

บทบาทสถาบันผลิตครู

5.1.1 ขั้นเตรียมการ (PLAN)

1) จัดทำแผนปฏิบัติการ (Operation Plan) ของสถาบัน รูปแบบที่ 1 บทเรียนออนไลน์ (บังคับ) และรูปแบบที่ 2 การจัดกิจกรรมนอกชั้นเรียน

2) ออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรระดับสถาบันผ่านบริบทของสถาบันและสอดคล้องกับอัตลักษณ์ครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นตามสมรรถนะ ผลลัพธ์ และตัวบ่งชี้ ที่ สป.อว. กำหนด

3) ออกแบบกิจกรรมที่ปลูกฝังให้นิสิตนักศึกษารวมตัวกันเป็นเครือข่ายระดับสถาบันที่เป็นการรวมตัวในลักษณะแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และประสบการณ์นำไปสู่การสร้างนวัตกรรมในรูปแบบต่าง ๆ

4) จัดระบบและกลไกการบริหารจัดการการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในระดับสถาบัน

5) ส่งแผนการพัฒนา (Operation Plan) และเอกสารกิจกรรมเสริมหลักสูตรระดับสถาบันให้ สป.อว. ดำเนินการอนุมัติ

5.1.2 ขั้นดำเนินการ (DO)

1) พัฒนานิสิตนักศึกษาครูตามแผนทั้งกิจกรรมในสถาบันและร่วมกับเครือข่าย

2) จัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ระดับสถาบัน

3) รวบรวมความสำเร็จ แนวปฏิบัติที่ดี ปัญหา อุปสรรคการดำเนินงานระดับสถาบัน

4) บริหารจัดการเชิงระบบระดับสถาบัน

5.1.3 ขั้นประเมินติดตามเพื่อพัฒนา (CHECK and ACT)

1) ออกแบบระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโดยใช้ตัวชี้วัดจาก สป.อว. เป็นฐานการดำเนินงานร่วมกับตัวชี้วัดของสถาบัน

2) จัดระบบการ Coaching and Mentoring ระดับสถาบัน

3) สรุปรายงานผลระดับสถาบันให้ สป.อว.

4) รูปแบบการผลิตครูตามบริบทและอัตลักษณ์ของสถาบันโดยใช้วิจัยเป็นฐาน

5.2 ขอบเขตการพัฒนา

แนวคิดพื้นฐานในการออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตร

สำหรับกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่นิสิตนักศึกษาครูผู้รับทุนในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เป็นการพัฒนาตลอดระยะเวลาในขณะที่ศึกษาในสถาบันผลิตครูทุกปีเป็นระยะเวลา 5 ปี เป็นการพัฒนาเชิงระบบที่เป็นความร่วมมือของสถาบันผลิตครูแต่ละแห่ง เครือข่ายสถาบันผลิตครูในแต่ละภูมิภาค สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาฯ และหน่วยงานผู้ใช้ครูที่เน้นการพัฒนาเพื่อให้มีสมรรถนะด้านคุณลักษณะครู ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และด้านอัตลักษณ์ครูในแต่ละภูมิภาค มีการปฏิบัติตนให้มีคุณธรรม มีจริยธรรม มีจรรยาบรรณวิชาชีพ มีความรู้ มีมาตรฐานการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู และสอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น

โดยเป้าหมายการออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์นี้ เป็นการเตรียมความพร้อมความเป็นครูมืออาชีพ เป็นลักษณะการเติมเต็มคุณลักษณะของครูที่มีความรู้ทางศาสตร์การสอน (Pedagogy Content of Knowledge) รวมถึงการบูรณาการเทคโนโลยีสู่การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชน (Technological Pedagogy

Content of Knowledge) มีความเข้าใจในมิติด้านสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจของท้องถิ่น มีความรัก ความผูกพันในสถานศึกษาและชุมชน มีแรงบันดาลใจในการเป็นครูมืออาชีพที่รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21

ดังนั้น สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาฯ ในฐานะผู้รับผิดชอบดำเนินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น จึงได้กำหนดกรอบการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อให้สถาบันผลิตครูนำไปเป็นแนวทางการออกแบบหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครู และให้ตรงตามความต้องการของพื้นที่เครือข่ายในแต่ละภูมิภาค เพื่อให้การพัฒนาครูตามโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมายของการออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตร

1) การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่นิสิตนักศึกษาครูตลอดระยะเวลาที่ศึกษาในสถาบันผลิตครูที่สามารถตอบโจทย์ความเป็นครูมืออาชีพที่มีบทบาทจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาผู้เรียนในท้องถิ่น ที่รู้และเข้าใจ วิเคราะห์บทบาทและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาและชุมชน

2) การออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เน้นการสร้างกรอบความคิดในการปฏิบัติงานที่ยืดหยุ่น ครอบคลุมการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อเตรียมความพร้อมให้นิสิตนักศึกษาครูมีคุณลักษณะเป็นครูมืออาชีพตามสมรรถนะของครูในโครงการนี้

3) การออกแบบกิจกรรมที่สะท้อนจุดเด่นของการเป็นครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นที่เน้นความเข้มแข็งของเครือข่าย ตั้งแต่เครือข่ายภายในมหาวิทยาลัย กลุ่มเครือข่ายมหาวิทยาลัย

5.3 กลุ่มเป้าหมาย

สำหรับกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการในครั้งนี้ คือ นิสิตนักศึกษาครูในสถาบันผลิตครู มีจำนวนทั้งสิ้น 147 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 91 คน ชั้นปีที่ 4 จำนวน 20 คน และ ชั้นปีที่ 5 จำนวน 36 คน

5.4 สมรรถนะที่พัฒนาจากการจัดกิจกรรม

สมรรถนะที่พัฒนาจากการจัดกิจกรรมประกอบไปด้วย 3 ด้านคือ (1) ด้านคุณลักษณะ (2) ด้านการสร้างความสัมพันธ์ชุมชน และ (3) ด้านอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ ซึ่งใช้เวลาในการจัดกิจกรรมทั้งสิ้น 24 ชั่วโมง โดยมีรายละเอียดจำแนกตามชั้นปี ดังนี้

5.4.1 ด้านคุณลักษณะ (Core Attributes) เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติตน วิธีคิด วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการเป็นครู

ที่ดี การปรับตัว บุคลิกภาพความเป็นครูในศตวรรษที่ 21 จิตวิญญาณความเป็นครู การคิดเชิงระบบ การรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

5.4.2 ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (Community Engagement) เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นพัฒนานิสิตนักศึกษาครูในโครงการให้เป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง เคารพความหลากหลายและความแตกต่าง มีภาวะผู้นำและเป็นผู้นำแห่งความเปลี่ยนแปลงเข้ามาสู่สถานศึกษาในอนาคต ร่วมพัฒนาชุมชนและพัฒนาชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำงานร่วมกันผู้อื่นในสถานศึกษาตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและทุกคนในชุมชน

5.4.3 ด้านอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ (Area Identity) เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นพัฒนาคุณลักษณะที่จำเป็นของนิสิตนักศึกษาครูในโครงการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพวิถีชีวิตของผู้เรียนและชุมชนอย่างมีส่วนร่วม โดยศึกษาเฉพาะรายกรณีชุมชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนที่มีความเจาะจงเฉพาะพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นบริบทชุมชน สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและความหลากหลายต่าง ๆ

5.5 ผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในการพัฒนา

5.5.1 ผลการศึกษาคุณลักษณะและอัตลักษณ์ร่วมครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

5.5.2 กิจกรรม / นวัตกรรมการออกแบบการเรียนรู้ในสถานศึกษา

5.5.3 กิจกรรม / นวัตกรรมการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชน

5.5.4 มีความรู้ และทักษะด้านวิทยาการคำนวณ (Computing Science)

5.5.5 มีทักษะการบูรณาการการสอนภาษาอังกฤษในแต่ละกลุ่มสาระ (CLIL)

5.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินการ

5.6.1 นิสิตนักศึกษาครูในโครงการมีศักยภาพรอบด้านทั้งวิชาการ คุณธรรม จริยธรรมและทักษะใหม่ในศตวรรษที่ 21

5.6.2 ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนวิทยาการ สร้างชุมชนการเรียนรู้ระหว่างคณาจารย์และนิสิตนักศึกษาครูในโครงการ

5.6.3 ความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น สถาบันผลิตครู หน่วยงานทางการศึกษา ชุมชนและท้องถิ่นในการผลิตครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

5.6.4 แนวทางในการสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตการพัฒนาครูและการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ในระดับภาคเหนือตอนบน

5.7 กรอบแนวคิดการพัฒนานิสิตนักศึกษาครูที่รับทุนเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

หลักการพื้นฐานที่ใช้ในการออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่นิสิตนักศึกษาครูผู้รับทุน ที่สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาฯ กำหนดไว้ เพื่อที่สถาบันผลิตครูและเครือข่ายสถาบันพัฒนาครูในแต่ละภูมิภาคได้นำไปสู่การปฏิบัติการการออกแบบหลักสูตร กิจกรรมการพัฒนา และการประเมินติดตามครูผู้รับทุน ตามแผนระยะยาวที่กำหนด 10 ปี (พ.ศ. 2559 – 2568)

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการพัฒนานิสิตนักศึกษาครูที่รับทุนเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

ที่มา : กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม แนวทางการออกแบบกิจกรรมเพื่อเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่นิสิตนักศึกษาครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น(Enrichment Program) ปีงบประมาณ 2564

5.8 กรอบแนวคิดและแนวทางการออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับสถาบันผลิตครู

แนวคิดพื้นฐานในการออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตร

กิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่นิสิตนักศึกษาครูผู้รับทุนในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เป็นการพัฒนาตลอดระยะเวลาในขณะที่ศึกษาในสถาบันผลิตครูทุกปีเป็นระยะเวลา 5 ปี เป็นการพัฒนาเชิงระบบที่เป็นความร่วมมือของสถาบันผลิตครูแต่ละแห่ง เครือข่ายสถาบันผลิตครูในแต่ละภูมิภาค สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาฯ และหน่วยงานผู้ใช้ครู เน้นการพัฒนาเพื่อให้มีสมรรถนะด้านคุณลักษณะครู ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และด้านอัตลักษณ์ครูในแต่ละภูมิภาค

มีการปฏิบัติตนมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ มีความรู้ มีมาตรฐานการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู และสอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น

เป้าหมายการออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์นี้เป็นการเตรียมความพร้อมความเป็นครูมืออาชีพ เป็นลักษณะการเติมเต็มคุณลักษณะของครูที่มีความรู้ทางศาสตร์การสอน (Pedagogy Content of Knowledge) และการบูรณาการเทคโนโลยีสู่การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชน (Technological Pedagogy Content of Knowledge) มีความเข้าใจในมิติด้านสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของท้องถิ่น มีความรัก ความผูกพันในสถานศึกษาและชุมชน มีแรงบันดาลใจในการเป็นครูมืออาชีพที่รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาฯในฐานะผู้รับผิดชอบดำเนินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น จึงได้กำหนดกรอบการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้สถาบันผลิตครูนำไปเป็นแนวทางการออกแบบหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครู และตรงตามความต้องการของพื้นที่เครือข่ายในแต่ละภูมิภาค เพื่อให้การพัฒนาครูตามโครงการฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางการออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตร

1. เป็นการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่นิสิตนักศึกษาครูตลอดระยะเวลาที่ศึกษาในสถาบันผลิตครูที่สามารถตอบโจทย์ความเป็นครูมืออาชีพที่มีบทบาทจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาผู้เรียนในท้องถิ่น ที่รู้และเข้าใจ วิเคราะห์บทบาทและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาและชุมชน

2. เป็นการออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เน้นการสร้างกรอบความคิดในการปฏิบัติงานที่ยืดหยุ่น มีความครอบคลุมการศึกษาในระบบ

การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อเตรียมความพร้อมให้นิสิตนักศึกษาครูมีคุณลักษณะเป็นครูมืออาชีพตามสมรรถนะของครูในโครงการนี้

3. เป็นการออกแบบกิจกรรมที่สะท้อนจุดเด่นของการเป็นครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นที่เน้นความเข้มแข็งของเครือข่ายตั้งแต่เครือข่ายภายในมหาวิทยาลัย กลุ่มเครือข่ายมหาวิทยาลัยในพื้นที่ใกล้เคียง และกลุ่มเครือข่ายข้ามพื้นที่ ที่เป็นการรวมตัวในลักษณะการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้และประสบการณ์ นำไปสู่การสร้างนวัตกรรมในรูปแบบต่าง ๆ

4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนี้จะต้องสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ของกระทรวงการอุดมศึกษาฯ

5. เป็นกระบวนการพัฒนาเชิงปฏิบัติ (Active-based) และเป็นการเรียนรู้ที่บูรณาการการเรียนรู้ในสถาบันผลิตครู กับงานในสถานศึกษาและชุมชน (Work-based) โดยใช้วิจัยเป็นฐาน

6. เป็นการทำงานเชิงระบบในลักษณะที่เป็นเบญจภาคี ประกอบด้วย 1) สถาบันผลิตครู 2) เครือข่ายสถาบันผลิตครูในแต่ละภูมิภาค 3) ศึกษาธิการภาค ศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 4) สถานศึกษา และ 5) ชุมชน รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในสถาบันผลิตครูและเครือข่ายสถาบันผลิตครูในแต่ละพื้นที่ อย่างมีประสิทธิภาพ

7. เป็นการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มุ่งให้นิสิตนักศึกษาเกิดสมรรถนะด้านคุณลักษณะครู (Teacher Attribute) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (Community Engagement) และด้านอัตลักษณ์ (Area Identity) ที่กำหนดที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมองค์กรและท้องถิ่น

8. เป็นการสร้างแรงบันดาลใจในการประกอบวิชาชีพครูในศตวรรษที่ 21

9. เป็นการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เน้นสมรรถนะที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานวิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู

10. มีการติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงาน โดยใช้รูปแบบเครือข่ายชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community)

รูปแบบการพัฒนานิสิตนักศึกษาผู้รับทุน

การพัฒนานิสิตนักศึกษาครูผู้รับทุนในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีรูปแบบการพัฒนา 3 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 พัฒนาโดย สป.อว. ศึกษาบทเรียนภาษาอังกฤษออนไลน์ (ECHO English) ศึกษาบทเรียนคุณธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพแบบออนไลน์ ปีละ 1 บทเรียน

รูปแบบที่ 2 การพัฒนาในสถาบันผลิตครู การจัดกิจกรรมนอกชั้นเรียนหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร

รูปแบบที่ 3 การพัฒนาในรูปแบบความร่วมมือภายในเครือข่ายสถาบันผลิตครูของแต่ละภูมิภาค (Connection) การจัดกิจกรรมค่ายครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (Summer Camp) หมายเหตุ : การจัดกิจกรรมนอกชั้นเรียนหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร ให้สถาบันผลิตครูออกแบบได้ตามอิสระ โดยให้สอดคล้องกับกับอัตลักษณ์ครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นตามสมรรถนะ ผลลัพธ์ และตัวบ่งชี้ ที่ สป.อว. กำหนด โดยกิจกรรมที่ออกแบบ 1 กิจกรรมอาจตอบโจทย์สมรรถนะได้ครบทุกด้าน

ตาราง 4 แสดงการกำหนดจำนวนชั่วโมงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของสถาบันผลิตครู (ไม่น้อยกว่าปีละ 50 ชั่วโมง)

สมรรถนะ	น้ำหนัก	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมในสถาบัน : เครือข่าย
ด้านที่ 1 คุณลักษณะ	50	25	15 : 10
ด้านที่ 2 การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน	30	15	6 : 9
ด้านที่ 3 อัตลักษณ์	20	10	5 : 5

ผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในการพัฒนา

1. ศึกษาบทเรียนออนไลน์ ภาษาอังกฤษ และคุณธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพครบตามที่ สป.อว. กำหนด
2. กิจกรรม/นวัตกรรมการออกแบบการเรียนรู้ในสถานศึกษา
3. กิจกรรม/นวัตกรรมการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชน
4. มีความรู้และทักษะด้านวิทยาการคำนวณ (Computing Science) อันประกอบด้วย 1) Problem Solving Thinking 2) Data Science และ 3) Digital Literacy
5. มีทักษะการบูรณาการการสอนภาษาอังกฤษในแต่ละกลุ่มสาระ (CLIL)

งบประมาณ ปีละ 5,000 บาท/คน/ปี โดย สป.อว.จะโอนเงินงบประมาณไปที่สถาบันผลิตครูเป็นปีงบประมาณไปตามจำนวนนิสิตนักศึกษาทุนของแต่ละสถาบัน โดยจะเป็นงบประมาณในการดำเนินงานในสถาบันผลิตครูแต่ละแห่ง ส่วนการดำเนินงานในลักษณะความร่วมมือในรูปแบบเบญจภาคี ของแต่ละสถาบันเครือข่ายภูมิภาค ให้สถาบันเครือข่าย

แต่ละภูมิภาคบริหารจัดการจากงบประมาณนี้ ขึ้นอยู่กับข้อตกลงในการร่วมลงทุนงบประมาณของแต่ละเครือข่ายภูมิภาค

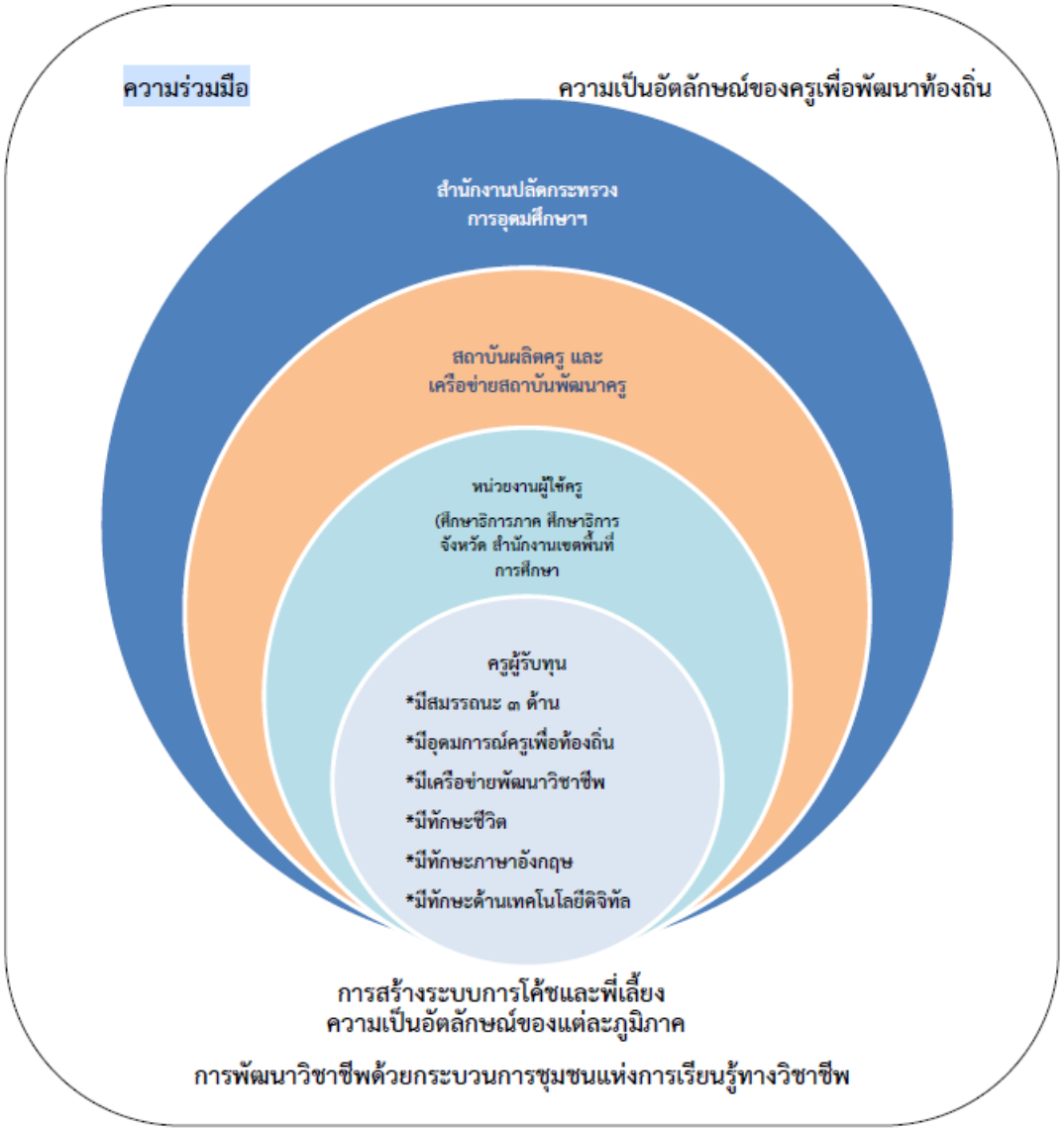

ภาพ 2 กรอบความคิดการดำเนินงานในการพัฒนานิสิตนักศึกษาครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

ที่มา : กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม แนวทางการออกแบบกิจกรรมเพื่อเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่นิสิตนักศึกษาครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น(Enrichment Program) ปีงบประมาณ 2564

5.9 ขั้นตอนการดำเนินงานของสถาบันผลิตครู

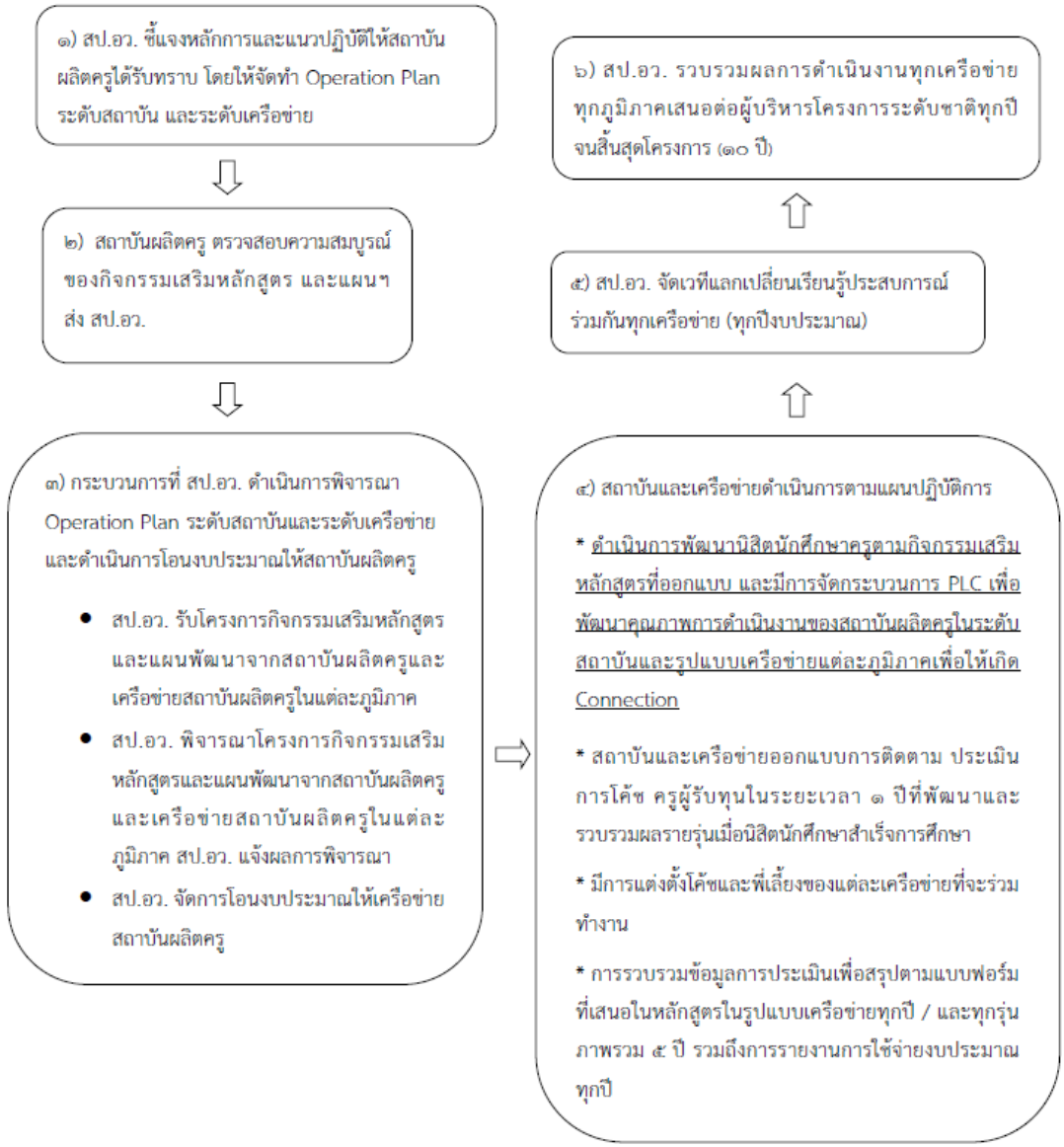

ภาพ 3 ขั้นตอนการดำเนินงานของสถาบันผลิตครู

ที่มา : กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม แนวทางการออกแบบกิจกรรมเพื่อเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่นิสิตนักศึกษาครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น(Enrichment Program) ปีงบประมาณ 2564

5.10 ระบบการติดตาม และประเมินผลโครงการ

จากหลักการและแนวคิดในการพัฒนานิสิตนักศึกษาครูของโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ที่ให้สถาบันผลิตครูและเครือข่ายสถาบันฝ่ายผลิตครูเชิงพื้นที่ได้ร่วมมือในรูปแบบของเครือข่ายในแต่ละภูมิภาคโดยร่วมกันกำหนดวิธีการในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนานิสิตครูของโครงการตลอดระยะเวลาการศึกษาในสถาบันผลิตครูเป็นเวลา 5 ปี ดังนั้น เพื่อให้เกิดการสร้างครูคุณภาพสูง เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษาของประเทศที่จะเห็นผลได้อย่างชัดเจน และยั่งยืน สถาบันผลิตครูและเครือข่ายที่รับผิดชอบในแต่ละพื้นที่ต้องร่วมมือกันติดตามและประเมินผลด้วยตนเองอย่างจริงจัง เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้และนำมาปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนของสถาบันตนเอง นอกจากนี้สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาฯ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโครงการต้องทำหน้าที่ติดตามและประเมินผลด้วยเช่นกัน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ใช้เป็นแนวทางปรับปรุงและทบทวนมาตรการ นโยบาย การจัดทำแผนงาน/โครงการ ในภาพรวม ให้สามารถตอบโจทย์ของประเทศยกระดับการศึกษาในพื้นที่ให้สูงขึ้นตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

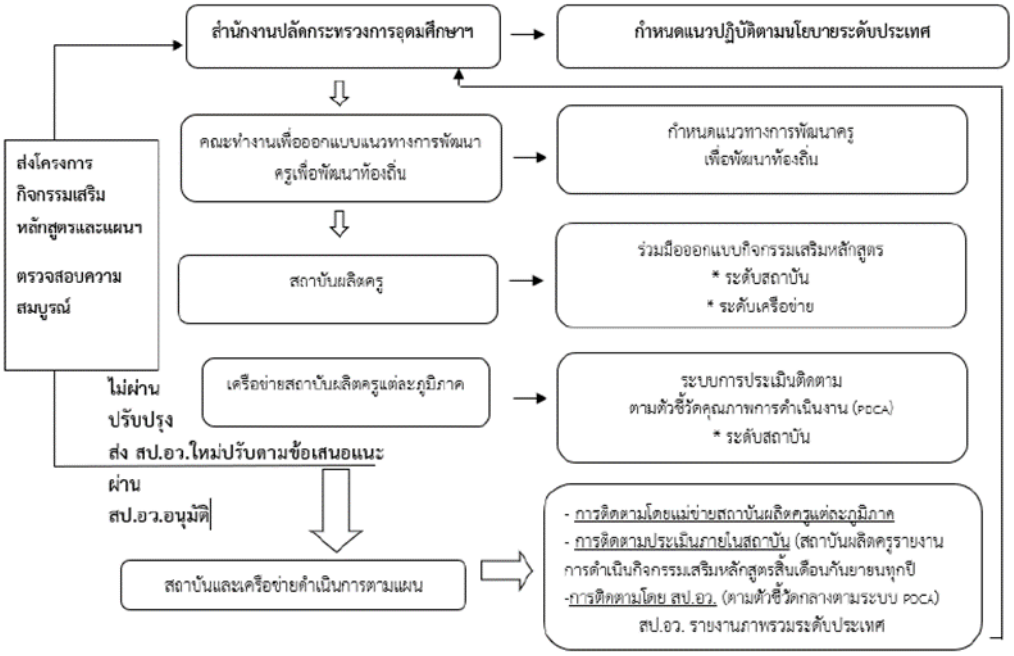

ภาพ 4 ระบบและกลไกการคุณภาพการดำเนินงานและติดตามประเมินโครงการ

ที่มา : กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม แนวทางการออกแบบกิจกรรมเพื่อเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่นิสิตนักศึกษาครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น(Enrichment Program) ปีงบประมาณ 2564

แนวคิดพื้นฐาน และแนวทางในการออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตร

แนวทางการติดตามและประเมินผลโครงการ

1. การรายงานการติดตามและประเมินผลจะรายงานผลเป็นรายปี **ณ สิ้นเดือนกันยายนของทุกปี** ทั้งในมิติของผลการดำเนินงาน การใช้จ่ายงบประมาณ ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ และผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินการ

2. การกำหนดหน้าที่การติดตามและประเมินโครงการของหน่วยงานต่าง ๆ

2.1 หน้าที่สถาบันผลิตครูและเครือข่ายสถาบันผลิตครูในแต่ละภูมิภาค ที่รับผิดชอบพัฒนานิสิตนักศึกษาครูในแต่ละสถาบันและแต่ละพื้นที่ทุกชั้นปี ที่เริ่มรับทุน ปี พ.ศ. 2560 และ 2561 ทุกปีการศึกษา

1) ประเมินผลก่อนการดำเนินงานหรือก่อนเริ่มโครงการ ประเมินบริบทก่อนการดำเนินการ

2) ประเมินผลระหว่างดำเนินการเป็นการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าในการดำเนินการ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ

3) รายงานค่าใช้จ่าย/งบประมาณในการดำเนินงาน รวมทั้งปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ

4) รายงานผลการติดตามและประเมินผลทุกมิติต่อสถาบันแม่ข่ายเครือข่ายเพื่อรวบรวมและสรุปผลการดำเนินการ ปัญหาอุปสรรคในภาพรวมของเครือข่าย

5) สร้างโมเดลการผลิตครูที่เป็นอัตลักษณ์ของสถาบันโดยใช้วิจัยเป็นฐาน

2.2 หน้าที่สถาบันแม่ข่ายเครือข่าย

1) สร้างระบบและกลไกความร่วมมือของสถาบันผลิตครูในเครือข่ายรวมทั้งวางระบบการติดตาม ประเมิน การโค้ชครูผู้รับทุนในระยะเวลา 1 ปีที่พัฒนา และออกแบบระบบการติดตามการพัฒนานิสิตนักศึกษาครูของโครงการในระยะยาว เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

2) กระตุ้นให้เกิดการสร้างเครือข่ายของนิสิตนักศึกษาต่างสถาบัน

3) ประสานงาน/ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินการของสถาบันผลิตครูในเครือข่าย

4) จัดประชุม/จัดเวที เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมแก้ปัญหาการดำเนินงานของสถาบันผลิตครูที่รับผิดชอบในแต่ละพื้นที่

5) สรุป/รวบรวม/วิเคราะห์/สังเคราะห์ ข้อมูลการประเมินผลการดำเนินงาน การใช้จ่ายงบประมาณ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ โดยจัดทำรายงานในภาพรวมของเครือข่าย เพื่อนำเสนอสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาฯ

6) สร้างโมเดลการผลิตครูที่เป็นอัตลักษณ์ของแต่ละภูมิภาคโดยใช้วิจัยเป็นฐาน

2.3 สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาฯ

1) สป.อว.จะแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลโครงการเพื่อติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการดำเนินงานในแต่ละเครือข่ายเป็นรายปี และเมื่อสิ้นสุดโครงการ

2) วางระบบการติดตามและประเมินผลในภาพรวมของโครงการ

3) จัดประชุม/จัดเวทีเพื่อให้เครือข่าย สถาบันผลิตครู และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินการ

4) สรุป/รวบรวม/วิเคราะห์/สังเคราะห์ ข้อมูลการประเมินผลการดำเนินงานการใช้จ่ายงบประมาณ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในภาพรวมของโครงการ

5) ประเมินผลในภาพรวมของโครงการทั้งในระดับผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ เพื่อสรุปว่ามีความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดมากน้อยเพียงใด วิเคราะห์ผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ตลอดจนผลกระทบต่าง ๆ

6) จัดทำการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

7) นำเสนอผลการติดตามและประเมินผลให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ

8) นำผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมิน ไปใช้เป็นข้อมูลปรับปรุงและทบทวนมาตรการ นโยบาย การจัดทำแผนงาน/โครงการ ในภาพรวม ให้สามารถตอบโจทย์คุณภาพครูของประเทศ

3. ตัวชี้วัดการดำเนินงานการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาครู

3.1 ด้านการบริหารจัดการ

ตาราง 5 แสดงตัวชี้วัดการดำเนินงานการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาครู ด้านการบริหารจัดการ

ประเด็น	ตัวชี้วัด	ร่องรอย/หลักฐาน
* การวางแผน	– มีคณะกรรมการดำเนินงานที่มีองค์คณะเบญจภาคี	– คำสั่งการแต่งตั้งคณะทำงาน
	– มีการร่วมวางแผนออกแบบหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทสถาบัน	– หลักสูตร/กิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษาที่รับทุนรายรุ่น

ตาราง 5 (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	ร่องรอย/หลักฐาน
	– มีการร่วมออกแบบแผนพัฒนาคุณภาพการดำเนินงาน (Business Plan)	– แผนพัฒนาคุณภาพของสถาบัน
* การดำเนินงาน	– เป็นไปตามหลักสูตรและแผนที่กำหนด	– รายงานสรุปผลการพัฒนารายรุ่นทุกปีงบประมาณ – คำสั่งแต่งตั้งฯ
	– มีทีมจากเบญจภาคีมาร่วมการดำเนินงานในการพัฒนานิสิตนักศึกษาทุนทั้ง 2 รูปแบบการพัฒนา (1) ในสถาบันผลิตครู 2) ในเครือข่ายสถาบันผลิตครูแต่ละภูมิภาค	
	– ความพึงพอใจของนิสิตนักศึกษาและเครือข่ายเบญจภาคี	– แบบสรุปผลความพึงพอใจของนิสิตนักศึกษาและเครือข่ายเบญจภาคี
* การประเมินติดตาม	– มีการประเมินพัฒนาการของนิสิตนักศึกษาที่รับทุนตามสมรรถนะและตัวชี้วัดรายรุ่น ที่กำหนดในหลักสูตรและแผน ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (ในคู่มือ) ทุกปีงบประมาณ	– แบบสรุปผลการติดตามพัฒนานิสิตนักศึกษาครูผู้รับทุนรายรุ่นทุกปีงบประมาณ
	– มีทีมจากเบญจภาคีมาร่วมการประเมินติดตาม	– คำสั่งแต่งตั้งฯ
* การปรับปรุงพัฒนา	– มีการสะท้อนผลการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรและแผน ตลอดจนมีการปรับปรุงพัฒนากระบวนการพัฒนาตลอดระยะเวลาในสถาบันการศึกษาอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	– รายงานการประชุมคณะทำงานฯ
	– มีทีมจากเบญจภาคีมาร่วมสะท้อนคิดถอดบทเรียน และปรับปรุงการดำเนินงานอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	– มีประเด็นการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม

3.2 ด้านนวัตกรรม

ตาราง 6 แสดงตัวชี้วัดการดำเนินงานการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาครู ด้านนวัตกรรม

ประเด็น	ตัวชี้วัด	ร่องรอย/หลักฐาน
– กระบวนการพัฒนา	– เกิดนวัตกรรมกระบวนการที่เป็นอัตลักษณ์การผลิตครูของสถาบัน	– รายละเอียดการพัฒนาและเกิดเป็นนวัตกรรมที่เป็นรูปแบบที่เป็นอัตลักษณ์ของสถาบัน
	– กระบวนการมีฐานจากการวิจัยสถาบัน	– วิจัยสถาบัน

การประเมินโครงการ

1. ความหมายการประเมินโครงการ

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการที่หลากหลาย และโครงการจะดำเนินการได้อย่างมีคุณภาพหรือไม่นั้น จำเป็นต้องมีการประเมินโครงการเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ว่าควรต้องดำเนินการอีกหรือไม่ สรุปความหมายของการประเมินโครงการ ไว้ดังนี้

Suchman (1990) ได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือใช้เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์เพื่อหาข้อมูลที่เป็นจริงและเชื่อถือได้เกี่ยวกับโครงการ เพื่อการตัดสินใจว่าโครงการดังกล่าวดีหรือไม่อย่างไรหรือเป็นการค้นหาว่าผลของกิจกรรมที่วางไว้ในโครงการ ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายของโครงการหรือไม่

Stufflebeam (2000) ได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง กระบวนการบรรยาย เก็บรวบรวมข้อมูลกับเป้าหมาย การวางแผน การดำเนินการและผลกระทบ เพื่อนำไปเป็นแนวทางการตัดสินใจ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและเพื่อส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในสถานการณ์ของโครงการ

พิสณุ ฟองศรี (2553) ได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง การประเมินผล โครงการเป็นกระบวนการตัดสินคุณค่าของโครงการในระยะหนึ่งหรือทุกระยะโดยนำสารสนเทศจาก การวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อตัดสินใจจัดทำโครงการ ทดลองหรือนำร่อง ปรับเปลี่ยน ระงับ ปรับปรุง ขยายผล หรือยกเลิกโครงการ

เชาว์ อินใย (2553) ได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง กระบวนการ พิจารณาตัดสินคุณค่าโดยการค้นคว้า เก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากชุดของ

กิจกรรม ที่จัดขึ้นอย่างมีระบบมาประกอบการตัดสินใจ ตีค่าผลการดำเนินการนั้นว่าบรรลุวัตถุประสงค์ หรือไม่ ใช้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการ

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2555) ได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง กระบวนการศึกษาแสวงหาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ และขั้นตอนต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคอะไร และบรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ หรือไม่ มีผลกระทบในแง่มุมต่าง ๆ อย่างไรที่เกิดขึ้นจากโครงการ

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2553) ได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศในการปรับปรุงโครงการ และสารสนเทศในการตัดสินสัมฤทธิ์ผลของโครงการโดยมีรูปแบบการประเมิน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2554) ได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์สภาพที่เป็นปัญหาอุปสรรค ความก้าวหน้าหรือความสัมฤทธิ์ผลของโครงการ ตลอดจน ผลกระทบที่สืบเนื่องมาจากการปฏิบัติโครงการทั้งทางตรงและทางอ้อม สำหรับนำมาเป็นข้อมูลย้อนกลับในการใช้ปรับปรุงแก้ไขปัญหา อุปสรรคที่พึงเกิดขึ้นจากการปฏิบัติโครงการ และใช้เป็น เครื่องมือสำหรับการบริหารของผู้บังคับบัญชาในการตัดสินใจที่จะดำเนินโครงการในระยะต่อไปหรือเปิดโครงการใหม่ที่มีผลเกี่ยวเนื่องกับโครงการที่ปฏิบัติในปัจจุบัน

รัตนะ บัวสนธ์ (2556) ได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง กระบวนการ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการ และพิจารณาบ่งชี้โครงการนั้น เพื่อดำเนินงานต่อไปหรือยุติการดำเนินงานโครงการนั้น

สุวิมล ติรกานันท์ (2555) ได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง เป็นกระบวนการบรรยายเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ เป้าหมาย การวางแผน การดำเนินการและผลกระทบ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการตัดสินใจ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ และเพื่อส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจใน สถานการณ์ของโครงการ

เยาวดี รางชัยกุล วิบูลย์ศรี (2553) ได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง การประเมินโครงการเป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศที่จำเป็นอันจะนำไปสู่การตัดสิน ความสำเร็จ รวมทั้งการแก้ปัญหา ปรับปรุง พัฒนา ตลอดจนการสร้างและการกำหนดทางเลือกใหม่ในการดำเนินโครงการ

เชาว์ อินใย (2553) ได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่าโดยการค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากชุดตัวอย่างของกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างมีระบบมาประกอบการตัดสินใจ การตีค่าผลการดำเนินการนั้นว่า

บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ใช้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการโครงการประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ คือ ปัจจัยนำเข้า (Input) การดำเนินการ (Transformation) ผลผลิต (Output) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และสภาพทั่วไป (Environment)

สุภาพร พิศาลบุตร (2555) ได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่าหมายถึง กระบวนการในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการ และพิจารณาบ่งชี้ให้ทราบถึงจุดเด่นจุดด้อยของโครงการนั้นอย่างมีระบบ แล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้น เพื่อการดำเนินงานต่อไปหรือจะยุติการดำเนินงานโครงการนั้นเสีย

ศิริชัย กาญจนวาสี (2552) ได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง กระบวนการในการกำหนดคุณค่าของโครงการ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการนั้น ๆ ว่าดีมีประสิทธิภาพ ได้ผลเพียงใด

จิระศักดิ์ สาระรัตน์ (2551) ได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง การออกแบบการวิจัยประเมินผล และการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้มาซึ่งผลสรุปการวิจัยที่มีความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่นมากที่สุดในสถานการณ์หนึ่ง ๆ

สรุปได้ว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการตรวจสอบการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการ และพิจารณาตัวบ่งชี้ให้ทราบถึงจุดเด่นหรือจุดด้อยของโครงการนั้นอย่างเป็นระบบ แล้วตัดสินว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้นเพื่อการดำเนินงานต่อไปหรือหยุดการดำเนินงานโครงการนั้น

2. ความสำคัญของการประเมินโครงการ

ความสำคัญของการประเมินโครงการ การประเมินโครงการอย่างมีระบบ ย่อมจะมีส่วนช่วยให้ผู้บริหารโครงการตระหนักถึงคุณภาพของโครงการที่กำหนดขึ้นไว้ว่า สามารถสนองตอบความต้องการของสังคมหรือสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้มากน้อยเพียงใด ช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจในการดำเนินการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโครงการให้มีความถูกต้องเหมาะสม ส่งผลให้โครงการนั้นดำเนินงาน อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุถึงเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ทุกประการ การประเมินโครงการ มีความสำคัญตามความคิดเห็นของนักวิชาการ ดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550) ได้ให้ความหมายของความสำคัญการประเมินโครงการสรุปได้ดังนี้ 1) ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการที่ไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการ กำหนดโครงการ การตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินโครงการ ตลอดจนความเป็นไปได้ในการจัดทำ โครงการ 2) ช่วยให้ทราบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความก้าวหน้าปัญหาและอุปสรรคของโครงการที่ นำมาใช้ในการตัดสินใจ เพื่อปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามทิศทาง

ที่ต้องการ 3) ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการที่นำมาใช้ในการตัดสินใจและวินิจฉัยว่าจะดำเนินการ ยกเลิกหรือขยายการดำเนินโครงการต่อไปอีก

เชาว์ อินใย (2553) ได้ให้ความหมายของความสำคัญการประเมินโครงการเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเป็นกระบวนการที่มีระบบเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทั้งยังเป็นกระบวนการที่มีระบบเพื่อตัดสินความสำเร็จของโครงการอีกด้วย การประเมินโครงการเป็นการด าเนินงานที่ไม่ใช้ความพยายามในการสร้างทฤษฎีหรือพัฒนาองค์ความรู้ทางสังคมศาสตร์ การประเมินโครงการที่นำมาใช้ในทางสังคมศาสตร์นั้น เป็นการเตรียมสารสนเทศ เพื่อใช้ในการปรับปรุงโครงการทางสังคม เหตุผลประการสำคัญที่จำเป็นต้องประเมินโครงการ คือ มีทางเลือกในการดำเนินโครงการได้มากมายที่จะทำให้การดำเนินงานโครงการมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องประเมินโครงการว่าประสบความสำเร็จหรือไม่

พงศ์เทพ จิระโร (2554) ได้ให้ความหมายของของความสำคัญการประเมินโครงการที่มีความถูกต้อง มีกระบวนการที่เชื่อถือได้จะทำให้ผู้ใช้ผลการประเมินมีสารสนเทศ ในการปรับปรุงคุณภาพโครงการหรือตัดสินใจในการดำเนินโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยงต่าง ๆ อันอาจเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการตลอดจนเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งบประมาณและปัจจัยนำเข้าอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้ ในการประเมินโครงการแต่ละโครงการจะมีความสำคัญ ตามบริบทของการประเมินคราวนั้น ๆ ซึ่งความสำคัญดังกล่าวจะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การประเมินและระยะเวลา หรือห้วงเวลาที่ทำการประเมิน

รัตนะ บัวสนธ์ (2556) กล่าวว่าสำคัญของการประเมินโครงการมี 7 ประการคือ

1) การประเมินโครงการเป็นกระบวนการมากกว่าวิธีการ ซึ่งเป็นกระบวนการใน 2 ลักษณะคือ

1.1) เป็นกระบวนการของการตัดสินกระบวนการเกี่ยวกับโครงการ โดยใช้มาตรฐานหรือเกณฑ์ในการเปรียบเทียบ รวมทั้งการบรรยายผลที่เกิดขึ้นกับโครงการ

1.2) เป็นกระบวนการใช้ข้อมูลประกอบการเปรียบเทียบ หาแนวทางเลือกที่จะปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

2) การประเมินโครงการ เป็นการพิจารณาตรวจสอบดูว่าโครงการนั้นได้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้มากเพียงใด รวมทั้งเป็นการประเมินผลกระทบที่เกิดกับโครงการด้วย

3) การประเมินโครงการ เป็นการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) และการประเมินผลสรุป (Summative Evaluation)

4) การประเมินโครงการ เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ของการเรียนการสอนที่ดำเนินมาจนจบโครงการ ดังนั้น การประเมินผลการเรียนการสอนจึงเป็นส่วนหนึ่งของโครงการ

5) การประเมินโครงการ เป็นกระบวนการที่มุ่งค้นหาคำตอบเฉพาะของโครงการ ไม่ได้มุ่งในเรื่องของการค้นหาทฤษฎีหรือหลักเกณฑ์ในการหาข้อสรุป แต่เป็นการรวบรวมข้อมูลเพื่อการใช้ประโยชน์

6) การประเมินโครงการเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารซึ่งมีประโยชน์มากมาย

7) การประเมินโครงการเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่ปฏิบัติโครงการ

ชลธิชา แพ่งบรรเทา (2557) ได้ให้ความหมายของความสำคัญการประเมินว่าการดำเนินโครงการใด ๆ นั้น การประเมินโครงการมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะให้ข้อมูลหรือสารสนเทศที่จะบอกให้ทราบว่าวัตถุประสงค์ของโครงการนั้น ๆ ได้บรรลุผลมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ยังจะช่วยบอกถึงว่า วัตถุประสงค์ของโครงการที่ได้ กำหนดไว้นั้น มีความสอดคล้องและเหมาะสมเพียงใด ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการประเมินโครงการจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินการของโครงการเพื่อที่จะปรับปรุงโครงการเพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดียิ่งขึ้น

อนันต์ นามทรงต้น (2557) ได้ให้ความหมายของความสำคัญการประเมินว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางแผนและบริหารโครงการ ดังนั้นวัตถุประสงค์สำคัญของการประเมินโครงการคือ จะช่วยให้ผู้รับผิดชอบโครงการมีข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาตรฐานของโครงการ มีข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ทั้งด้านความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการ มีข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการ ช่วยให้ผู้รับผิดชอบโครงการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการหรืออนาคตของโครงการได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และมีโอกาสค้นพบแนวทางในการพัฒนาสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นแรงจูงใจกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติหน้าที่ไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิผล

สำราญ มีแจ้ง (2558) ได้ให้ความหมายของความสำคัญของโครงการมีดังนี้

1) ช่วยให้แผนมีความชัดเจน

2) ช่วยให้การปฏิบัติตามแผนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3) ช่วยให้แผนมีความเป็นไปได้สูง

4) ช่วยให้ทราบทรัพยากรดำเนินงานในแผน

5) การควบคุมแผนงานทำได้ง่ายและไม่ซับซ้อน

สรุปได้ว่า การประเมินโครงการมีความสำคัญทำให้ทราบข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับจุดเด่น จุดด้อย ประสิทธิผลของโครงการเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจในการดำเนินโครงการ ปรับปรุงการดำเนินการ หรือตัดสินเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ

3. หลักการ และรูปแบบการประเมินโครงการ CIPP Model

หลักการประเมินโครงการมีหลากหลายหลักการ ซึ่งแต่ละหลักการแนวคิดที่แตกต่างกันออกไป ตามสถานการณ์ และระยะในการจัดโครงการนั้น ๆ ในส่วนของการประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ผู้วิจัยจะใช้วิธีรูปแบบ CIPP Model ซึ่งมีหลักการตัดสินใจเกี่ยวกับความสำเร็จของครู ควรจะทำการประเมินองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน สตัสเฟิลบีม ได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับการประเมินผลและรูปแบบการประเมินไว้หลายเล่ม จึงได้ขึ้นชื่อว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทฤษฎีการประเมิน เป็นที่ยอมรับกันในปัจจุบัน เป็นการประเมินความก้าวหน้า เพื่อชี้จุดเด่นจุดด้วยของการดำเนินงาน ทั้งในระยะก่อนการดำเนินงาน ระหว่างการดำเนิน และหลังการดำเนินงาน ซึ่งเป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง มีจุดเน้นสำคัญที่ใช้ควบคู่กับการบริหารโครงการเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่อง

แนวคิดการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการมีหลากหลายแนวความคิด ซึ่งแต่ละแนวคิดมีหลักการที่แตกต่างกันไปตามสถานการณ์ และเวลาในห้วงเวลานั้น ๆ ในส่วนของการประเมินโครงการครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ผู้เขียนจะใช้วิธีรูปแบบ CIPP Model หรือที่มีชื่อเต็มว่า Stufflebeam CIPP Model (Stufflebeam, 2000) ซึ่งมีแนวคิดที่ว่าการตัดสินใจเกี่ยวกับความสำเร็จของครู ควรจะทำการประเมินองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน (โสภา แซ่ลี, 2558) แนวคิดของสตัฟเฟินบีมในปี ค.ศ. 1971 ได้เขียนหนังสือทางการประเมินออกมาหนึ่งเล่มชื่อ Educational Evaluation and Decision Making หนังสือเล่มนี้ ได้เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางเพราะให้แนวคิดและวิธีการทางการวัดและประเมินผลได้อย่างน่าสนใจและทันสมัยด้วย นอกจากนั้น สตัฟเฟิลบีมก็ได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับการประเมินผลได้อย่างน่าสนใจและทันสมัยด้วย นอกจากนั้น สตัฟเฟิลบีมก็ได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับการประเมินผลและรูปแบบการประเมินอีกหลายเล่มอย่างต่อเนื่อง จึงกล่าวได้ว่าท่านผู้นี้เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทฤษฎี การประเมิน จนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในปัจจุบัน เรียกว่า CIPP Model เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง มีจุดเน้นสำคัญคือใช้ควบคู่กับการบริหารโครงการเพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา วัตถุประสงค์การประเมิน คือการให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ เน้นการแบ่งแยกบทบาทของการทำงานระหว่าง ฝ่ายประเมินกับฝ่ายบริหารออกจากกันอย่างเด่นชัด กล่าวคือ

ฝ่ายประเมินมีหน้าที่ระบุจัดหา และนำเสนอสารสนเทศให้กับฝ่ายบริหาร ส่วนฝ่ายบริหารมีหน้าที่เรียกหาข้อมูลและนำผลการประเมินที่ได้ไปใช้ประกอบการตัดสินใจ เพื่อดำเนินกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการมีอคติในการประเมินและเขาได้แบ่งประเด็นการประเมินผลออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. การประเมินด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินให้ได้ข้อมูลสำคัญ เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการเป็นการตรวจสอบว่าโครงการที่จะทำสนองปัญหาหรือความต้องการจำเป็นที่แท้จริงหรือไม่ วัตถุประสงค์ของโครงการชัดเจนเหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายขององค์การหรือนโยบายหน่วยเหนือหรือไม่ เป็นโครงการที่มีความเป็นไปได้ในแง่ของโอกาสที่จะได้รับการสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ หรือไม่ เป็นต้น การประเมินสภาวะแวดล้อมจะช่วยในการตัดสินเกี่ยวกับเรื่องโครงการควรจะทำในสภาพแวดล้อมต้องการจะบรรลุเป้าหมายอะไร หรือต้องการบรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะอะไร เป็นต้น

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้นหรือปัจจัยป้อน (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของโครงการ ความเหมาะสม และความพอเพียงของทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินโครงการ เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เวลา รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการดำเนินงาน เป็นต้น การประเมินผลแบบนี้จะทำโดยใช้ เอกสารหรืองานวิจัยที่มีผู้ทำไว้แล้ว หรือใช้วิธีการวิจัยนำร่องเชิงทดลอง (Pilot Experimental Project) ตลอดจนอาจให้ผู้เชี่ยวชาญมาทำงานให้อย่างไรก็ตาม การประเมินผลนี้จะต้องสำรวจสิ่งที่มีอยู่เดิมก่อนว่ามีอะไรบ้าง และตัดสินใจว่าจะใช้วิธีการใด ใช้แผนการดำเนินงานแบบไหน และต้องใช้ทรัพยากรจากภายนอกหรือไม่

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินระหว่างการดำเนินงานโครงการ เพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไขปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นการตรวจสอบกิจกรรม เวลาทรัพยากรที่ใช้ในคางการ ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการ โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน การประเมินกระบวนการนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการค้นหาจุดเด่นหรือจุดแข็ง และจุดด้วยของโครงการ มักจะไม่สามารถศึกษาได้ภายหลังจากสิ้นสุดโครงการแล้วการประเมินกระบวนการจะมีบทบาทสำคัญในเรื่องการให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นระยะ ๆ เพื่อการตรวจสอบการดำเนินของโครงการทั่วไป การประเมินกระบวนการมีจุดมุ่งหมายคือ

3.1 เพื่อการหาข้อบกพร่องของโครงการ ในระหว่างที่มีการปฏิบัติการหรือการดำเนินงานตามแผนนั้น

3.2 เพื่อหาข้อมูลต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการ

3.3 เพื่อการเก็บข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการดำเนินงานของโครงการ

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์ของโครงการ เป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการและการประเมินผล เรื่องผลกระทบและผลลัพธ์ของโครงการ โดยอาศัยข้อมูลจากการประเมินสภาวะแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้นและกระบวนการร่วมด้วยจะเห็นได้ว่า การประเมินแบบ CIPP เป็นการประเมินที่ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน กำหนดประเด็นของตัวแปรหรือตัวชี้วัด กำหนดแหล่งข้อมูลผู้ให้ข้อมูล กำหนดเครื่องมือการประเมิน วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลและเกณฑ์ประเมินที่ชัดเจน

นอกจากนี้ ยังมีผู้ให้ความหมายของรูปแบบการประเมินผลของสตัฟเฟิลบีมไว้ดังนี้ ได้นำเสนอรูปแบบการประเมินที่เรียกว่า CIPP Model โดยให้นิยามการประเมินว่าหมายถึงกระบวนการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้สารสนเทศที่มีประโยชน์ในการนำไปใช้เป็นทางเลือกประกอบการตัดสินใจ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องไว้ใช้ในการตัดสินใจ ผู้ทำการประเมินจะรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร แนวคิดของสตัฟเฟิลบีม แบ่งแยกการทำงานระหว่างฝ่ายประเมินกับฝ่ายบริหารออกจากกันอย่างชัดเจน ฝ่ายประเมินทำหน้าที่ระบุ จัดหาและนำเสนอสารสนเทศให้กับฝ่ายบริหาร ส่วนฝ่ายบริหารมีหน้าที่เรียกหาและนำผลการประเมินที่ได้นำไปใช้ประกอบการตัดสินใจ เพื่อดำเนินกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องตามควร จากแนวคิดมีขั้นตอนการประเมิน 3 ขั้นตอน คือ

1. กำหนดหรือระบุ และบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ
2. จัดเก็บรวมรวมข้อมูล
3. วิเคราะห์และจัดสารสนเทศเพื่อนำเสนอฝ่ายบริหาร

โดย CIPP Model ไม่ได้เน้นการประเมินตามวัตถุประสงค์เท่านั้นแต่จะทำให้ได้รายละเอียดต่าง ๆ ของโครงการมาช่วยในการตัดสินใจ โดยเฉพาะการประเมินโครงการประชุมจะมีความเหมาะสมเมื่อใช้ CIPP Model เพื่อวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย ของโครงการทำให้ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานได้อย่างทันท่วงที นอกจากนี้ยังมีการประเมินสรุปเพื่อบ่งชี้

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ CIPP Model จะให้รายละเอียดของโครงการที่สมบูรณ์เข้าใจง่าย สะดวกในการนำไปใช้ ในการประเมินและสามารถช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจได้เป็นอย่างดี จึงเป็นแบบจำลองที่มีผู้นำมาใช้มาก โดยจะประเมิน 4 ด้าน

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ประเด็นปัญหา ความเหมาะสมของเป้าหมายของโครงการและความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ได้แก่ ความต้องการของชุมชนและกลุ่มเป้าหมายของโครงการ จำนวนประชากร สภาพเศรษฐกิจและปัญหาของชุมชน ตลอดจนนโยบายของหน่วยงานระดับบนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ตัดสินใจวางแผน กำหนดนโยบาย กำหนดเป้าหมายและกำหนดจุดมุ่งหมายของโครงการได้อย่างเหมาะสมต่อไป

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินทรัพยากรที่จำเป็นที่จะนำมาใช้ในการดำเนินโครงการว่ามีความเหมาะสมมีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสมและมีความพอเพียงหรือไม่ ทรัพยากรที่จำเป็น ได้แก่ งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เวลา กลุ่มเป้าหมายเทคโนโลยี และแผนการดำเนินงาน การประเมินปัจจัยนำเข้านำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจหาวิธีดำเนินงานโครงการให้บรรลุเป้าหมาย

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินการบริหารโครงการการจัดทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ การนำปัจจัยนำเข้าของโครงการมาใช้เหมาะสมหรือไม่กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นจะบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ สารสนเทศต่าง ๆ จะถูกวิเคราะห์รวบรวมและนำเสนอผู้ดำเนินงานโครงการ อาจจะต้องการสารสนเทศทุกวันหรือในตอนเริ่มต้น โครงการเป็นการบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในขณะดำเนินงานโครงการไว้เป็นหลักฐาน

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) การประเมินผลที่ได้จากโครงการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ คุ้มค่าเพียงใด โดยนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ มุ่งตอบคำถามว่า โครงการประสบความสำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ ผลการประเมินจะทำให้ได้สารสนเทศในการพิจารณาตัดสินใจยุติ ปรับขยาย หรือทำเป็นงานประจำ การประเมินผลผลิตจะทำการประเมิน 2 ขั้นตอน ได้แก่ การประเมินทันทีที่สิ้นสุดโครงการเรียกว่าการประเมินผลลัพธ์และการประเมินผลกระทบของโครงการทั้งทางบวกและทางลบ

4. กระบวนการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการมีความสำคัญสำหรับผู้จัดโครงการหรือผู้สนับสนุนงบประมาณ ในการตัดสินใจปรับปรุงหรือล้มเลิกโครงการ การกำหนดขั้นตอนต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นและควรให้มีลักษณะที่เอื้ออำนวยและตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมิน ผู้ใช้ผลการประเมินแต่ละระดับมีความต้องการและความสนใจที่แตกต่างกัน เช่น ผู้บริหารระดับสูงสนใจข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย ระดับ รองลงมาสนใจข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผน ระดับปฏิบัติการสนใจข้อมูลในขั้นตอนการดำเนินโครงการ การดำเนินงานประเมินโครงการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่เหมาะสม จึงจะทำให้ผลการประเมินโครงการมีคุณภาพ การประเมินโครงการนั้นเป็นกระบวนการที่ต้องจัดทำอย่างเป็นระบบ มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงขั้นตอนในกระบวนการประเมินโครงการไว้ ดังนี้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2553) ได้เสนอกระบวนการประเมินโครงการ ไว้ดังนี้

1. ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์โครงการที่จะทำการประเมิน มีความสำคัญมาก เพราะการเข้าใจ ถึงโครงการมากเท่าไร ก็จะทำให้การประเมินตรงกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายมากขึ้น

2. ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

3. ได้ออกแบบการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญมากจะต้องสอดคล้องกับธรรมชาติ ของโครงการที่ต้องประเมิน

4. ได้ทำการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เป็นต้น

5. ได้รวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการประเมิน

6. ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการที่เหมาะสม โดยส่วนใหญ่จะใช้เป็นการคำนวณ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อเรื่อง (Content Analysis)

7. วางแผนเขียนสรุปการประเมินและนำเสนอผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ

พิชิต ฤทธิ์จรูญ และคณะ (2555) ได้เสนอกระบวนการประเมินโครงการไว้ดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์สำหรับการประเมินผลในการกำหนดวัตถุประสงค์สำหรับการประเมินผล มีปัจจัยที่ผู้ประเมินผลจะต้องให้ความตระหนัก คือ วัตถุประสงค์ของการประเมินผลที่ไม่จำเป็นที่จะต้องเหมือนกับวัตถุประสงค์ของโครงการเสมอไปแต่ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม

2. การเลือกวัตถุประสงค์ของโครงการที่ต้องการจะวัด ในการเลือกวัตถุประสงค์ของโครงการ ที่ต้องการจะวัดหรือประเมินผล ผู้ประเมินผลจะต้องตระหนักว่าวัตถุประสงค์ของโครงการบางวัตถุประสงค์ ยังอาจวัดไม่ได้ในช่วงเวลาที่ทำการประเมินผล เนื่องจากเป็นวัตถุประสงค์ระยะยาว ใช้งบประมาณ การประเมินที่สูงเกินไปหรือมีความซับซ้อนของวัตถุประสงค์ เป็นต้น

3. การเลือกอุปกรณ์ เครื่องมือและกระบวนการ ผู้ประเมินผลโครงการจะต้องทำการตัดสินใจ เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ และกระบวนการในการกำหนดเนื้อหาสาระของสิ่งที่ต้องการจะวัด เช่น แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสุ่มตัวอย่าง เป็นต้น

4. การเลือกเทคนิควิเคราะห์ ในการเลือกเทคนิควิเคราะห์นี้ ผู้ประเมินผลจะทำการกำหนดสมมติฐานจากโครงการเพื่อการวัดขึ้นมาก่อน จากนั้นจึงทำการหาเทคนิค เช่น สถิติต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ที่มีความเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของข้อมูลที่มีอยู่

5. การเลือกตัวอย่าง เป็นการกำหนดตัวแทนของประชากรเป้าหมายเพื่อการสุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา ผู้ประเมินผลจะต้องมั่นใจว่ากลุ่มที่ใช้ควบคุมหรือเปรียบเทียบนั้นมีความเหมาะสมแล้ว

6. การกำหนดการวัดและตารางเวลาการสังเกต เป็นการกำหนดการวัดผลทั้งในช่วงก่อนดำเนิน โครงการเพื่อกำหนดเป็นเกณฑ์การประเมินเบื้องต้นและทำการวัดหลังจากที่ดำเนินโครงการแล้วเสร็จ เพื่อสามารถนำผลที่เกิดขึ้นมาเปรียบเทียบกัน สิ่งสำคัญที่ผู้ประเมินผลตระหนัก คือ การเลือกเวลาที่เหมาะสมในการวัดผล จำนวนครั้งในการวัดผล เป็นต้น

7. การหาข้อสรุปและเสนอแนะ ผู้ประเมินผลจะทำการสรุปและให้ข้อเสนอแนะหลังจากการประเมินผลแล้ว ซึ่งผู้ประเมินควรสรุปและให้ข้อเสนอแนะที่ระมัดระวังเพื่อป้องกันความเข้าใจผิด ที่เกิดจากการที่ผู้อื่นตีความในทางที่เป็นประโยชน์ต่อเจ้าของโครงการ และอาจจะให้ข้อเสนอแนะให้มี การดำเนินโครงการที่ต้องใช้งบประมาณที่เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นการตีความที่แตกต่างออกไปจากการให้ ข้อเสนอแนะของผู้ประเมิน

เยาวดี รางชัยกุล วิบูลย์ศรี (2553) ได้เสนอกระบวนการของการประเมินโครงการออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ก่อนทำการประเมินโครงการ ผู้ประเมินจะต้องศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เช่น โครงการที่เสนอขออนุมัติ ถ้าเป็นโครงการนำร่อง ก็ควรศึกษา เอกสารรายงานความก้าวหน้าของโครงการ หรือถ้ามีรายงานผลการประเมินโครงการฉบับสมบูรณ์ก็ควรนำมาศึกษา จะทำให้ผู้ประเมินได้เข้าใจความเป็นมาของโครงการ

สภาพแวดล้อมวัตถุประสงค์ ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ผู้ประเมินสามารถกำหนดประเด็นการประเมินและตัวชี้วัดต่อไปได้

2. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน ในขั้นตอนนี้ผู้ประเมินจะต้องตอบคำถามให้ได้ว่าจะประเมินโครงการอะไร ประเมินทำไม เพื่อใคร หรือใครเป็นผู้ใช้ผลการประเมิน ข้อมูลที่จะตอบคำถามเหล่านี้ได้มาจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการ สัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบผู้สนับสนุน โครงการ

3. การกำหนดขอบเขตของการประเมิน เป็นขั้นตอนที่สำคัญอีกขั้นตอนหนึ่งที่จะทำให้การประเมินโครงการสามารถดำเนินการได้ และบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ โดยพิจารณาจากพื้นที่ที่จะทำการประเมิน หน่วยงานที่ต้องการติดตาม บุคคลที่ผู้ประเมินต้องสัมภาษณ์ เป็นต้น

4. การพิจารณากำหนดตัวบ่งชี้และแหล่งข้อมูล การกำหนดตัวบ่งชี้ในการประเมินสามารถ กำหนดได้จากวัตถุประสงค์ของโครงการ หรือจากตัวแบบการประเมินเชิงทฤษฎี เช่น การกำหนดตัว บ่งชี้จากรูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model หรืออาจจะพิจารณาจากความคาดหวังของผู้ใช้ผลการประเมินก็ได้ ตัวบ่งชี้มีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในเชิงปริมาณนั้น เช่น จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละของนักศึกษาที่มีบุตร อัตราส่วนจำนวนนักเรียนต่อครู เป็นต้น ส่วนในเชิงคุณภาพ เช่น ความเหมาะสม ความสอดคล้อง ประสิทธิภาพในการทำงาน เป็นต้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ทำได้ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่ผู้ประเมินเก็บรวบรวมมา เช่น ข้อมูลจำนวนผู้เข้าร่วมอบรมใช้ค่าร้อยละ ความคิดเห็นต่อ โครงการที่อยู่ในรูปมาตราส่วนประมาณค่า ใช้ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากเอกสาร การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม ฯลฯ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

6. การสรุปผลการประเมิน ผู้ประเมินควรเน้นประเด็นที่สำคัญดังนี้คือ ผลผลิตจากโครงการ ปัญหา และข้อจำกัดของการดำเนินโครงการ ข้อเสนอแนะเพื่อ การปรับปรุงโครงการนอกจากนั้นควรสรุปผลโครงการไปในด้านอื่น ๆ ด้วย

พิสณุ ฟองศรี (2553) ได้กล่าวถึง กระบวนการประเมินว่าการประเมินโดยทั่วไปเห็นว่า ควรจะมีขั้นตอนที่สำคัญ ๆ คล้ายคลึงกันโดยอาจปรับข้าม ลด เพิ่มขั้นตอน หรือปรับรายละเอียดในแต่ ละขั้นตอนได้ตามความเหมาะสมกับขนาดของสิ่งที่จะประเมิน เช่น การกำหนดค่าน้ำหนักอาจไม่มี หรือ การกำหนดเกณฑ์อาจมาหลายระดับก็ได้ เป็นต้น หรือในบางขั้นตอนมีการสลับก่อนหลัง หรือเชื่อมโยง กลับไปกลับมาบ้างโดยเฉพาะขั้นตอนการศึกษาสิ่งที่ประเมินกับการกำหนดวัตถุประสงค์หรือประเด็น การประเมิน ก็น่าจะเป็นการศึกษาสิ่งที่ประเมินหรือในที่นี้คือโครงการก่อน แต่บางท่านกลับเห็นว่าน่าจะเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ หรือประเด็น

การประเมินก่อนแล้วค่อยศึกษาสิ่งที่ประเมิน ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า จะกำหนดอะไรก่อนก็ได้เพราะทั้ง 2 ขั้นตอนจะต้องเชื่อมโยงพึ่งพากันอยู่แล้วซึ่งได้กำหนดขั้นตอนประเมิน ไว้ 9 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาแนวคิดการประเมินและวิเคราะห์สิ่งที่จะประเมิน

2. กำหนดวัตถุประสงค์หรือประเด็นการประเมินและตัวชี้วัด

3. กำหนดเกณฑ์ (ถ้ามี) และค่าน้ำหนัก (ถ้ามี)

4. กำหนดกรอบ แนวคิด และขอบเขตการประเมิน

5. สร้างและพัฒนาเครื่องมือเก็บข้อมูล 6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

8. การเขียนรายงานการประเมิน

9. การประเมินงานประเมิน (ถ้ามี)

สมคิด พรมจุ้ย (2552) ได้กล่าวถึง กระบวนการประเมินโครงการไว้ดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับโครงการที่จะทำการประเมินโครงการ รายงานต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการกำหนดประเด็น และสิ่งที่ต้องการประเมินในขั้นตอนต่อไป

2. กำหนดวัตถุประสงค์และตัวบ่งชี้ของการประเมิน ซึ่งมีวิธีการเช่นเดียวกับการกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนหรือโครงการ กล่าวคือ จะต้องมีความเฉพาะเจาะจง (Specific) สามารถวัดได้ (Measurable) สามารถบรรลุผลได้ (Achievable or Attainable) ระบุผลลัพธ์ที่ต้องการ (Result Oriented) และมีขอบเขตเวลาที่แน่นอน (Time Bound) ซึ่งเรียกว่า “SMART”

3. พัฒนารูปแบบการประเมิน รูปแบบการประเมิน (Evaluation Design) เป็นแผนที่ฏซึ่งวัตถุประสงค์และตัวบ่งชี้กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 2 จะเป็นตัวกำหนดว่า ควรจะใช้รูปแบบการประเมิน รูปแบบใด จึงจะเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

4. กำหนดวิธีการสุ่มตัวอย่างเพื่อทำการประเมิน วิธีการสุ่มตัวอย่างจะนำมาใช้เมื่อโครงการ ที่จะประเมินนั้น เป็นโครงการขนาดใหญ่ มีผู้เข้าร่วมในพื้นที่ต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก นักประเมินจะใช้ กลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่เข้าร่วมในโครงการมาทำการทดสอบ หรือเก็บข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ และขณะเดียวกันพื้นที่ที่นำกลุ่มตัวอย่างมาทำการประเมิน ก็อาจจะนำมาประเมินด้วยเช่นเดียวกัน

5. กำหนดชนิดของข้อมูลที่จะเก็บรวบรวม วัตถุประสงค์ของการประเมินจะเป็นตัวกำหนดชนิดของข้อมูลที่จะเก็บรวบรวม เช่น ถ้าวัตถุประสงค์กำหนดไว้ว่า นวัตกรรมอย่างหนึ่งจะสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติหรือไม่ข้อมูลที่จำเป็นจะต้องเก็บ คือ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ จำนวนสองกลุ่มที่จะนำมาเปรียบเทียบกัน

6. เลือกและวางแผนการสร้างและจัดหาเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมในระดับพื้นที่ บางครั้งอาจจะใช้เครื่องมือการประเมินอย่างหลากหลาย ซึ่งบางขั้นอาจจะมีอยู่แล้วในสถาบันการวิจัยต่าง ๆ หรือนักประเมินจัดสร้างขึ้นเอง หรือจัดหามาด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น อาจจะซื้อมา เพื่อประหยัดเวลาและความพยายาม เป็นต้น

7. วางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยกำหนดให้ชัดเจนว่า ใครจะเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลเก็บเมื่อไหร่ จากใคร และจะเก็บอย่างไร

8. การวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล วัตถุประสงค์ของการประเมินและตัวบ่งชี้จะให้แนวทาง ในการกำหนดวิธีการในการวิเคราะห์ข้อมูล

9. ประมาณการค่าใช้จ่ายในการประเมิน การเตรียมการเกี่ยวกับงบประมาณที่จะใช้ในการประเมิน ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้ากิจกรรมการประเมินนั้นใช้ เงินที่ดึงมาจากงบประมาณของโครงการ ซึ่งนับตั้งแต่เริ่มวางแผนงานโครงการ นักประเมินจะต้อง ตระหนักถึงข้อจำกัดทางการเงินที่จะได้รับการจัดสรรมาใช้เพื่อการประเมินโครงการ

10. การวางแผนจัดทำรายงานและการเผยแพร่ผลการประเมิน การวางแผนในขั้นตอนนี้นักประเมินโครงการจะต้องกำหนดชนิดของรายงานที่จะเสนอ และผู้ที่จะรับมอบหมายรายงานนั้น

สรุปได้ว่า กระบวนการของการประเมินโครงการมีขั้นตอนที่เริ่มต้นจากการศึกษาทำความเข้าใจโครงการที่จะทำการประเมินอย่างละเอียดลึกซึ้ง เพื่อนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินได้อย่างชัดเจน รู้จักเลือกอุปกรณ์เครื่องมือและกระบวนการต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งการเลือกเทคนิคที่จะวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาข้อสรุปและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการนำเสนอ ผู้เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้องตรงตามข้อเท็จจริง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ชวนคิด มะเสนะ และคณะ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาครูตามโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยประยุกต์ใช้รูปแบบ CIPP Model กรณีนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินโครงการพัฒนาครูตามโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยประยุกต์ใช้รูปแบบ

CIPP Model กรณีนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต 2) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินการโครงการพบว่า (2.1) ด้านสภาวะแวดล้อม ปัญหา พบว่า ในการดาเนินการจัดกิจกรรมกระชั้นชิดเกินไปควรมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าหรือควรให้นักศึกษาได้เตรียมตัวก่อน และในการดำเนินการควรจัดโครงการในช่วงเปิดภาคเรียนใหม่ (2.2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น ปัญหา พบว่า ในบางกลุ่มมีนักศึกษาสาขาเดียวกันมาก ควรจัดให้นักศึกษาคละสาขาเพื่อจะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันหลายสาขามากขึ้น (2.3) ด้านกระบวนการ ปัญหา พบว่า รูปแบบของกิจกรรมในแต่ละฐานมีความซ้ำซ้อนกันในบางเรื่องทำให้ไม่น่าสนใจ ควรมีการกาหนดกิจกรรมในแต่ละฐานให้ชัดเจน และกำหนดระยะเวลาให้มีความกระชับ (2.4) ด้านผลผลิต ปัญหา พบว่า ระยะเวลาในการเข้าไปศึกษาเรียนรู้กับวิทยากรครูดีเด่นสั้นเกินไป ควรกำหนดระยะเวลาให้มากขึ้นและมีโอกาสในการร่วมเรียนรู้และแลกเปลี่ยนมากขึ้น

พิชิต ฤทธิ์จรูญ และคณะ (2555) ศึกษาเรื่อง การวิจัยและพัฒนานโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาทางเลือกข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา 4 ประเด็น คือ 1) จัดระบบและกลไกในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพสามารถจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการและสนับสนุนการจัดการเยนการสอนที่ส่งผลถึงคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) จัดระบบการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเยนการสอนให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา และ 4) จัดระบบการเสริมสร้างขวัญกำลังใจและความก้าวหน้าในวิชาชีพของครูและบุคลากรทางการศึกษา

พนัส จันทร์เปล่ง (2559) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาติดตามการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยนำเข้า 1) หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาชั้นขึ้นฐานระดับปริญญาตรี เกิดจากความจ้องการที่จะพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพที่สำคัญ ตามพระรารบัญญัติสำหรับผู้ที่จะประกอบวิชาครูจำเป็นต้องมีการฝึกประสบการณ์ในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 1 ปีจึงมีการให้ทุนสำหรับนักศึกษาที่จะเข้ามาศึกษาต่อประกอบไปด้วย 8 สาขาและมีการบวรจุผู้สำเร็จการศึกษา 2) กระบวนการใช้หลักสูตร 5 ปี จากการศึกษาปัญหาอุปสรรคในการใช้หลักสูตรพบความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาและกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา และกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาได้มีการพัฒนาหลักสูตรกลับมาเป็นการสอนเช่นเดียวกับกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชา

พิเชฐ โพธิ์ภักดี (2561) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่าด้านกระบวนการดำเนินงาน 1) ด้านการคัดเลือกบุคคลเข้าร่วมโครงการ การคัดเลือกคนที่อยู่ในปีที่ 4 เข้าร่วมโครงการถึงแม้จะมีผลดีที่ได้คนดีคนเก่งมาเป็นครูในโรงเรียน แต่ในโอกาสต่อไปควรเลือกจากผู้ที่เรียนปีที่ 1 หรือชั้นมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าที่มีจิตอาสา ใจรักอาชีพครูเข้ามาศึกษาในโครงการ ส่วนการใช้ผลภาษาอังกฤษมาใช้ประกอบด้วยนั้น ทำให้เกิดความเครียด 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน อาจารย์ในมหาวิทยาลัยเป็นต้นแบบในการเรียนการสอน นอกจากนั้นควรไปเรียนกับอาจารย์หรือผู้บริหารสถานศึกษาให้มากขึ้น และมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างหลากหลาย 3) ด้านการประเมินเพื่อบรรจุและแต่งตั้ง เห็นด้วยกับการบรรจุตามภูมิลำเนา จะได้ไม่ต้องย้ายที่ทำงาน เพราะจะกระทบต่อผู้เรียน แต่การใช้ภาษาอังกฤษมาประกอบการบรรจุแต่งตั้งทำให้คนดีคนเก่งด้านอื่น ๆ ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการได้ จึงควรมีการทบทวนให้เหมาะสม 4) ด้านการนิเทศ และติดตามผลการปฏิบัติงาน ทางโรงเรียนได้จัดครูนิเทศภายในโรงเรียน อย่างไรก็ตามหากมีการเพิ่มพูนประสบการณ์จากการไปดูงานโรงเรียนต้นแบบหรือครูต้นแบบ จะได้พัฒนาตนเองและสร้างแรงบันดาลใจมากยิ่งขึ้น และควรจัดประชุมและเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูตามโครงการ

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2553) ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาครูตามโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น กล่าวไว้ในบทนำของรวมบทความทางการประเมินโครงการว่าการบริหารโครงการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโครงการทางด้านเศรษฐกิจ สังคม หรือการเมือง การปกครองก็ตามจะบังเกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด จำเป็นต้องอาศัยการประเมินโครงการ (Project Evaluation) ที่เป็นระบบ คือ ผลจากการประเมินโครงการได้ทันท่วงทีและเมื่อได้ดำเนินโครงการไปแล้วย่อมต้องการทราบว่าโครงการนั้นได้บรรลุเป้าหมายหรือไม่เพียงใด คุ้มกับทุนและแรงงานที่ลงทุนไปหรือไม่

สุรชัย จิวเจริญสกุล และคณะ (2556) ศึกษาเรื่อง ประเมินโครงการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring โดยใช้การประเมินแบบ CIPPIEST Model ซึ่งผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการพบว่า การดำเนินงานโครงการเป็นไปตามแผนพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ที่ได้กำหนดไว้

โสภา แซ่ลี (2558) ศึกษาเรื่อง ประเมินโครงการคืนครูให้นักเรียนโดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model สังกัดสานักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินโครงการคืนครูให้นักเรียนโดยการประยุกต์ใช้รูปแบบจาลองของซิป (CIPP Model) ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ความสอดคล้องทางด้านบริบทและสภาวะแวดล้อม ความพร้อมทางด้านปัจจัยเบื้องต้นในการดำเนินงาน ความเหมาะสม

ในการดำเนินงานและกระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบในการดำเนินงานกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

อัญชลี ประกายเกียรติ (2554) ศึกษาเรื่อง ประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้วยระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ด้วยใช้รูปแบบการประเมินซิปป์ (CIPP Model) ผลการวิจัยพบว่า การประเมินด้านบริบท พบว่าวัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องเหมาะสมอยู่ในระดับมาก การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก การประเมินด้านกระบวนการพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก การประเมินด้านผลผลิตพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และการประเมินด้านผลกระทบ พบว่า อยู่ในระดับดีมาก

แววตา พฤกษา (2550) ศึกษาเรื่อง ประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยใช้รูปแบบการประเมินซิปป์ (CIPP Model) ผลการวิจัยพบว่า การประเมินโครงการด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านบริบทและด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับปานกลาง

อภิภา ปรัชญาพฤทธิ์ (2560) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการผลิตครูเพื่อรองรับการศึกษายุค 4.0 ด้านกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาครู ข้อมูลจากสัมภาษณ์ของงานวิจัยนี้พบว่ากิจกรรมส่วนใหญ่มีลักษณะกึ่งบังคับ ไม่ค่อยน่าสนใจ สาเหตุที่ทำให้กิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาครูของไทยมีลักษณะกึ่งบังคับมากนั้น ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะสถาบันผลิตครูต้องจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครูตามเกณฑ์การรับรองปริญญาของคุรุสภา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจิตอาสา ในขณะที่นิสิตนักศึกษา ครูในยุค 4.0 ควรพัฒนาศักยภาพด้านนวัตกรรมควบคู่ด้วย ซึ่งจะบรรลุผลได้ต่อเมื่อนิสิตนักศึกษาครูได้ทำกิจกรรมตามความถนัด และเพิ่มกิจกรรมพัฒนาศักยภาพ ด้านนวัตกรรม ส่วนด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในงานวิจัยนี้พบว่าสภาพห้องเรียนยังไม่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งแตกต่าง จากประเทศสิงค์โปร์ที่มีห้องเรียนแบบร่วมมือ และฟินแลนด์ที่มีการปฏิรูป

งานวิจัยต่างประเทศ

Woodward and Yeager (1972) ศึกษาเรื่อง ประเมินผลเรื่องการฝึกหัดวิจัยและพัฒนา (R&D) เป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นกระบวนการศึกษาที่ได้จากการระดมความคิดเปรียบเทียบพัฒนาแบบฝึกหัดด้านความคิด และการปฏิบัติในการศึกษาครั้งนี้ ค้นพบว่า วิธีการฝึกโปรแกรมการศึกษาประเมินผลรายบุคคล โดยเลือกใช้รูปแบบจำลองซิปจากผลการประเมิน

ค้นพบปัญหาในการฝึกหัดว่ามีการใช้เวลาในการทำกิจกรรมการศึกษามากเกินไป การเสียเวลากับการฝึกปากเปล่าและพบว่า เวลาเป็นปัญหาใหญ่ของพฤติกรรมการศึกษา และในที่สุดสรุปผลการประเมินได้ว่า ต้องเปลี่ยนแปลงวิธีประเมินผลการวางแผน การออกแบบการให้ความรู้ที่เชื่อถือได้โดยการ ทดสอบเป็นกลุ่ม และรูปแบบจำลองซิป (CIPP Model) เป็นประโยชน์ในการออกแบบการประเมินการศึกษาได้ดี

สรุปได้ว่า จากการที่ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องการประเมินโครงการจะเห็นได้ว่า การประเมินโครงการส่วนมากพบว่า เป็นการประเมินตามลักษณะที่มีการกำหนดรูปแบบ หรือประยุกต์ตามรูปแบบต่าง ๆ ของการประเมินโครงการ เช่น ใช้การวิเคราะห์โครงการประเมินแบบจำลองซิปของสตัฟเฟิลบีม ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการเมินด้วยการใช้รูปแบบของไทเลอร์ ได้ทราบถึงการปฏิบัติงานที่ได้ทำว่าบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้มากน้อยเพียงใด และเพื่อเป็นแนวทางแก้ไขปรับปรุงโครงการต่อไป ประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบจำลองแบบซิป (CIPP Model) เป็นกรอบในการประเมิน โดยประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ผลที่ได้คาดว่าจะได้รับจากโครงการ ความพึงพอใจต่อการประเมินโครงการ และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสรุปอภิปรายผล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหา แนวคิด ขอบข่ายและภารกิจโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 2000) ผู้วิจัยได้สรุปและกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังนี้

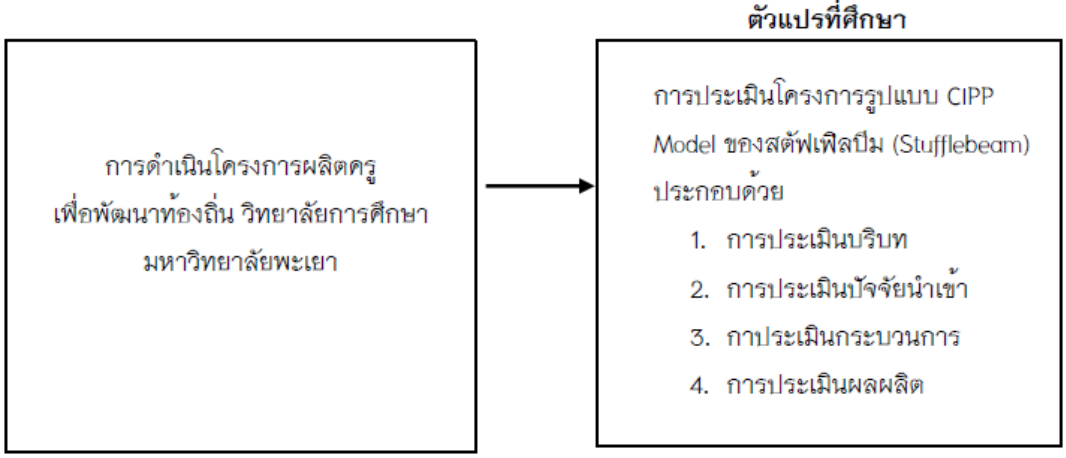

ภาพ 5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

จากการศึกษาการประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ผู้วิจัยได้วิจัยใช้รูปแบบซิปป์ (CIPP Model) ได้เรียงลำดับขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการประเมินผลงานนิสิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น 10 คน อาจารย์ผู้สอนและบุคลากรดูแลนิสิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น 10 คน นิสิตในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 181 คน รวมจำนวน 201 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ คณะกรรมการประเมินผลงานนิสิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น อาจารย์ผู้สอน นิสิตในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 136 คน

ตาราง 7 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง นิสิตในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
นิสิตฯ รหัส 58	34	23
นิสิตฯ รหัส 59	36	24
นิสิตฯ รหัส 60	20	15
นิสิตฯ รหัส 61	91	65
อาจารย์ผู้สอนและบุคลากรดูแลนิสิตฯ	10	6
คณะกรรมการประเมินผลงานนิสิตฯ	10	6
รวม	**201**	**136**

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือขึ้นจากการสังเคราะห์วิธีการที่ใช้ในการทำโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบสอบถาม ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวมข้อมูลในครั้งนี้ มีจำนวน 1 ชนิด ดังนี้

1.1 แบบสอบถาม แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นการตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านบริบท 2) ด้านปัจจัยนำเข้า 3) ด้านกระบวนการ 4) ด้านผลผลิต

มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดน้ำหนักคะแนน ดังนี้

5 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ มากที่สุด
4 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ มาก
3 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ ปานกลาง
2 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ น้อย
1 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ น้อยที่สุด

2. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย ได้ดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามโครงการดังนี้

2.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต

2.2 กำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม

2.3 สร้างแบบสอบถาม

2.4 นำแบบสอบถาม ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เสนอแนะและปรับปรุงแก้ไข

2.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม ตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ

3. การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 หาคุณภาพของเครื่องมือการประเมิน โดยนำเครื่องมือทั้ง 2 แบบ เสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา

3.2 นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objection Congruence) มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญมีความแน่ใจว่า ข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหา

0 เมื่อผู้เชี่ยวชาญมีความไม่แน่ใจว่า ข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหา

–1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญมีความแน่ใจว่า ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับเนื้อหา

แล้วเลือกใช้ข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป

3.3 ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมข้อที่บกพร่องตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะและนำไปจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถาม

3.4 จากการตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเหมาะสมของเนื้อหาเพื่อปรับปรุงแก้ไข โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จากผลการวิเคราะห์ ข้อคำถามในการวิจัยครั้งนี้ทุกข้อ มีค่า IOC ระหว่าง 0.67–1.00 ทุกข้อ ซึ่งถือว่า เป็นข้อคำถามที่อยู่ในเกณฑ์ความตรงเชิงเนื้อหา

3.5 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปหาความเชื่อมั่น (Reliabilities) โดยนำไปทดสอบ (Try–out) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α–Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1990) กำหนดให้ค่าความเชื่อถือ ได้ของสัมประสิทธิ์แอลฟาไว้ที่ 0.70 ขึ้นไป

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้และได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.89 ซึ่งเป็นค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้จึงนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ดังนี้

1. ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เข้าเก็บข้อมูลงานวิจัย จากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงคณบดีวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

2. นำแบบสอบถาม ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการตอบแบบสอบถาม จำนวน 136 ชุด โดยใช้ระยะเวลา 2 สัปดาห์ ช่วงระหว่างวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2565–20 กุมภาพันธ์ 2565

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่ง Link แบบสอบถามผ่าน Google Form

4. แบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับ จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 100

5. นำข้อมูลจากแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์โดยการใช้ค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการผลิตครูพัฒนาครูโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ด้านสภาพแวดล้อม ความพร้อมของปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต วิเคราะห์โดยการหาเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติใช้วิธีจำแนกโดยนำค่าเฉลี่ย ของคะแนนที่ได้จาก การตอบแบบสอบถามไปเทียบกับค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ มาแปลผลตามเกณฑ์ ของ เบสท์และคาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2558)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ น้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์หาค่าสถิติ จัดตาราง แปลความหมายจากตาราง อภิปรายผล และสรุปผลการวิจัยในรูปแบบการบรรยาย โดยการอธิบายแบบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1 การวิเคราะห์หาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ใช้การวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์หรือไม่ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ โดยแต่ละคนพิจารณาลงความเห็นและให้คะแนน ดังนี้

+1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญมีความแน่ใจว่า ข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหา
0 เมื่อผู้เชี่ยวชาญมีความไม่แน่ใจว่า ข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหา
–1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญมีความแน่ใจว่า ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับเนื้อหา

ให้ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.67–1.00 โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2558)

$$IOC = \frac{|\sum R|}{N}$$

IOC คือ ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับแบบทดสอบ
$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2558)

สูตร $P = \frac{f}{n} \times 100$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
f แทน ความถี่หรือคะแนนที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมดหรือคะแนนเต็ม

2.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ($\bar{X}$) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2558)

สูตร $\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนน
$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2558)

สูตร $S.D. = \sqrt{\frac{\sum(x-\bar{x})^2}{n-1}}$

เมื่อ S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

x แทน ค่าของข้อมูลแต่ละตัวหรือจุดกึ่งกลางชั้นแต่ละตัว

$\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนน

n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินบริบทของโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยาเพื่อประเมินกระบวนการของโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยาและเพื่อประเมินผลผลิตโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ซึ่งเมื่อรวบรวมข้อมูลแล้วได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังที่จะนำเสนอต่อไปนี้

ในการนำเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน (n = 136)	ร้อยละ (%)
เพศ			
	ชาย	24	17.64
	หญิง	112	82.36
	รวม	**136**	**100.00**
อายุ			
	20-30 ปี	70	51.47
	31 – 40 ปี	50	36.76
	41 – 50 ปี	16	11.76
	รวม	**136**	**100.00**
ตำแหน่ง			
	นิสิตในโครงการ	117	86.02
	อาจารย์และบุคลากร	9	6.61
	กรรมการประเมินผลงาน	10	7.35
	รวม	**136**	**100.00**
ระดับการศึกษา			
	ปริญญาตรี	102	75.00
	ปริญญาโท	19	13.97
	ปริญญาเอก	15	11.03
	รวม	**136**	**100.00**

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 82.36) อายุอยู่ระหว่างช่วง 20 – 30 ปี (ร้อยละ 51.47) ตำแหน่งนิสิต (ร้อยละ 86.02) ระดับการศึกษา ปริญญาตรี (ร้อยละ 75.00)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean)และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 9 – 13 ดังนี้

ตาราง 9 แสดงผลการวิเคราะห์การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยาในภาพรวม

ด้านที่	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation)	4.01	.69	มาก	4*
2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)	4.03	.74	มาก	3
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)	4.07	.62	มาก	1
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)	4.05	.61	มาก	2
ผลรวม	4.04	.54	มาก	

จากตาราง 9 ผลการวิเคราะห์การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.04, S.D. = .54)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่ 3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}$ = 4.07, S.D. = .62) รองลงมาคือ ด้านที่ 4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.05, S.D. = .61) และ ด้านที่ 2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.03, S.D. = .74) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 1 การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.01, S.D. =.69)

ตาราง 10 แสดงผลการวิเคราะห์การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ด้านที่ 1 การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation)

ข้อที่	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. โครงการมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองและนิสิต	3.88	1.11	มาก	8
2. โครงการมีความเหมาะสมและมีความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาคุณภาพครูแห่งประเทศไทย	4.04	.91	มาก	3
3. หลักการและเหตุผลของโครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายการผลิตครูของรัฐบาล	4.26	.73	มาก	2
4. หลักการและเหตุผลของโครงการมีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน	3.82	1.05	มาก	9*
5. เป้าหมายในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสามารถแก้ปัญหาครูไม่มีคุณภาพได้	3.92	.90	มาก	6
6. โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสามารถผลิตครูเพื่อไปยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูได้	3.85	1.04	มาก	7
7. โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นมีเป้าหมายที่สามารถคัดเลือกนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาการไปพัฒนาการศึกษาได้	4.36	.61	มาก	1
8. โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสามารถคัดเลือกนิสิตที่มีความประพฤติและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูได้	4.01	.92	มาก	4
9. โครงการมีความเหมาะสมของวัตถุประสงค์โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	4.00	.91	มาก	5
ผลรวม	4.01	.69	มาก	

จากตาราง 10 ผลการวิเคราะห์การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.01, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 7

โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นมีเป้าหมายที่สามารถคัดเลือกนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาการไปพัฒนาการศึกษาได้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.36, S.D. = 0.61) รองลงมาคือ ข้อที่ 3 หลักการและเหตุผลของโครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายการผลิตครูของรัฐบาล มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.26, S.D. = 0.73) และข้อที่ 2 โครงการมีความเหมาะสมและมีความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาคุณภาพครูแห่งประเทศไทย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.04, S.D. = 0.91) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 4 หลักการและเหตุผลของโครงการมีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ =3.82, S.D. = 1.05)

ตาราง 11 แสดงผลการวิเคราะห์การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ด้านที่ 2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)

ข้อที่	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านงบประมาณ				
1. รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนานิสิตนักศึกษาเพียงพอ	3.79	.99	มาก	4
2. รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพียงพอ	4.00	.93	มาก	2
3. รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณในการฝึกอบรมเพียงพอ	3.99	.93	มาก	3
4. รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพียงพอ	4.26	.73	มาก	1
รวม	**4.00**	**.80**	**มาก**	
2. ด้านอาจารย์ผู้สอน				
5. วิทยาลัยการศึกษาคัดเลือกบุคลากรที่รับผิดชอบโครงการตรงตามความเหมาะสมด้านคุณวุฒิของอาจารย์ผู้สอน	3.96	.89	มาก	4
6. วิทยาลัยการศึกษาสนับสนุนอาจารย์ผู้สอนมีจำนวนเพียงพอและเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับนิสิตในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	4.22	.90	มาก	2
7. อาจารย์ผู้สอนนิสิตครูในโครงการผลิตครูมีความรู้ความเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	3.97	.90	มาก	3

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
8. อาจารย์มีความเหมาะสมในการเป็นต้นแบบครูที่ดีของนิสิตครูในโครงการผู้รับผิดชอบโครงการและวิทยากร	4.30	.68	มาก	1
รวม	**4.11**	**.75**	**มาก**	
3. ด้านหลักสูตร				
9. วิทยาลัยการศึกษามีโครงสร้างของหลักสูตรครอบคลุมคุณสมบัติทุกด้านในการเป็นครูที่ดีตามเป้าหมายของโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	4.00	.91	มาก	5
10. วิทยาลัยการศึกษามีโครงสร้างเนื้อหาวิชาเอกสามารถสร้างเสริมทักษะความรู้เฉพาะสาขาของนิสิตครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	4.02	.93	มาก	3
11. วิทยาลัยการศึกษามีโครงสร้างพื้นฐานทั่วไปที่เรียนมีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิตและการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานครูในอนาคต	4.17	.79	มาก	1
12. วิทยาลัยการศึกษากำหนดรายวิชาชีพครูที่สามารถประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้	4.06	.88	มาก	2
13. วิทยาลัยการศึกษามีกิจกรรมเสริมความเป็นครูที่มีการกำหนดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับนิสิตครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	4.01	.91	มาก	4
รวม	**4.05**	**.80**	**มาก**	
4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก				
14. วิทยาลัยการศึกษามีการสนับสนุนเอกสารสื่อประกอบการเรียนการสอนและการค้นคว้าในสาขาที่นิสิตศึกษาอยู่	3.88	.91	มาก	4
15. วิทยาลัยการศึกษามีการบริการวัสดุอุปกรณ์สำหรับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของนิสิตอย่างเพียงพอเหมาะสม	3.81	.92	มาก	5
16. วิทยาลัยการศึกษามีการจัดกิจกรรมเสริมวิชาการสำหรับนิสิตในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	4.04	.78	มาก	2
17. วิทยาลัยการศึกษามีการจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและมีคุณภาพสำหรับนิสิตครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	3.97	.93	มาก	3

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
18. วิทยาลัยการศึกษามีการจัดการสถานศึกษาสำหรับฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้กับนิสิตครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างเหมาะสม	4.25	.73	มาก	1
รวม	**3.99**	**.70**	**มาก**	
ผลรวม	**4.03**	**.74**	**มาก**	

จากตาราง 11 ผลการวิเคราะห์การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ด้านที่ 2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.03, S.D. = .74) เมื่อพิจารณารายด้านและรายข้อ พบว่า

1. ด้านงบประมาณ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.00, S.D. = .83) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 4 รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}$ = 4.26, S.D. = .73) รองลงมาคือข้อที่ 2 รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพียงพอ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.00, S.D. =.93) และ ข้อที่ 3 รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณในการฝึกอบรมเพียงพอ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 3.99, S.D. = .93) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 1 รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนานิสิตนักศึกษาเพียงพอมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}$ = 3.79, S.D. = .99)

2. ด้านอาจารย์ผู้สอน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.11, S.D. = .75) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 8 อาจารย์มีความเหมาะสมในการเป็นต้นแบบครูที่ดีของนิสิตครูในโครงการผู้รับผิดชอบโครงการและวิทยากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}$ = 4.30, S.D. = .68) รองลงมาคือข้อที่ 6 วิทยาลัยการศึกษาสนับสนุนอาจารย์ผู้สอนมีจำนวนเพียงพอและเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับนิสิตในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.22, S.D. = .90) และข้อที่ 7 อาจารย์ผู้สอนนิสิตครูในโครงการผลิตครูมีความรู้ความเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการ ผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 3.97, S.D. = .90) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 5 วิทยาลัยการศึกษาคัดเลือกบุคลากรที่รับผิดชอบโครงการตรงตามความเหมาะสมด้านคุณวุฒิของอาจารย์ผู้สอน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}$ = 3.96, S.D. = .89)

3. ด้านหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.05, S.D. = .80) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 11 วิทยาลัยการศึกษามีโครงสร้างพื้นฐานทั่วไปที่เรียนมีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิตและการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานครูในอนาคต มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.17, S.D. = .79) รองลงมาคือข้อที่ 12 วิทยาลัยการศึกษากำหนดรายวิชาชีพครูที่สามารถประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.06, S.D. = .88) และ ข้อที่ 10 วิทยาลัยการศึกษามีโครงสร้างเนื้อหาวิชาเอกสามารถสร้างเสริมทักษะความรู้เฉพาะสาขาของนิสิตครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.02, S.D. = .93) ตามลำดับ ส่วน ข้อที่ 9 วิทยาลัยการศึกษามีโครงสร้างของหลักสูตรครอบคลุมคุณสมบัติทุกด้านในการเป็นครูที่ดีตามเป้าหมายของโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 4.00, S.D. =.91)

4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.99, S.D. =.70) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 18 วิทยาลัยการศึกษามีการจัดการสถานศึกษาสำหรับฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้กับนิสิตครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.25, S.D. = .73) รองลงมาคือข้อที่ 16 วิทยาลัยการศึกษามีการจัดกิจกรรมเสริมวิชาการสำหรับนิสิตในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.04, S.D. = .78) และ ข้อที่ 17 วิทยาลัยการศึกษามีการจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและมีคุณภาพสำหรับนิสิตครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.04, S.D. = .78) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 15 วิทยาลัยการศึกษามีการบริการวัสดุอุปกรณ์สำหรับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของนิสิตอย่างเพียงพอเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 3.81, S.D. = .92)

ตาราง 12 แสดงผลการวิเคราะห์การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ด้านที่ 3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)

ข้อที่	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. มีการวางแผนการดำเนินโครงการสู่การปฏิบัติการ	4.01	.91	มาก	9
2. มีการกำหนดขั้นตอน รายละเอียดและวิธีการดำเนินโครงการ อย่างชัดเจนและเหมาะสม	3.99	.89	มาก	11
3. มีการกำหนดหลักเกณฑ์และระยะเวลาในการประเมินผลโครงการตามความเหมาะสม	4.05	.91	มาก	7

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
4. มีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากรในการดำเนินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	4.00	.93	มาก	10
5. มีการจัดตั้งคณะทำงานติดตาม กำกับ และรายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการทุกระยะ	4.26	.73	มาก	4
6. มีการมอบหมายเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการชัดเจน	3.96	.89	มาก	13
7. มีการกำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องและตอบสนองตามวัตถุประสงค์อย่างครบถ้วน	4.05	.94	มาก	7
8. วิทยาลัยการศึกษามีการประชาสัมพันธ์โครงการอย่างทั่วถึง	3.98	.90	มาก	12
9. มีการให้ความรู้ ประชุมชี้แจง สื่อสารและประชาสัมพันธ์ผู้รับผิดชอบ และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจขั้นตอนและวิธีดำเนินการ	4.30	.68	มาก	2
10. ดำเนินกิจกรรมโครงการตามแผนและขั้นตอนการดำเนินการที่กำหนดไว้ในโครงการ	4.01	.92	มาก	9
11. รูปแบบการจัดกิจกรรมในโครงการช่วยให้นิสิตครูมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม	4.03	.93	มาก	8
12. อาจารย์ผู้สอนในโครงการมีความกระตือรือร้นในการจัดการเรียนการสอน	4.27	.72	มาก	3
13. อาจารย์ผู้สอนในโครงการมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนตามเป้าหมายของโครงการ	4.17	.89	มาก	6
14. อาจารย์ผู้สอนในโครงการมีการส่งเสริมให้นิสิตแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	3.96	.93	มาก	13

ข้อที่	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
15. อาจารย์ผู้สอนในโครงการมีความสามารถในการกระตุ้นการเรียนรู้ของนิสิตทั้งในและนอกห้องเรียน	3.93	1.01	มาก	14

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
16. อาจารย์ผู้สอนในโครงการปลูกฝังและสอดแทรกคุณธรรมในขณะทำการสอน	4.01	.92	มาก	9
17. อาจารย์ผู้สอนในโครงการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดการเรียนการสอน	4.18	.89	มาก	5
18. อาจารย์ผู้สอนในโครงการมีความยุติธรรมในการประเมินผลการเรียนการสอน	3.87	.99	มาก	15
19. อาจารย์ผู้สอนในโครงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างหลากหลายและเหมาะสม	4.26	.73	มาก	4
20. ขณะดำเนินงานตามโครงการมีการแก้ไขปรับปรุงวิธีการ ดำเนินโครงการเมื่อพบว่าบกพร่อง	4.27	.72	มาก	3
21. มีการนิเทศ กำกับ ติดตามและควบคุมการดำเนินงานตามโครงการ	3.99	.92	มาก	11
22. มีการกำหนดกลไกวิธีการบริหารโครงการโดยนิสิตมีส่วนร่วม	4.35	.61	มาก	1
23. มีระบบติดตามและรายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการที่คนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้	3.98	.89	มาก	12
24. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลายครบทุกกิจกรรม	4.17	.80	มาก	6
25. มีการชี้แจงเผยแพร่รายละเอียดเกี่ยวกับโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นแก่นิสิตครูและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ	4.05	.77	มาก	7
26. กิจกรรมในโครงการช่วยให้นิสิตครูบรรลุ	4.01	.90	มาก	9

ข้อที่	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
วัตถุประสงค์ของโครงการ 27. วิทยาลัยการศึกษามีการเผยแพร่และขยายผลการปฏิบัติกิจกรรมสู่ชุมชน	3.98	.89	มาก	12
ผลรวม	4.07	.69		

จากตาราง 12 ผลการวิเคราะห์การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ด้านที่ 3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.07, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่ 22 มีการกำหนดกลไกวิธีการบริหารโครงการโดยนิสิตมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}$ = 4.35, S.D. = 0.61) รองลงมาคือ ข้อที่ 9 มีการให้ความรู้ ประชุมชี้แจง สื่อสารและประชาสัมพันธ์ผู้รับผิดชอบ และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจขั้นตอนและวิธีดำเนินการ $\bar{x}$ = 4.30, S.D. = 0.68) และข้อที่ 12 อาจารย์ผู้สอนในโครงการมีความกระตือรือร้นในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x}$ = 4.27, S.D. = 0.72) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 18 อาจารย์ผู้สอนในโครงการมีความยุติธรรมในการประเมินผลการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}$ = 3.87, S.D. = 0.99)

ตาราง 13 แสดงผลการวิเคราะห์การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ด้านที่ 4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

ข้อที่	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
ก. ด้านคุณลักษณะ				
1. นิสิตมีทักษะชีวิต (ด้านการคิด สังคม คุณธรรม จริยธรรมในการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม)	3.99	.96	มาก	8
2. นิสิตมีภาคภูมิใจในวิชาชีพครู	3.99	.92	มาก	8
3. นิสิตมีเป็นแบบอย่างความเป็นครูให้บุคคลรอบข้าง	4.26	.75	มาก	3
4. นิสิตสร้างแรงบันดาลใจให้บุคคลอื่นเห็นความสำคัญของวิชาชีพครู	3.97	.89	มาก	9

ข้อที่	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
5. นิสิตเป็นผู้นำกิจกรรม	3.96	.98	มาก	10
6. นิสิตออกแบบและจัดการเรียนรู้ในลักษณะการบูรณาการเทคโนโลยีและศาสตร์การสอนและเนื้อหาสาระ (TPCK)	3.96	.91	มาก	10
7. นิสิตออกแบบและการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะวิทยาการคำนวณ (Computing Science)	4.31	.69	มาก	2

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
8. นิสิตออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ CLIL ในสถานศึกษา	3.95	.95	มาก	11
9. นิสิตมีความรู้ด้านการเงิน (Financial Literacy)	4.01	.92	มาก	6
10. นิสิตมีการดูแลสุขภาพตนเอง (Health Literacy)	4.18	.85	มาก	4
11. นิสิตมีทักษะภาษาอังกฤษระดับ B2	4.07	.88	มาก	5
12. นิสิตมีความสามารถในการออกแบบครูและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานภาพปัจจุบัน	3.99	.91	มาก	8
13. นิสิตมีทักษะในการเป็นผู้นำ	3.99	.92	มาก	8
14. นิสิตมีทักษะการเรียนรู้ในการปรับตัว	4.00	.92	มาก	7
15. นิสิตมีทักษะด้านภาษาไทย	4.36	.61	มาก	1
16. นิสิตมีทักษะด้านภาษาอังกฤษ	3.96	.96	มาก	10
รวม	**4.05**	**.79**	**มาก**	
ข. ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน				
1. นิสิตเป็นผู้นำในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา	4.26	.74	มาก	2
2. นิสิตเป็นผู้นำในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในชุมชน	4.17	.87	มาก	4
3. นิสิตดำเนินการจัดกิจกรรมจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา	3.99	.92	มาก	5
4. นิสิตดำเนินการจัดกิจกรรมจัดการเรียนรู้ในในชุมชน	4.36	.61	มากที่สุด	1

ข้อที่	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
5. นิสิตออกแบบวิธีการประเมินผลกิจกรรมจัดการเรียนรู้	3.99	.91	มาก	5
6. นิสิตแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชน	4.19	.84	มาก	3
7. นิสิตมีความสามารถวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาของชุมชน	4.17	.83	มาก	4
8. นิสิตมีความสามรถในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น	3.97	.91	มาก	6
รวม	**4.11**	**.67**	**มาก**	

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
ค. ด้านอัตลักษณ์				
1. นิสิตมีความเข้าใจในสภาพการจัดการศึกษา	3.87	.98	มาก	9
2. นิสิตมีความเข้าใจในสภาพบริบทสถานศึกษา	3.90	1.00	มาก	7
3. นิสิตมีความเข้าใจในสภาพบริบทพื้นที่ในชุมชน	3.88	1.01	มาก	8
4. นิสิตมีความเข้าใจในสภาพบริบทพื้นที่ในจังหวัดพะเยา	4.24	.74	มาก	2
5. นิสิตมีความสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้ในสังคมได้	3.93	.89	มาก	6
6. นิสิตมีความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู	4.02	.94	มาก	3
7. นิสิตเป็นแบบอย่างที่ดีให้นิสิตครูทั่วไป	3.96	.91	มาก	5
8. วิทยาลัยการศึกษาจัดกิจกรรมเสริมเสร้างทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหาและกาตัดสินใจ	4.29	.68	มาก	1
9. วิทยาลัยการศึกษาจัดกิจกรรมเสริมสร้างแรงบันดาลใจในการเป็นครูที่ดี	3.99	.92	มาก	4
รวม	**4.00**	**.82**	**มาก**	
ผลรวม	**4.04**	**.54**	**มาก**	

จากตาราง 13 ผลการวิเคราะห์การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ด้านที่ 4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.04, S.D. = .54) เมื่อพิจารณารายด้านและรายข้อ พบว่า

1. ด้านคุณลักษณะ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.05, S.D. = .79) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 15 นิสิตมีทักษะด้านภาษาไทย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.36, S.D. = .61) รองลงมาคือข้อที่ 7 นิสิตออกแบบและการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะวิทยาการคำนวณ (Computing Science) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.31, S.D. = .69) และ ข้อที่ 3 นิสิตมีเป็นแบบอย่างความเป็นครูให้บุคคลรอบข้าง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.26, S.D. = .75) ตามลำดับ ส่วน ข้อที่ 8 นิสิตออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ CLIL ในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 3.95, S.D. = .95)

2. ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.11, S.D. = .67) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 4 นิสิตดำเนินการจัดกิจกรรมจัดการเรียนรู้ในในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.36, S.D. = .61) รองลงมาคือข้อที่ 1 นิสิตเป็นผู้นำในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.26, S.D. = .74) และ ข้อที่ 6 นิสิตแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.19, S.D. = .84) ตามลำดับ ส่วน ข้อที่ 8 นิสิตมีความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 3.97, S.D. =.91)

3. ด้านอัตลักษณ์ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.00, S.D. = .82) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 8 วิทยาลัยการศึกษาจัดกิจกรรมเสริมเสร้างทักษะชีวิต ด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.29, S.D. = .68) รองลงมาคือข้อที่ 4 นิสิตมีความเข้าใจในสภาพบริบทพื้นที่ในจังหวัดพะเยา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.24, S.D. = .74) และ ข้อที่ 6 นิสิตมีความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.02, S.D. = .94) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 1 นิสิตมีความเข้าใจในสภาพการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 3.87, S.D. = .98)

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง ประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยามีจุดมุ่งหมายงานวิจัยดังนี้ 1) เพื่อประเมินบริบทของโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา 2) เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา 3) เพื่อประเมินกระบวนการของโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา และ 4) เพื่อประเมินผลผลิตโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยาโดยผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการประเมินผลงานนิสิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น อาจารย์ผู้สอน นิสิตในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 136 คน ได้มาโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ Krejcie & Morgan. (1970) ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือขึ้นจากการสังเคราะห์วิธีการที่ใช้ในการทำโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบสอบถาม

สรุปผลการวิจัย

1. การดำเนินงาน โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่ 3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) รองลงมาคือ ด้านที่ 4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) และ ด้านที่ 2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 1 การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

ด้านที่ 1 การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 7 โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นมีเป้าหมายที่สามารถคัดเลือกนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาการไปพัฒนาการศึกษาได้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ข้อที่ 3 หลักการและเหตุผลของโครงการมีความสอดคล้องกับ

นโยบายการผลิตครูของรัฐบาล และข้อที่ 2 โครงการมีความเหมาะสมและมีความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาคุณภาพครูแห่งประเทศไทย ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 4 หลักการและเหตุผลของโครงการมีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านที่ 2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านและรายข้อ พบว่า

1. ด้านงบประมาณ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 4 รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือข้อที่ 2 รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพียงพอ และ ข้อที่ 3 รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณในการฝึกอบรมเพียงพอ ตามลำดับ ส่วน ข้อที่ 1 รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนานิสิตนักศึกษาเพียงพอมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ด้านอาจารย์ผู้สอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 8 อาจารย์มีความเหมาะสมในการเป็นต้นแบบครูที่ดีของนิสิตครูในโครงการผู้รับผิดชอบโครงการและวิทยากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือข้อที่ 6 วิทยาลัยการศึกษาสนับสนุนอาจารย์ผู้สอนมีจำนวนเพียงพอและเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับนิสิตในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น และ ข้อที่ 7 อาจารย์ผู้สอนนิสิตครูในโครงการผลิตครูมีความรู้ความเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาท้องถิ่นตามลำดับ ส่วน ข้อที่ 5 วิทยาลัยการศึกษาคัดเลือกบุคลากรที่รับผิดชอบโครงการตรงตามความเหมาะสมด้านคุณวุฒิของอาจารย์ผู้สอน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3. ด้านหลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 11 วิทยาลัยการศึกษามีโครงสร้างพื้นฐานทั่วไปที่เรียนมีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิตและการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานครูในอนาคต มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือข้อที่ 12 วิทยาลัยการศึกษากำหนดรายวิชาชีพครูที่สามารถประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้และ ข้อที่ 10 วิทยาลัยการศึกษามีโครงสร้างเนื้อหาวิชาเอกสามารถสร้างเสริมทักษะความรู้เฉพาะสาขาของนิสิตครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ตามลำดับ ส่วน ข้อที่ 9 วิทยาลัยการศึกษามีโครงสร้างของหลักสูตรครอบคลุมคุณสมบัติทุกด้านในการเป็นครูที่ดีตามเป้าหมายของโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 18 วิทยาลัยการศึกษามีการจัดการสถานศึกษาสำหรับฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ให้กับนิสิตครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ข้อที่ 16 วิทยาลัยการศึกษามีการจัดกิจกรรมเสริมวิชาการสำหรับนิสิตในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น และ ข้อที่ 17 วิทยาลัยการศึกษามีการจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและมีคุณภาพสำหรับนิสิตครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ตามลำดับ ส่วน ข้อที่ 15 วิทยาลัยการศึกษามีการบริการวัสดุอุปกรณ์สำหรับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของนิสิตอย่างเพียงพอเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านที่ 3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่ 22 มีการกำหนดกลไกวิธีการบริหารโครงการโดยนิสิตมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ข้อที่ 9 มีการให้ความรู้ ประชุมชี้แจง สื่อสารและประชาสัมพันธ์ผู้รับผิดชอบ และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจขั้นตอนและ และข้อที่ 12 อาจารย์ผู้สอนในโครงการมีความกระตือรือร้นในการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 18 อาจารย์ผู้สอนในโครงการมีความยุติธรรมในการประเมินผลการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านที่ 4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านและรายข้อ พบว่า

1. ด้านคุณลักษณะ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 15 นิสิตมีทักษะด้านภาษาไทย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือข้อที่ 7 นิสิตออกแบบและการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะวิทยาการคำนวณ (Computing Science) และ ข้อที่ 3 นิสิตเป็นแบบอย่างความเป็นครูให้บุคคลรอบข้าง ตามลำดับ ส่วน ข้อที่ 8 นิสิตออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ CLIL ในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 4 นิสิตดำเนินการจัดกิจกรรมจัดการเรียนรู้ในในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือข้อที่ 1 นิสิตเป็นผู้นำในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา และ ข้อที่ 6 นิสิตแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชน ตามลำดับ ส่วน ข้อที่ 8 นิสิตมีความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3. ด้านอัตลักษณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 8 วิทยาลัยการศึกษาจัดกิจกรรมเสริมเสร้างทักษะชีวิต ด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือข้อที่ 4 นิสิตมีความเข้าใจในสภาพบริบทพื้นที่ในจังหวัดพะเยา และ ข้อที่ 6 นิสิตมีความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 1 นิสิตมีความเข้าใจในสภาพการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ผู้วิจัยอภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญของการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

1.1 จากผลการวิจัยการประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา พบว่าด้านที่ 3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ ที่ปรากฏผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าวิทยาลัยการศึกษามีการกำหนดกลไกวิธีการบริหารโครงการโดยนิสิตมีส่วนร่วม มีการให้ความรู้ ประชุมชี้แจง สื่อสารและประชาสัมพันธ์ผู้รับผิดชอบ และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจขั้นตอนและวิธีดำเนินการ และ อาจารย์ผู้สอนในโครงการมีความกระตือรือร้นในการจัดการเรียนการสอนซึ่งการดำเนินงานนี้ได้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้กล่าวว่านโยบายเกี่ยวกับการผลิตครู ข้อ 4.6 พัฒนาระบบการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพ และมีจิตวิญญาณของความเป็นครูเน้นครูผู้สอนให้มีวุฒิตรงตามวิชาที่สอน นำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเป็นเครื่องมือช่วยครูหรือเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การเรียนทางไกล การเรียนโดยอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น รวมทั้งปรับระบบการประเมินสมรรถณะที่สะท้อนประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2558)สอดคล้องกับงานวิจัยของพิเชฐ โพธิ์ภักดี (2561) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่าด้านกระบวนการดำเนินงาน 1) ด้านการคัดเลือกบุคคลเข้าร่วมโครงการ การคัดเลือกคนที่อยู่ในปีที่ 4 เข้าร่วมโครงการถึงแม้จะมีผลดีที่ได้คนดีคนเก่งมาเป็นครูในโรงเรียน แต่ในโอกาสต่อไปควรเลือกจากผู้ที่เรียนปีที่ 1 หรือชั้นมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าที่มีจิตอาสา ใจรักอาชีพครูเข้ามาศึกษาในโครงการ ส่วนการใช้ผลภาษาอังกฤษมาใช้ประกอบด้วยนั้น ทำให้เกิดความเครียด 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน อาจารย์ในมหาวิทยาลัยเป็นต้นแบบในการเรียนการสอน นอกจากนั้นควรไปเรียนกับอาจารย์หรือผู้บริหารสถานศึกษาให้มากขึ้นและมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างหลากหลาย 3) ด้านการประเมินเพื่อบรรจุและแต่งตั้งเห็นด้วยกับการบรรจุตามภูมิลำเนา จะได้ไม่ต้องย้ายที่ทำงาน เพราะจะกระทบต่อผู้เรียน แต่การใช้ภาษาอังกฤษมาประกอบการบรรจุแต่งตั้งทำให้คนดีคนเก่งด้านอื่น ๆ ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการได้ จึงควรมีการทบทวนให้เหมาะสม4) ด้านการนิเทศ และติดตามผลการปฏิบัติงาน

ทางโรงเรียนได้จัดครูนิเทศภายในโรงเรียน อย่างไรก็ตามหากมีการเพิ่มพูนประสบการณ์จากการไปดูงานโรงเรียนต้นแบบหรือครูต้นแบบ จะได้พัฒนาตนเองและสร้างแรงบันดาลใจมากยิ่งขึ้น และควรจัดประชุมและเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูตามโครงการนอกจากนี้

1.2 จากผลการวิจัยการประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา พบว่าด้านที่ 4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นลำดับสองที่ปรากฏผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ด้านคุณลักษณะ นิสิตมีทักษะด้านภาษาไทย นิสิตออกแบบและการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะวิทยาการคำนวณ (Computing Science) นิสิตมีเป็นแบบอย่างความเป็นครูให้บุคคลรอบข้าง ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน นิสิตดำเนินการจัดกิจกรรมจัดการเรียนรู้ในในชุมชน นิสิตเป็นผู้นำในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา นิสิตแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชน ด้านอัตลักษณ์วิทยาลัยการศึกษาจัดกิจกรรมเสริมเสร้างทักษะชีวิต ด้านการแก้ปัญหาและกาตัดสินใจ มีนิสิตมีความเข้าใจในสภาพบริบทพื้นที่ในจังหวัดพะเยา และ นิสิตมีความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู ซึ่งการดำเนินงานนี้ได้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวว่าการจัดการศึกษาว่าต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญาความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขโดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ภารกิจของครูจึงถือเป็นภารกิจที่สำคัญสังคมส่วนใหญ่จึงมุ่งหวังให้ครูพัฒนาเด็กไทยให้มีคุณภาพเทียบเท่านานาประเทศ โดยหน้าที่สำคัญคือ การจัดกระบวนการเรียนรู้อบรมสั่งสอนผู้เรียนให้เกิดความเจริญงอกงาม ให้เป็นผู้มีความรู้มีทักษะความสามารถในการเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ครูจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุขครูมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีข้อค้นพบที่สำคัญจากผลการศึกษาระบบโรงเรียนคุณภาพชั้นนำระดับโลกของ Mckinsey and company โดยเซอร์ไมเคิลบาร์เบอร์พบว่าปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับโรงเรียนคือ"คุณภาพของครูผู้สอน" การที่โรงเรียนมีคุณภาพระดับโลกมีปัจจัยสำคัญ 3 ประการคือ 1) การคัดคนที่เหมาะสมเพื่อเป็นครู 2) การพัฒนาให้ครูเป็นผู้สอนที่มีประสิทธิภาพและ 3) การประกันระบบการจัดการเรียนการสอนที่ดีสำหรับนักเรียนทุกคน ดังนั้น บทสรุปสำคัญคือการปฏิรูปการศึกษาไม่มีวันสำเร็จถ้าไม่มีการปฏิรูปครูและคุณภาพการศึกษาขึ้นอยู่กับคุณภาพครู สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวนคิด มะเสนะ และคณะ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาครู

ตามโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยประยุกต์ใช้รูปแบบ CIPP Model กรณีนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินโครงการพัฒนาครูตามโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยประยุกต์ใช้รูปแบบ CIPP Model กรณีนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต 2) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดาเนินการโครงการพบว่า (2.1) ด้านสภาวะแวดล้อม ปัญหา พบว่า ในการดาเนินการจัดกิจกรรมกระชั้นชิดเกินไปควรมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าหรือควรให้นักศึกษาได้เตรียมตัวก่อน และในการดาเนินการควรจัดโครงการในช่วงเปิดภาคเรียนใหม่ (2.2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น ปัญหา พบว่า ในบางกลุ่มมีนักศึกษาสาขาเดียวกันมาก ควรจัดให้นักศึกษาคละสาขาเพื่อจะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันหลายสาขามากขึ้น (2.3) ด้านกระบวนการ ปัญหา พบว่า รูปแบบของกิจกรรมในแต่ละฐานมีความซ้ำซ้อนกันในบางเรื่องทาให้ไม่น่าสนใจ ควรมีการกำหนดกิจกรรมในแต่ละฐานให้ชัดเจน และกาหนดระยะเวลาให้มีความกระชับ (2.4) ด้านผลผลิต ปัญหา พบว่า ระยะเวลาในการเข้าไปศึกษาเรียนรู้กับวิทยากรครูดีเด่นสั้นเกินไป ควรกำหนดระยะเวลาให้มากขึ้นและมีโอกาสในการร่วมเรียนรู้และแลกเปลี่ยนมากขึ้น นอกจากนี้

1.3 จากผลการวิจัยการประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา พบว่าด้านที่ 2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นลำดับสาม ที่ปรากฏผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ด้านงบประมาณ รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพียงพอ รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพียงพอ รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณในการฝึกอบรมเพียงพอ และด้านอาจารย์ผู้สอน อาจารย์มีความเหมาะสมในการเป็นต้นแบบครูที่ดีของนิสิตครูในโครงการผู้รับผิดชอบโครงการและวิทยากร วิทยาลัยการศึกษาสนับสนุนอาจารย์ผู้สอนมีจำนวนเพียงพอและเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับนิสิตในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น อาจารย์ผู้สอนนิสิตครูในโครงการผลิตครูมีความรู้ความเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาท้องถิ่น และ ด้านหลักสูตร วิทยาลัยการศึกษามีโครงสร้างพื้นฐานทั่วไปที่เรียนมีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิตและการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานครูในอนาคต วิทยาลัยการศึกษากำหนดรายวิชาชีพครูที่สามารถประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ วิทยาลัยการศึกษามีโครงสร้างเนื้อหาวิชาเอกสามารถสร้างเสริมทักษะความรู้เฉพาะสาขาของนิสิตครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก วิทยาลัยการศึกษามีการจัดการสถานศึกษาสำหรับฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้กับนิสิตครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างเหมาะสม

วิทยาลัยการศึกษามีการจัดกิจกรรมเสริมวิชาการสำหรับนิสิตในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษามีการจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและมีคุณภาพสำหรับนิสิตครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งการดำเนินงานนี้ได้เป็นไปตามคู่มือโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2559 – 2572) ได้กล่าวว่ารัฐบาลได้สนับสนุนการดำเนินโครงการโดยกำหนดรูปแบบของการสนับสนุน 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 การให้ทุนการศึกษาระหว่างเรียนและประกันการมีงานทำเมื่อสำเร็จการศึกษาในสาขาและพื้นที่เฉพาะกิจตามเกณฑ์ที่โครงการกำหนด โดยการบรรจุเข้ารับราชการครูในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) หรือสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) หรือสถานศึกษาที่โครงการฯ กำหนด ซึ่งนักศึกษาที่รับทุนในรูปแบบนี้ ได้แก่ นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่เขตเฉพาะกิจ เช่น พื้นที่ที่มีความขาดแคลนครูมาก พื้นที่ขายขอบจังหวัด พื้นที่ในเขตเฉพาะกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น เพื่อลดปัญหาการขาดแคนครูในพื้นที่ที่ไม่มีใครประสงค์ไปเป็นครู และแก้ปัญหาการโยกย้ายภายหลังการบรรจุเข้ารับราชการ รูปแบบที่ 2 การประกันการมีงานทำเมื่อสำเร็จการศึกษาในสาขาและพื้นที่ขาดแคลนตามเกณฑ์ที่โครงการกำหนด โดยการบรรจุเข้ารับราชการครูในสถานศึกษาที่ขาดแคลนครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) หรือสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ตามภูมิลำเนาของนักศึกษาหรือตามที่สำนักงานลณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) หรือสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) หรือสถานศึกษาที่โครระการฯ กำหนด สำหรับนักศึกษาครูระดับปริญญาตรีจะได้รับการพิจารณาสิทธิ์การกู้ยืมกองทุนกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา (กยท.) เป็นลำดับต้นและสอดคล้องกับการวิจัยนี้ของพิชิต ฤทธิ์จรูญ และคณะ (2555) ศึกษา เรื่อง การวิจัยและพัฒนานโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาทางเลือกข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา 4 ประเด็น คือ 1) จัดระบบและกลไกในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพสามารถจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการและสนับสนุนการจัดการเยนการสอนที่ส่งผลถึงคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) จัดระบบการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเยนการสอนให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา และ 4) จัดระบบการเสริมสร้างขวัญกำลังใจและความก้าวหน้าในวิชาชีพของครูและบุคลากรทางการศึกษานอกจากนี้และสอดคล้องกับงานวิจัยของกับพนัส จันทร์เปล่ง (2559) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาติดตามการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยนำเข้า 1) หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิต

ครูการศึกษาชั้นขึ้นฐานระดับปริญญาตรี เกิดจากความจ้องการที่จะพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพที่สำคัญ ตามพระราชบัญญัติสำหรับผู้ที่จะประกอบวิชาครูจำเป็นต้องมีการฝึกประสบการณ์ในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 1 ปีจึงมีการให้ทุนสำหรับนักศึกษาที่จะเข้ามาศึกษาต่อประกอบไปด้วย 8 สาขาและมีการบรรจุผู้สำเร็จการศึกษา 2) กระบวนการใช้หลักสูตร 5 ปี จากการศึกษาปัญหาอุปสรรคในการใช้หลักสูตรพบความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชาและกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชา และกลุ่มที่มีการสอนเป็นชุดวิชาได้มีการพัฒนาหลักสูตรกลับมาเป็นการสอนเช่นเดียวกับกลุ่มที่มีการสอนเป็นรายวิชานอกจากนี้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) วิทยาลัยการศึกษา ควรกำหนดหลักการและเหตุผลของโครงการให้มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน และโครงการมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองและนิสิต รวมทั้งโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสามารถผลิตครูเพื่อไปยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูได้

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)

2.1 ด้านงบประมาณ รัฐบาลควรสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนานิสิต นักศึกษาเพียงพอ

2.2 ด้านอาจารย์ผู้สอน วิทยาลัยการศึกษาควรคัดเลือกบุคลากรที่รับผิดชอบโครงการตรงตามความเหมาะสมด้านคุณวุฒิของอาจารย์ผู้สอน

2.3 ด้านหลักสูตร วิทยาลัยการศึกษาควรมีโครงสร้างของหลักสูตรครอบคลุมคุณสมบัติทุกด้านในการเป็นครูที่ดีตามเป้าหมายของโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

2.4 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก วิทยาลัยการศึกษาควรมีการบริการวัสดุอุปกรณ์สำหรับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของนิสิตอย่างเพียงพอเหมาะสม

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) อาจารย์ผู้สอนในโครงการควรมีความยุติธรรมในการประเมินผลการเรียนการสอน

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

4.1 ด้านคุณลักษณะ นิสิตควรฝึกทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ CLIL ในสถานศึกษา

4.2 ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน นิสิตควรมีความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น

4.3 ด้านอัตลักษณ์ นิสิตควรสร้างความเข้าใจในสภาพการจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินงานตามโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสามารถผลิตครู

2. ควรศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการความสัมพันธ์ระหว่างทักษะครูกับการดำเนินงานตามโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

บรรณานุกรม

เชาว์ อินใย. (2553). **การประเมินโครงการ = Program Evaluation.** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.

เยาวดี รางชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2553). **การประเมินโครงการ แนวคิดและแนวปฏิบัติ** (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แววตา พฤกษา. (2550). **การประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, กรุงเทพฯ.

โสภา แซ่ลี. (2558). **การประเมินโครงการคืนครูให้นักเรียนโดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, กาญจนบุรี.

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2564). **แนวทางการออกแบบกิจกรรมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่นิสิตนักศึกษาครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ปีงบประมาณ 2564**. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

จิระศักดิ์ สาระรัตน์. (2551). **การประเมินโครงการ**. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยรังสิต.

ชลธิชา แพ่งบรรเทา. (2557). **การประเมินโครงการแข่งขันความเป็นเลิศทางวิชาการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, กาญจนบุรี.

ชวนคิด มะเสนะ และคณะ. (2564). **การประเมินโครงการพัฒนาครูตามโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยประยุกต์ใช้รูปแบบ CIPP Model กรณีนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., อุบลราชธานี, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

บุญชม ศรีสะอาด. (2558). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุริยาสาส์น.

พงศ์เทพ จิระโร. (2554). **หลักการวิจัยทางการศึกษา**. ชลบุรี: ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์.

พนัส จันทร์เปล่ง. (2559). **การศึกษาติดตามการใช้หลักสูตร 5 ปี ตามโครงการผลิตครู การศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี**. สารนิพนธ์ กศ.ม. , มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ

พิเชฐ โพธิ์ภักดี. (2561). **การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น**. วิทยานิพนธ์ ค.ด. , จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

พิชิต ฤทธิ์จรูญ และคณะ. (2555). **การวิจัยและพัฒนานโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา**. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 6(1), 117–128.

พิสณุ ฟองศรี. (2553). **เทคนิควิธีการประเมินโครงการ** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ด่านพสุธาการพิมพ์.

รัตนะ บัวสนธ์. (2556). **วิจัยเชิงคุณภาพการศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). **ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมคิด พรมจุ้ย. (2552). **เทคนิคการประเมินโครงการ** (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: จตุพร ดีไซน์.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2553). **วิธีวิทยาการประเมิน : ศาสตร์แห่งคุณค่า** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). **แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 – 2559)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2560 – 2579)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). **รายงานผลการศึกษา: สถานภาพการผลิตและพัฒนาครูในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำราญ มีแจ้ง. (2558). **การประเมินโครงการทางการศึกษา : ทฤษฎีและปฏิบัติ**. พิษณุโลก: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2555). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์** (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: สามลดา.

สุภาพร พิศาลบุตร. (2555). **การวางแผนและการบริหารโครงการ** (พิมพ์ครั้งที่ 7). นนทบุรี: Urai Thoopho.

สุรชัย จิวเจริญสกุล และคณะ. (2556). **การประเมินโครงการพัฒนาครูโดยระบบครูพี่เลี้ยง**. ปทุมธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2.

สุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2550). **ก้าวเข้าสู่การเลื่อนวิทยาฐานะ** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อี เค บุคส์.

สุวิมล ติรกานันท์. (2555). **การวิเคราะห์ตัวแปรพหุในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อนันต์ นามทรงต้น. (2557). **การประเมินโครงการทางการศึกษา : ปฏิบัติจริง**. นนทบุรี: สหมิตรพริ้นติ้ง แอนด์พับลิสชิ่ง จำกัด.

อภิภา ปรัชญาพฤทธิ์. (2560). **การพัฒนารูปแบบการผลิตครูเพื่อรองรับการศึกษายุค 4.0.** วารสารร่มพฤกษ์ มหาวิทยาลัยเกริก, 35(3), 102–136.

อัญชลี ประกายเกียรติ. (2554). **การประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้วยระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์**. กรุงเทพฯ: โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์.

มหาวิทยาลัยพะเยา
UNIVERSITY OF PHAYAO

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ

	รายนามเชี่ยวชาญ
1. ดร.อนวัช อุ่นกอง	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสันติคีรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงรายเขต 3
2. ผศ.ดร.วัชระ จตุพร	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
3. ผศ.ดร.น้ำฝน กันมา	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ฉบับที่ 1

แบบสอบถามประกอบการวิจัย

เรื่อง การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินด้านบริบทของโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยข้อมูลที่ได้จะแปลผลการวิจัยในภาพรวม ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลรายฉบับเป็นความลับ และใช้ประโยชน์เฉพาะการวิจัยนี้เท่านั้น ไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อท่านแต่ประการใด

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation)

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบประเมินครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่งมา ณ โอกาสนี้

นางสาวปวันรัตน์ วังมา

นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. อายุ

( ) 20 – 30 ปี

( ) 31 – 40 ปี

( ) 41 – 50 ปี

( ) 51 – 60 ปี

3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

( ) ปริญญาตรี

( ) ปริญญาโท

( ) ปริญญาเอก

4. สถานภาพในโครงการ

( ) นิสิต

( ) อาจารย์ / บุคลากร

( ) กรรมการประเมินผลงาน

ตอนที่ 2 การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ด้านบริบท

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นในด้านที่สอดคล้องกับสภาพจริง และตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนนดังนี้

5 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ มาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ น้อยที่สุด

การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation)	**ระดับความคิดเห็น**				
	5	4	3	2	1
1. โครงการมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองและนิสิต					
2. โครงการมีความเหมาะสมและมีความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาคุณภาพครูแห่งประเทศไทย					
3. หลักการและเหตุผลของโครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายการผลิตครูของรัฐบาล					
4. หลักการและเหตุผลของโครงการมีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน					
5. เป้าหมายในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสามารถแก้ปัญหาครูไม่มีคุณภาพได้					
6. โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสามารถผลิตครูเพื่อไปยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูได้					
7. โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นมีเป้าหมายที่สามารถคัดเลือกนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาการไปพัฒนาการศึกษาได้					
8. โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสามารถคัดเลือกนิสิตที่มีความประพฤติและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูได้					
9. โครงการมีความเหมาะสมของวัตถุประสงค์โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น					

การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation)	**ระดับความคิดเห็น**				
	5	4	3	2	1
10. โครงการมีความสอดคล้องวัตถุประสงค์โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นกับนโยบายรัฐบาล					
11. วัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจนสอดคล้องกับวิธีดำเนินการ					
12. กิจกรรมในโครงการคาดว่าจะสามารถพัฒนาคุณภาพของผู้จบครูได้					
13. บริบทของวิทยาลัยการศึกษามีความเหมาะสมเอื้อต่อการดำเนินโครงการ					
14. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีดำเนินโครงการ					

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ฉบับที่ 2

แบบสอบถามประกอบการวิจัย

เรื่อง การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยข้อมูลที่ได้จะแปลผลการวิจัยในภาพรวม ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลรายฉบับเป็นความลับ และใช้ประโยชน์เฉพาะการวิจัยนี้เท่านั้น ไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อท่านแต่ประการใด

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบประเมินครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่งมา ณ โอกาสนี้

นางสาวปวันรัตน์ วังมา

นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. อายุ

( ) 20 – 30 ปี

( ) 31 – 40 ปี

( ) 41 – 50 ปี

( ) 51 – 60 ปี

3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

( ) ปริญญาตรี

( ) ปริญญาโท

( ) ปริญญาเอก

4. สถานภาพในโครงการ

( ) นิสิต

( ) อาจารย์ / บุคลากร

( ) กรรมการประเมินผลงาน

ตอนที่ 2 การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ด้านปัจจัยนำเข้า

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นในด้านที่สอดคล้องกับสภาพจริง และตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนนดังนี้

5 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ มาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ น้อยที่สุด

การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)	**ระดับความคิดเห็น**				
	5	4	3	2	1
1. ด้านงบประมาณ					
1. รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนานิสิตนักศึกษาเพียงพอ					
2. รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพียงพอ					
3. รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณในการฝึกอบรมเพียงพอ					
4. รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพียงพอ					
2. ด้านอาจารย์ผู้สอน					
5. วิทยาลัยการศึกษาคัดเลือกบุคลากรที่รับผิดชอบโครงการตรงตามความเหมาะสมด้านคุณวุฒิของอาจารย์ผู้สอน					
6. วิทยาลัยการศึกษาสนับสนุนอาจารย์ผู้สอนมีจำนวนเพียงพอและเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับนิสิตในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น					
7. อาจารย์ผู้สอนนิสิตครูในโครงการผลิตครูมีความรู้ความเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาท้องถิ่น					
8. อาจารย์มีความเหมาะสมในการเป็นต้นแบบครูที่ดีของนิสิตครูในโครงการผู้รับผิดชอบโครงการและวิทยากร					

การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
3. ด้านหลักสูตร					
9. วิทยาลัยการศึกษามีโครงสร้างของหลักสูตรครอบคลุมคุณสมบัติทุกด้านในการเป็นครูที่ดีตามเป้าหมายของโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น					
10. วิทยาลัยการศึกษามีโครงสร้างเนื้อหาวิชาเอกสามารถสร้างเสริมทักษะความรู้เฉพาะสาขาของนิสิตครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น					
11. วิทยาลัยการศึกษามีโครงสร้างพื้นฐานทั่วไปที่เรียนมีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิตและการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานครูในอนาคต					
12. วิทยาลัยการศึกษากำหนดรายวิชาชีพครูที่สามารถประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้					
13. วิทยาลัยการศึกษามีกิจกรรมเสริมความเป็นครูที่มีการกำหนดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับนิสิตครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น					
4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก					
14. วิทยาลัยการศึกษามีการสนับสนุนเอกสารสื่อประกอบการเรียนการสอนและการค้นคว้าในสาขาที่นิสิตศึกษาอยู่					
15. วิทยาลัยการศึกษามีการบริการวัสดุอุปกรณ์สำหรับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของนิสิตอย่างเพียงพอเหมาะสม					
16. วิทยาลัยการศึกษามีการจัดกิจกรรมเสริมวิชาการสำหรับนิสิตในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น					
17. วิทยาลัยการศึกษามีการจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและมีคุณภาพสำหรับนิสิตครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น					
18. วิทยาลัยการศึกษามีการจัดการสถานศึกษาสำหรับฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้กับนิสิตครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างเหมาะสม					

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ฉบับที่ 3

แบบสอบถามประกอบการวิจัย

เรื่อง การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินด้านกระบวนการดำเนินงาน ของโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยข้อมูลที่ได้จะแปลผลการวิจัยในภาพรวม ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลรายฉบับเป็นความลับ และใช้ประโยชน์เฉพาะการวิจัยนี้เท่านั้น ไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อท่านแต่ประการใด

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การประเมินด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process Evaluation)

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบประเมินครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่งมา ณ โอกาสนี้

นางสาวปวันรัตน์ วังมา

นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. อายุ

( ) 20 – 30 ปี

( ) 31 – 40 ปี

( ) 41 – 50 ปี

( ) 51 – 60 ปี

3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

( ) ปริญญาตรี

( ) ปริญญาโท

( ) ปริญญาเอก

4. สถานภาพในโครงการ

( ) นิสิต

( ) อาจารย์ / บุคลากร

( ) กรรมการประเมินผลงาน

ตอนที่ 2 การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ด้านกระบวนการดำเนินงาน

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นในด้านที่สอดคล้องกับสภาพจริง และตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนนดังนี้

5 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ มาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ น้อยที่สุด

กระบวนการดำเนินงาน (Process Evaluation)	**ระดับความคิดเห็น**				
	5	4	3	2	1
1. มีการวางแผนการดำเนินโครงการสู่การปฏิบัติการ					
2. มีการกำหนดขั้นตอน รายละเอียดและวิธีการดำเนินโครงการ อย่างชัดเจนและเหมาะสม					
3. มีการกำหนดหลักเกณฑ์และระยะเวลาในการประเมินผลโครงการตามความเหมาะสม					
4. มีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากรในการดำเนินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น					
5. มีการจัดตั้งคณะทำงานติดตาม กำกับ และรายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการทุกระยะ					
6. มีการมอบหมายเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการชัดเจน					
7. มีการกำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องและตอบสนองตามวัตถุประสงค์อย่างครบถ้วน					
8. วิทยาลัยการศึกษามีการประชาสัมพันธ์โครงการอย่างทั่วถึง					
9. มีการให้ความรู้ ประชุมชี้แจง สื่อสารและประชาสัมพันธ์ผู้รับผิดชอบและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจขั้นตอนและวิธีดำเนินการ					
10. ดำเนินกิจกรรมโครงการตามแผนและขั้นตอนการดำเนินการที่กำหนดไว้ในโครงการ					

กระบวนการดำเนินงาน (Process Evaluation)	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
11. รูปแบบการจัดกิจกรรมในโครงการช่วยให้นิสิตครูมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม					
12. อาจารย์ผู้สอนในโครงการมีความกระตือรือร้นในการจัดการเรียนการสอน					
13. อาจารย์ผู้สอนในโครงการมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนตามเป้าหมายของโครงการ					
14. อาจารย์ผู้สอนในโครงการมีการส่งเสริมให้นิสิตแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง					
15. อาจารย์ผู้สอนในโครงการมีความสามารถในการกระตุ้นการเรียนรู้ของนิสิตทั้งในและนอกห้องเรียน					
16. อาจารย์ผู้สอนในโครงการปลูกฝังและสอดแทรกคุณธรรมในขณะทำการสอน					
17. อาจารย์ผู้สอนในโครงการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดการเรียนการสอน					
18. อาจารย์ผู้สอนในโครงการมีความยุติธรรมในการประเมินผลการเรียนการสอน					
19. อาจารย์ผู้สอนในโครงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างหลากหลายและเหมาะสม					
20. ขณะดำเนินงานตามโครงการมีการแก้ไขปรับปรุงวิธีการ ดำเนินโครงการเมื่อพบว่าบกพร่อง					
21. มีการนิเทศ กำกับ ติดตามและควบคุมการดำเนินงานตามโครงการ					
22. มีการกำหนดกลไกวิธีการบริหารโครงการโดยนิสิตมีส่วนร่วม					
23. มีระบบติดตามและรายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการที่คนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้					
24. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลายครบทุกกิจกรรม					
25. มีการชี้แจงเผยแพร่รายละเอียดเกี่ยวกับโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นแก่นิสิตครูและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ					

กระบวนการดำเนินงาน (Process Evaluation)	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
26. กิจกรรมในโครงการช่วยให้นิสิตครูบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ					
27. วิทยาลัยการศึกษามีการเผยแพร่และขยายผลการปฏิบัติกิจกรรมสู่ชุมชน					

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ฉบับที่ 4

แบบสอบถามประกอบการวิจัย

เรื่อง การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินด้านผลผลิต ของโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยข้อมูลที่ได้จะแปลผลการวิจัยในภาพรวม ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลรายฉบับเป็นความลับ และใช้ประโยชน์เฉพาะการวิจัยนี้เท่านั้น ไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อท่านแต่ประการใด

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation)

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบประเมินครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่งมา ณ โอกาสนี้

นางสาวปวันรัตน์ วังมา

นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. อายุ

( ) 20 – 30 ปี

( ) 31 – 40 ปี

( ) 41 – 50 ปี

( ) 51 – 60 ปี

3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

( ) ปริญญาตรี

( ) ปริญญาโท

( ) ปริญญาเอก

4. สถานภาพในโครงการ

( ) นิสิต

( ) อาจารย์ / บุคลากร

( ) กรรมการประเมินผลงาน

ตอนที่ 2 การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ด้านผลผลิต

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นในด้านที่สอดคล้องกับสภาพจริงและตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนนดังนี้

5 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ มาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ น้อยที่สุด

การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation)	**ระดับความคิดเห็น**				
	5	4	3	2	1
ก. ด้านคุณลักษณะ					
1. นิสิตมีทักษะชีวิต (ด้านการคิด สังคม คุณธรรมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม)					
2. นิสิตมีภาคภูมิใจในวิชาชีพครู					
3. นิสิตมีเป็นแบบอย่างความเป็นครูให้บุคคลรอบข้าง					
4. นิสิตสร้างแรงบันดาลใจให้บุคคลอื่นเห็นความสำคัญของวิชาชีพครู					
5. นิสิตเป็นผู้นำกิจกรรม					
6. นิสิตออกแบบและจัดการเรียนรู้ในลักษณะการบูรณาการเทคโนโลยีและศาสตร์การสอนและเนื้อหาสาระ (TPCK)					
7. นิสิตออกแบบและการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะวิทยาการคำนวณ (Computing Science)					
8. นิสิตออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ CLIL ในสถานศึกษา					
9. นิสิตมีความรู้ด้านการเงิน (Financial Literacy)					
10. นิสิตมีการดูแลสุขภาพตนเอง (Health Literacy)					
11. นิสิตมีทักษะภาษาอังกฤษระดับ B2					
12. นิสิตมีความสามารถในการออกแบบครูและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานภาพปัจจุบัน					

การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation)	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
13. นิสิตมีทักษะในการเป็นผู้นำ					
14. นิสิตมีทักษะการเรียนรู้ในการปรับตัว					
15. นิสิตมีทักษะด้านภาษาไทย					
16. นิสิตมีทักษะด้านภาษาอังกฤษ					
ข. ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน					
1. นิสิตเป็นผู้นำในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา					
2. นิสิตเป็นผู้นำในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในชุมชน					
3. นิสิตดำเนินการจัดกิจกรรมจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา					
4. นิสิตดำเนินการจัดกิจกรรมจัดการเรียนรู้ในในชุมชน					
5. นิสิตออกแบบวิธีการประเมินผลกิจกรรมจัดการเรียนรู้					
6. นิสิตแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชน					
7. นิสิตมีความสามารถวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาของชุมชน					
8. นิสิตมีความสามรถในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น					
ค. ด้านอัตลักษณ์					
1. นิสิตมีความเข้าใจในสภาพการจัดการศึกษา					
2. นิสิตมีความเข้าใจในสภาพบริบทสถานศึกษา					
3. นิสิตมีความเข้าใจในสภาพบริบทพื้นที่ในชุมชน					
4. นิสิตมีความเข้าใจในสภาพบริบทพื้นที่ในจังหวัดพะเยา					
5. นิสิตมีความสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้ในสังคมได้					
6. นิสิตมีความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู					
7. นิสิตเป็นแบบอย่างที่ดีให้นิสิตครูทั่วไป					
8. วิทยาลัยการศึกษาจัดกิจกรรมเสริมเสร้างทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหาและกาตัดสินใจ					
9. วิทยาลัยการศึกษาจัดกิจกรรมเสริมสร้างแรงบันดาลใจในการเป็นครูที่ดี					

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

แบบสอบถามงานวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาร่างแบบสอบถามว่ามีความสอดคล้องกังวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือไม่ ด้วยการให้คะแนนแต่ละข้อคำถามเพื่อการพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item–Objective : IOC) ของแบบสอบถาม และรับข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) การประเมินด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process Evaluation) และการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation)

ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา โดยผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลของท่านไว้เป็นความลับในการวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยเป็นภาพรวม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดในการตรวจสอบเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยมีความหมายดังนี้

+1 หมายถึง เมื่อผู้เชี่ยวชาญมีความแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหา
0 หมายถึง เมื่อผู้เชี่ยวชาญมีความไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหา
–1 หมายถึง เมื่อผู้เชี่ยวชาญมีความแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับเนื้อหา

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือในครั้งนี้

นางสาวปวันรัตน์ วังมา
นิสิตปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)			R	IOC	ความหมาย
	1	2	3	3	1.00	
การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)						
1. ด้านงบประมาณ						
1. รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนานิสิตนักศึกษาเพียงพอ	+1	+1	+1	3	1.00	**ใช้ได้**
2. รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพียงพอ	+1	+1	+1	3	1.00	**ใช้ได้**
3. รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณในการฝึกอบรมเพียงพอ	0	+1	+1	3	0.67	**ใช้ได้**
4. รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพียงพอ	+1	+1	+1	3	1.00	**ใช้ได้**
2. ด้านอาจารย์ผู้สอน	+1	+1	+1	3	1.00	**ใช้ได้**
5. วิทยาลัยการศึกษาคัดเลือกบุคลากรที่รับผิดชอบโครงการตรงตามความเหมาะสมด้านคุณวุฒิของอาจารย์ผู้สอน	+1	+1	+1	3	1.00	**ใช้ได้**
6. วิทยาลัยการศึกษาสนับสนุนอาจารย์ผู้สอนมีจำนวนเพียงพอและเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับนิสิตในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.00	**ใช้ได้**
7. อาจารย์ผู้สอนนิสิตครูในโครงการผลิตครูมีความรู้ความเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.00	**ใช้ได้**
8. อาจารย์มีความเหมาะสมในการเป็นต้นแบบครูที่ดีของนิสิตครูในโครงการผู้รับผิดชอบโครงการและวิทยากร	+1	+1	+1	3	1.00	**ใช้ได้**

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)			R	IOC	ความหมาย
	1	2	3	3	1.00	
3. ด้านหลักสูตร						
9. วิทยาลัยการศึกษามีโครงสร้างของหลักสูตรครอบคลุมคุณสมบัติทุกด้านในการเป็นครูที่ดีตามเป้าหมายของโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.00	**ใช้ได้**
10. วิทยาลัยการศึกษามีโครงสร้างเนื้อหาวิชาเอกสามารถสร้างเสริมทักษะความรู้เฉพาะสาขาของนิสิตครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.00	**ใช้ได้**
11. วิทยาลัยการศึกษามีโครงสร้างพื้นฐานทั่วไปที่เรียนมีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิตและการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานครูในอนาคต	+1	+1	+1	3	1.00	**ใช้ได้**
12. วิทยาลัยการศึกษากำหนดรายวิชาชีพครูที่สามารถประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้	+1	+1	+1	3	1.00	**ใช้ได้**
13. วิทยาลัยการศึกษามีกิจกรรมเสริมความเป็นครูที่มีการกำหนดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับนิสิตครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.00	**ใช้ได้**
4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก						
14. วิทยาลัยการศึกษามีการสนับสนุนเอกสารสื่อประกอบการเรียนการสอนและการค้นคว้าในสาขาที่นิสิตศึกษาอยู่	+1	+1	+1	3	1.00	**ใช้ได้**
15. วิทยาลัยการศึกษามีการบริการวัสดุอุปกรณ์สำหรับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของนิสิตอย่างเพียงพอเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00	**ใช้ได้**

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)			R	IOC	ความหมาย
	1	2	3	3	1.00	
16. วิทยาลัยการศึกษามีการจัดกิจกรรมเสริมวิชาการสำหรับนิสิตในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
17. วิทยาลัยการศึกษามีการจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและมีคุณภาพสำหรับนิสิตครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
18. วิทยาลัยการศึกษามีการจัดการสถานศึกษาสำหรับฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้กับนิสิตครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
กระบวนการดำเนินงาน (Process Evaluation)						
1. มีการวางแผนการดำเนินโครงการสู่การปฏิบัติการ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. มีการกำหนดขั้นตอน รายละเอียดและวิธีการดำเนินโครงการ อย่างชัดเจนและเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. มีการกำหนดหลักเกณฑ์และระยะเวลาในการประเมินผลโครงการตามความเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4. มีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากรในการดำเนินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. มีการจัดตั้งคณะทำงานติดตาม กำกับ และรายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการทุกระยะ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6. มีการมอบหมายเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7. มีการกำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องและตอบสนองตามวัตถุประสงค์อย่างครบถ้วน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)			R	IOC	ความหมาย
	1	2	3	3	1.00	
8. วิทยาลัยการศึกษามีการประชาสัมพันธ์โครงการอย่างทั่วถึง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9. มีการให้ความรู้ ประชุมชี้แจง สื่อสารและประชาสัมพันธ์ผู้รับผิดชอบ และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจขั้นตอนและวิธีดำเนินการ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10. ดำเนินกิจกรรมโครงการตามแผนและขั้นตอนการดำเนินการที่กำหนดไว้ในโครงการ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
11. รูปแบบการจัดกิจกรรมในโครงการช่วยให้นิสิตครูมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12. อาจารย์ผู้สอนในโครงการมีความกระตือรือร้นในการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13. อาจารย์ผู้สอนในโครงการมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนตามเป้าหมายของโครงการ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14. อาจารย์ผู้สอนในโครงการมีการส่งเสริมให้นิสิตแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15. อาจารย์ผู้สอนในโครงการมีความสามารถในการกระตุ้นการเรียนรู้ของนิสิตทั้งในและนอกห้องเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
16. อาจารย์ผู้สอนในโครงการปลูกฝังและสอดแทรกคุณธรรมในขณะทำการสอน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
17. อาจารย์ผู้สอนในโครงการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
18. อาจารย์ผู้สอนในโครงการมีความยุติธรรมในการประเมินผลการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)			R	IOC	ความหมาย
	1	2	3	3	1.00	
19. อาจารย์ผู้สอนในโครงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างหลากหลายและเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
20. ขณะดำเนินงานตามโครงการมีการแก้ไขปรับปรุงวิธีการ ดำเนินโครงการเมื่อพบว่าบกพร่อง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
21. มีการนิเทศ กำกับ ติดตามและควบคุมการดำเนินงานตามโครงการ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
22. มีการกำหนดกลไกวิธีการบริหารโครงการโดยนิสิตมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
23. มีระบบติดตามและรายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการที่คนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
24. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลายครบทุกกิจกรรม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
25. มีการชี้แจงเผยแพร่รายละเอียดเกี่ยวกับโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นแก่นิสิตครูและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
26. กิจกรรมในโครงการช่วยให้นิสิตครูบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
27. วิทยาลัยการศึกษามีการเผยแพร่และขยายผลการปฏิบัติกิจกรรมสู่ชุมชน	+1	+1	0	3	0.67	ใช้ได้
การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation)						
ก. ด้านคุณลักษณะ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
1. นิสิตมีทักษะชีวิต (ด้านการคิด สังคม คุณธรรม จริยธรรมในการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. นิสิตมีภาคภูมิใจในวิชาชีพครู	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)			R	IOC	ความหมาย
	1	2	3	3	1.00	
3. นิสิตมีเป็นแบบอย่างความเป็นครูให้บุคคลรอบข้าง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4. นิสิตสร้างแรงบันดาลใจให้บุคคลอื่นเห็นความสำคัญของวิชาชีพครู	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. นิสิตเป็นผู้นำกิจกรรม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6. นิสิตออกแบบและจัดการเรียนรู้ในลักษณะการบูรณาการเทคโนโลยีและศาสตร์การสอนและเนื้อหาสาระ (TPCK)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7. นิสิตออกแบบและการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะวิทยาการคำนวณ (Computing Science)	+1	0	+1	3	0.67	ใช้ได้
8. นิสิตออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ CLIL ในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9. นิสิตมีความรู้ด้านการเงิน (Financial Literacy)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10. นิสิตมีการดูแลสุขภาพตนเอง (Health Literacy)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
11. นิสิตมีทักษะภาษาอังกฤษระดับ B2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12. นิสิตมีความสามารถในการออกแบบครูและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานภาพปัจจุบัน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13. นิสิตมีทักษะในการเป็นผู้นำ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14. นิสิตมีทักษะการเรียนรู้ในการปรับตัว	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15. นิสิตมีทักษะด้านภาษาไทย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
16. นิสิตมีทักษะด้านภาษาอังกฤษ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข. ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน						
1. นิสิตเป็นผู้นำในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)			R	IOC	ความหมาย
	1	2	3	3	1.00	
2. นิสิตเป็นผู้นำในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในชุมชน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. นิสิตดำเนินการจัดกิจกรรมจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4. นิสิตดำเนินการจัดกิจกรรมจัดการเรียนรู้ในชุมชน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. นิสิตออกแบบวิธีการประเมินผลกิจกรรมจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6. นิสิตแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชน	+1	+1	0	3	0.67	ใช้ได้
7. นิสิตมีความสามารถวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาของชุมชน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8. นิสิตมีความสามรถในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ค. ด้านอัตลักษณ์						
1. นิสิตมีความเข้าใจในสภาพการจัดการศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. นิสิตมีความเข้าใจในสภาพบริบทสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. นิสิตมีความเข้าใจในสภาพบริบทพื้นที่ในชุมชน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4. นิสิตมีความเข้าใจในสภาพบริบทพื้นที่ในจังหวัดพะเยา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. นิสิตมีความสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้ในสังคมได้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6. นิสิตมีความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7. นิสิตเป็นแบบอย่างที่ดีให้นิสิตครูทั่วไป	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8. วิทยาลัยการศึกษาจัดกิจกรรมเสริมเสร้างทักษะชีวิตด้านการแก้ปัญหาและกาตัดสินใจ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)			R	IOC	ความหมาย
	1	2	3	3	1.00	
9. วิทยาลัยการศึกษาจัดกิจกรรมเสริมสร้างแรงบันดาลใจในการเป็นครูที่ดี	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

จำนวน ข้อที่ได้ IOC เท่ากับ 0.67 จำนวน 4 ข้อ

จำนวน ข้อที่ได้ IOC เท่ากับ 1.00 จำนวน 74 ข้อ

ข้อคำถาม 78 ข้อ ผลรวมที่ได้ / ผลรวมทั้งหมด เท่ากับ ค่าเฉลี่ย IOC ทั้งหมด

76.68/78 เท่ากับ 0.9830

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ–สกุล	ปวันรัตน์ วังมา
วัน เดือน ปี เกิด	2 มิถุนายน 2523
สถานที่เกิด	พะเยา
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2546 บช.บ. (การบัญชี), มหาวิทยาลัยนเรศวร, พะเยา
ที่อยู่ปัจจุบัน	195 หมู่ 3 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา 56000
ผลงานตีพิมพ์	ปวันรัตน์ วังมา (ผู้บรรยาย). (23 เมษายน 2565). การประเมินโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา. ใน การประชุมวิชาการ บัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 8 (หน้า 160–171). พะเยา: กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยพะเยา.